

**VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA**

**ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU STRATEGIJE
ZA PREVENCIJU I SUZBIJANJE TERORIZMA, PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORIZMA
ZA PERIOD 2022-2025. GODINU**

Podgorica, jun 2026. godine

SADRŽAJ

I. UVODNI REZIME	2
1.1 STEPEN REALIZACIJE AKTIVNOSTI TOKOM PERIODA 2022 -2025. GODINE	4
1.2 OSTVARENI REZULTATI I IZAZOVI U SPROVOĐENJU STRATEŠKOG DOKUMENTA	6
1.3 FINASIRANJE AKTIVNOSTI AKCIONIH PLANOVA ZA PERIOD 2022-2025.GODINE	12
II. INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA (STATUS INDIKATORA USPJEHA)	12
III. TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE O IMPLEMENTACIJI AKCIONOG PLANA ZA POSLEDNJU GODINU SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA	23
IV. NALAZI EVALUACIJE	88
4.1 ZAAKLJUČCI EVALUACIJE	94
4.2 GENERALNI ZAKLJUČAK	95
V. OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA FINANSIJSKA SREDSTVA	96
5.1. OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA FINANSIJSKA SREDSTVA ZA CJelokUPAN PERIOD SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA	96
5.2. OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA FINANSIJSKA SREDSTVA ZA 2025. GODINU	97
VI. PREPORUKE ZA NAREDNI PERIOD SPROVOĐENJA	98
1.OSIGURATI VIŠE OBUČENIH I STRUČNIH KADROVA	99
2.UNAPRIJEDITI KOORDINACIJU IZMEĐU INSTITUCIJA	99
4.UNAPRIJEDITI RAZRADU I PRAĆENJE MJERA	101
5.OSIGURATI KONTINUITET SPROVOĐENJA I ODRŽAVANJE REZULTATA.....	102

I. UVODNI REZIME

Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, sa pratećim Akcionim planom za 2022-2023 godinu usvojena je na sjednici Vlade 29. decembra 2021. godine. Obaveza izrade strategije proizilazila je i iz međunarodnih obaveza Crne Gore, pa je u Izvještaju Evropske komisije za 2021. godinu navedeno da Crna Gora treba da usvoji Strategiju za prevenciju i borbu protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, s obzirom da je prethodna istekla 2018. godine. Takođe, Akcionim planom za Poglavlje 24. Pravda, sloboda i bezbjednost, definisano je da je okvir djelovanja Crne Gore u borbi protiv terorizma usmjeren na unaprjeđenje postojećeg i razvoj novih mjera, mehanizama i instrumenata, koji su u funkciji stabilnosti i bezbjednosti Crne Gore, regiona i šire. Programom pristupanja Crne Gore

Evropskoj uniji (PPCG) za period 2021-2023.godine, planirana je obaveza izrade Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godina, s Akcionim planom za 2022-2023. godinu.

Polazeći od bezbjednosnih interesa Crne Gore, nadležni organi Crne Gore su koordiniranim djelovanjem izradili Strategiju za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022- 2025. godina. Strategija predstavlja treći strateški dokument koji na cjelovit način prikazuje nacionalnu politiku Crne Gore u prevenciji i suzbijanju terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. U cilju pripreme nacрта Strategije i Akcionog plana, u ranijem periodu, ostvarena je saradnja sa Misijom OEBS-A u Crnoj Gori, kao i Kancelarijom SE. Međunarodne organizacije su angažovale eksperte za oblasti prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Strategija definiše okvir djelovanja Crne Gore u borbi protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma s ciljem unapređenja postojećih i razvoja novih mjera, mehanizama i instrumenata, a sve u funkciji stabilnosti i bezbjednosti Crne Gore. Ovim dokumentom, Crna Gora želi ukazati da prevencija i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranje terorizma ne predstavlja pitanje kojim se isključivo trebaju baviti vojne, policijske i obavještajne službe, već pitanje koje treba da osnaži kulturu vođenja mirnog dijaloga i međureligijske i međukulturalne tolerancije.

Proces realizacije Strategije vezan je za implementaciju akcionih planova koji sadrže aktivnosti i mjere usmjerene na postizanje operativnih i strateškog cilja u oblasti borbe protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. Akcioni planovi za implementaciju Strategije se donose na dvogodišnjem nivou kako bi se operativni ciljevi realizovali kroz aktivnosti koje su izvodljive i mjerljive u skladu sa aktuelnim tokovima i reformama u predmetnoj oblasti.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije za prevenciju suzbijanje terorizma, pranje novca i finansiranje terorizma za period 2024-2025. godine je drugi akcioni plan koji je donijet za sprovođenje ove Strategije. Programom rada Vlade Crne Gore za 2026. godinu planirana je obaveza izrade **Završnog izvještaj o sprovođenju Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godina.**

Strateški cilj strategije glasi: **“Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma”**. Radi postizanja ovog strateškog cilja definisano je pet operativnih ciljeva, i to:

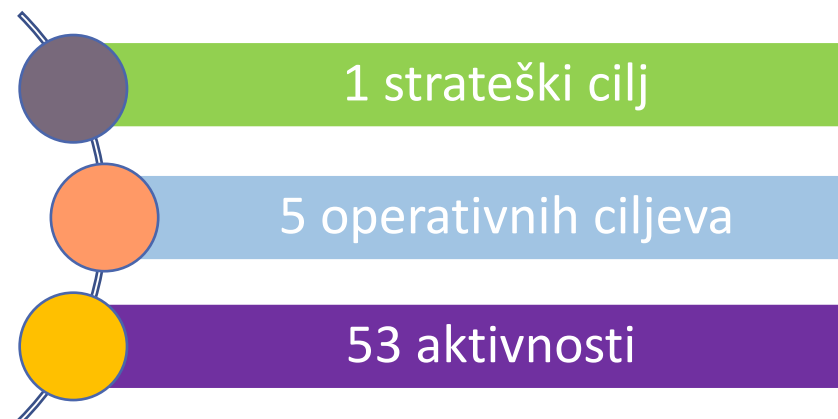
Operativni cilj 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Operativni cilj 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Operativni cilj 3: Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Operativni cilj 4: Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Operativni cilj 5: Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada.

U cilju praćenja realizacije Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, a u skladu sa Uredbom o načinu izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata i Smjernicama za izvještavanje o sprovođenju strateških dokumenata i Priručnika za evaluaciju strateških dokumenata, Ministarstvo unutrašnjih poslova pripremlilo je Završni izvještaj o sprovođenju Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine i Izvještaj o evaluaciji kao sastavni dio Završnog izvještaja.

1.1 Stepen realizacije aktivnosti tokom perioda 2022 -2025. godine

Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, sa dvogodišnjim akcionim planom, sadrži pet operativnih ciljeva koji se razrađuju kroz devetnaest ključnih mjera sa pratećih pedeset tri aktivnosti, koji vode do jednog strateškog cilja. Takođe, strategijom je definisana dinamika realizacije, nadležni organi za realizaciju operativnih ciljeva, a definisani su način i struktura izvještavanja.

Grafik broj 1. Pregled operativnih ciljeva, indikatora učinka i aktivnosti definisanih Strategijom za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine.

Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, implementirana je kroz dva Akciona plana i to: Akcioni plan za 2022-2023.godinu i Akcioni plan za 2024-2025.godinu, kojima su jasno definisane aktivnosti, njihovi nosioci, dinamika realizacije, indikatori rezultata i izvori finansiranja, a čije sprovođenje doprinosi realizaciji strateških i operativnih ciljeva.

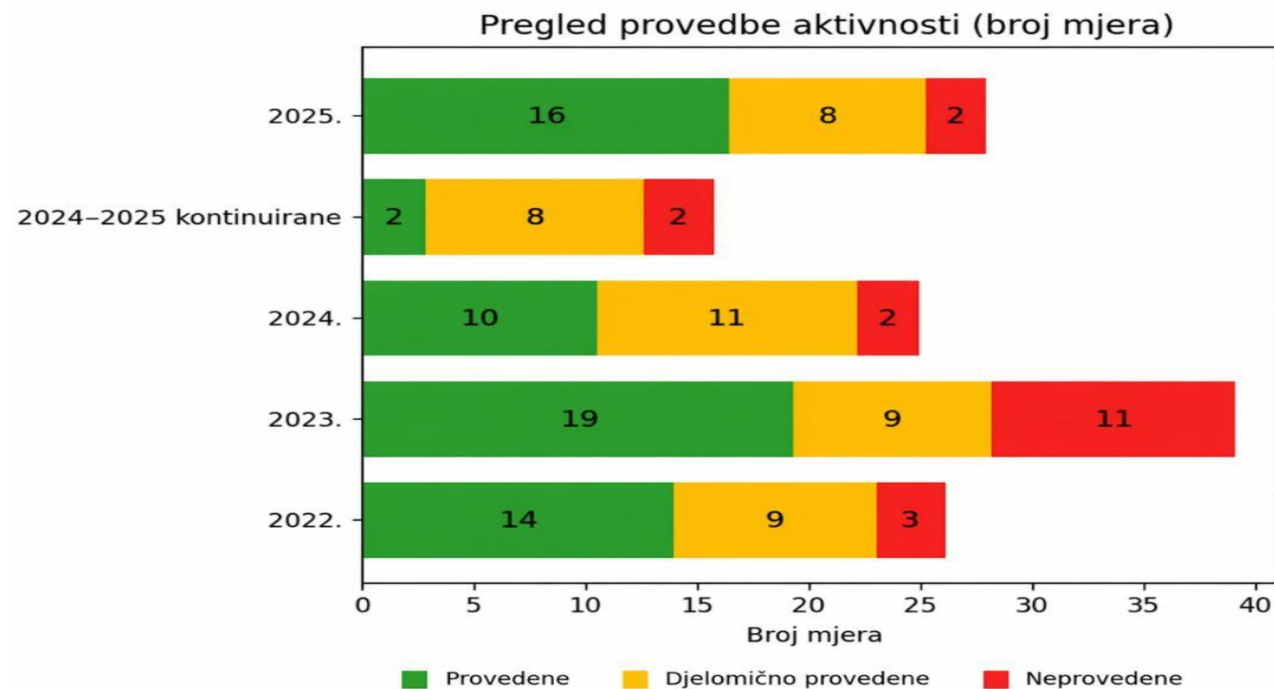
Završni izvještaj o sprovođenju strateškog dokumenta sadrži informacije o ukupnom napretku u postizanju definisanog strateškog i operativnih ciljeva i status ključnih mjera, aktivnosti i indikatora uspjeha. U skladu sa Metodologijom razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata, Završni izvještaj sadrži i informacije o implementaciji akcionog plana za poslednju godinu sprovođenja strateškog dokumenta 2025.godinu, kao i nalaz i preporuke evaluacije koji su sastavni dijelovi Izvještaja o evaluaciji.

Strategijom za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, planirano je formiranje Koordinacionog tijela koje bi imalo zadatak da koordinira aktivnostima nadležnih organa i organizacija i prati implementaciju Strategije. Međutim, kako Koordinaciono tijelo nije formirano, Ministarstvo unutrašnjih poslova/Direktorat za normativno-pravne i kadrovske poslove koordinira aktivnostima nadležnih organa i organizacija i prati implementaciju Strategije. U skladu s tim Ministarstvo unutrašnjih poslova/Direktorat za normativno-pravne i kadrovske poslove priprema godišnje izvještaje o praćenju sprovođenja /realizacije aktivnosti predmetne Strategije za period 2022,2023,2024.godinu, a koji su usvojeni na sjednicama Vlade Crne Gore i dostupni su na zvaničnoj web stranici, kao i Završni izvještaj o sprovođenju Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine.

1.2 Ostvareni rezultati i izazovi u sprovođenju strateškog dokumenta

Efikasnost sprovođenja Strategije praćena je putem godišnjih izvještaja o sprovođenju akcionih planova za 2022, 2023, 2024. i 2025. godinu. Od ukupno **126 aktivnosti** čija je realizacija planirana akcionim planovima, realizovano je (51 %), djelimično realizovano (28%), dok (21%) aktivnosti nije realizovano.

Grafik broj 2. tabela - Pregled realizovanih aktivnosti definisanih Strategijom za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, shodno izvještajima o realizaciji akcionih planova

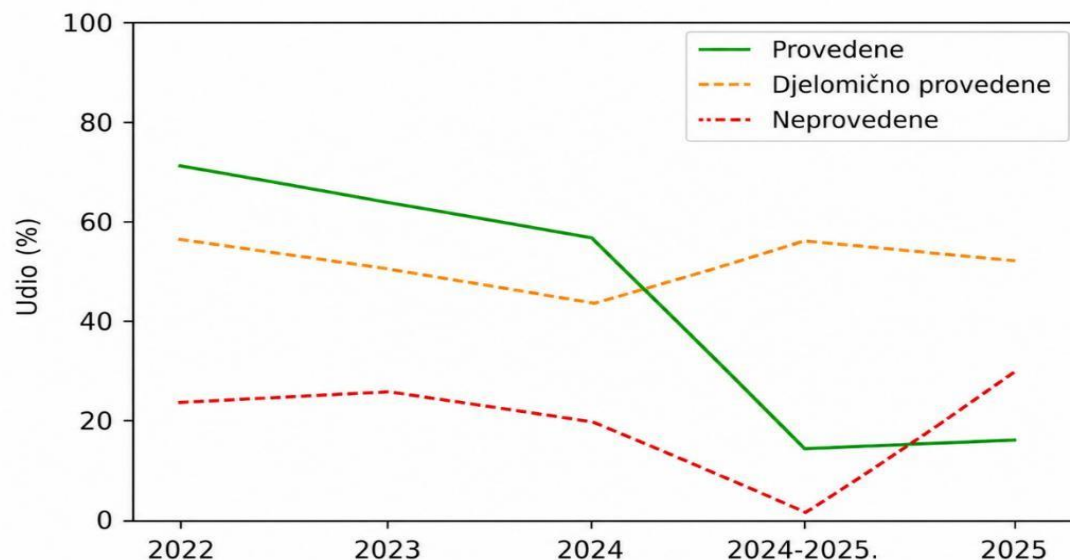
Grafik 2. prikazuje strukturu sprovođenja aktivnosti Akcionog plana po periodima od 2022. do 2025. godine, pri čemu su aktivnosti razvrstane na realizovane, djelimično realizovane i nerealizovane. Analiza sprovođenja aktivnosti pokazuje značajne razlike između posmatranih perioda u pogledu stepena realizacije mjera.

Gornji stubičasti grafikon prikazuje promjene u broju realizovanih, djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti kroz posmatrani period. Uočava se da broj u potpunosti sprovedenih aktivnosti varira kroz vrijeme, pri čemu doseže vrhunac u 2023. godini (19 aktivnosti), nakon čega dolazi do značajnog pada u 2024. godini (10 aktivnosti) te posebno u periodu 2024.– 2025. (2 aktivnosti). U 2025. godini ponovno se bilježi oporavak na 16 sprovedenih aktivnosti.

Istovremeno, broj djelimično realizovanih aktivnosti pokazuje relativno stabilan obrazac s blagim porastom u 2024. godini (11 aktivnosti), dok u periodu 2024. – 2025. ostaje na visokom nivou (8 aktivnosti), što potvrđuje trend zadržavanja aktivnosti u fazi sprovođenja bez njihove potpune realizacije. Broj nerealizovanih aktivnosti značajno oscilira, s najvišom vrijednošću u 2023. godini (11 aktivnosti), nakon čega dolazi do naglog smanjenja u 2024. godini (2 aktivnosti), a potom stabilizacije na niskim nivoima u narednim periodima. U okviru procesne evaluacije može se zaključiti da su ograničenja u realizaciji mjera, kao i njihovo prebacivanje u naredni Akcioni plan, više povezana s nedovoljnom saradnjom i koordinacijom između relevantnih učesnika, nego s nedostatkom finansijskih sredstava. To se posebno odražava na operativni nivo, odnosno na ostvarivanje indikatora učinka, a posljedično i na postizanje operativnog i strateškog cilja „Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma“.

Dok stubičasti Grafikon broj 3. prikazuje strukturu sprovođenja aktivnosti kroz broj aktivnosti, linijski grafikon omogućava analizu trendova i promjena u dinamici sprovođenja kroz posmatrani period.

Trend rasta sprovedenih aktivnosti iz Akcionog plana po periodu (2022.–2025.)

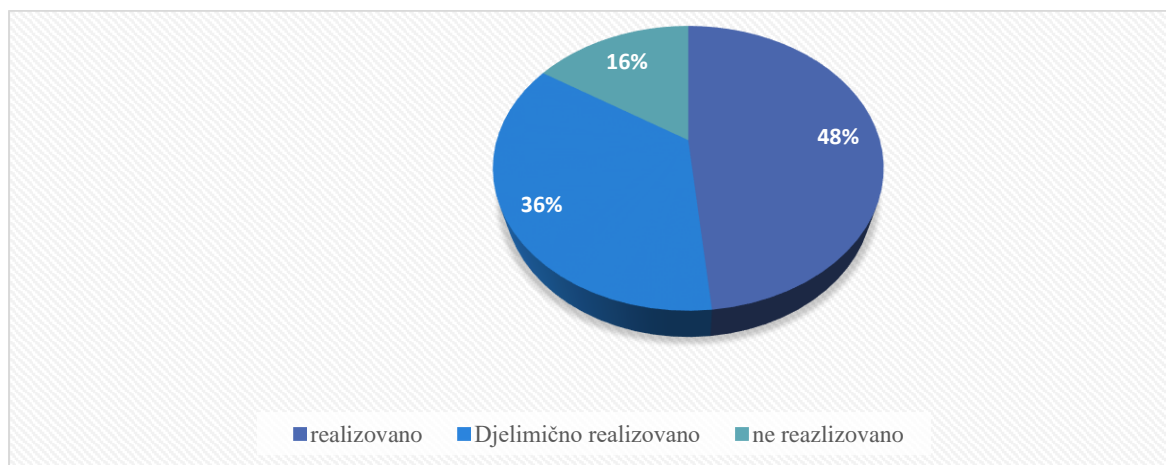
Linijski grafikon omogućuje jasnije praćenje trendova kroz vrijeme i uočavanje promjena u dinamici realizacije, posebno u odnosu na veći ili manji nivo realizacije planiranih aktivnosti. U kombinaciji s drugim prikazom, omogućuje se cjelovitija evaluaciona interpretacija, jer se realizacija ne posmatra samo kroz stanje u pojedinim periodima, nego i kroz kontinuitet, smjer i intenzitet promjena. To je važno jer pomaže u razumijevanju učinkovitosti sprovedenog sistema, prepoznavanju mogućih ograničenja i opstrukcija te donošenju utemeljenih preporuka za unapređenje realizacije Akcionog plana. Ukupno posmatrano, linijski grafikon ukazuje na izražene oscilacije u sprovođenju aktivnosti, pri čemu je posebno vidljiv pad potpune realizacije u sredini posmatranog perioda, uz istovremeno povećanje djelimično realizovanih aktivnosti. Takav obrazac upućuje na postojanje poteškoća u dovršavanju aktivnosti, odnosno na zadržavanje mjera u fazi sprovođenja, dok se u završnom periodu bilježi djelimični oporavak i poboljšanje učinkovitosti.

Ukupno gledano, grafikon pokazuje da se aktivnosti nisu sprovodile jednako uspješno u svim periodima. Vidljive su oscilacije, odnosno razlike između pojedinih godina. Udio potpuno realizovanih aktivnosti smanjivao se od 2022. do perioda 2024.–2025., kada je bio najniži. Istovremeno je rastao udio djelimično realizovanih aktivnosti, što može značiti da su se neke aktivnosti sprovodile, ali nisu bile dovršene prema planu.

Ovakav trend upućuje na mogući implementacijski jaz, odnosno razliku između onoga što je bilo planirano i onoga što je stvarno sprovedeno. Ipak, u 2025. godini vidi se određeno poboljšanje jer ponovno raste udio sprovedenih aktivnosti, dok se udio djelimično realizovanih aktivnosti smanjuje. To može ukazivati na jačanje realizacije u posljednjem posmatranom periodu

Grafik broj 4. Detaljniji pregled prikazanih podataka realizovanih aktivnosti Akcionog plana po periodima (2022.–2025.)

Period	Planirano	Realizovano	%	Djelomično realizovano	%	Nerealizovano	%
2022.	26	14	54	9	35	3	11
2023.	39	19	49	9	23	11	28
2024.	23	10	43	11	48	2	9
2024.–2025. kontinuirane	12	2	17	8	67	2	17
2025.	26	16	62	8	31	2	8

U periodu 2022.–2023. godine ukupno je realizovano 51% planiranih aktivnosti, dok je 28% aktivnosti djelimično realizovano, a 21% ostalo nerealizovano. Takva struktura ukazuje na relativno umjereni nivo realizacije, uz značajan udio aktivnosti koje su ostale u fazi djelimične realizacije, što može upućivati na poteškoće u njihovom dovršavanju.

Tabela 3. prikazuje strukturu realizacije aktivnosti Akcionog plana po godinama, odnosno dio realizovanih, djelimično realizovanih i nerealizovanih mjera, te služi za analizu dinamike i učinkovitosti sprovođenja.

Relativno stabilan udio nerealizovanih mjera, uz izostanak njihovog značajnijeg i kontinuiranog smanjenja kroz posmatrani period, upućuje na postojanje mogućih strukturnih i organizacionih poteškoća koje se odnose na praktične probleme u radu institucija, kao što su organizacione izmjene, promjene kadrova, neredovna komunikacija u kašnjenju realizacija aktivnosti. U kontekstu upravljanja temeljenog na rezultatima, navedeni nalazi ukazuju na potrebu jačanja mehanizama praćenja, evaluacije te jasnijeg definisanja odgovornosti za sprovođenje mjera.

Uopšteno, rezultati ukazuju na postojanje određenih ograničenja u sprovođenju Akcionog plana, posebno u pogledu pravovremenosti i potpune realizacije aktivnosti. Takođe, vidljiv je pozitivan pomak u posljednjem posmatranom periodu, što pokazuje određeni stepen institucionalnog napora i prilagođavanje u upravljanju sprovođenja mjera.

Procjena učinka, odnosno ostvarenja ciljeva i šireg uticaja mjera, prikazana je u zasebnoj tabeli, niže u tekstu (Tabela 3) temeljeno na indikatorima učinka i njihovoj interpretaciji u skladu s OECD DAC kriterijuma.

Kada se posmatra 2022. godina zasebno, vidljivo je da je 54% aktivnosti u potpunosti realizovano, 35% aktivnosti bilo je u fazi sprovođenja, dok je 11% aktivnosti ostalo nerealizovano. Ovi podaci ukazuju na relativno dobar početni stepen realizacije, uz ograničen udio nerealizovanih aktivnosti.

Za aktivnosti planirane za cjelokupan period 2022.–2023. godine zabilježeno je da je rad započet na svim aktivnostima, odnosno da su sve aktivnosti barem djelimično realizovane, odnosno započete. Iako ovaj podatak ukazuje na visoki stepen pokretanja aktivnosti, istovremeno ne daje uvid u njihovu konačnu dovršenost, što ograničava procjenu njihove stvarne učinkovitosti.

U 2024. godini, od ukupno 23 planirane aktivnosti, 10 je u potpunosti realizovano, 11 djelimično, dok su 2 aktivnosti ostale nerealizovane. Struktura sprovođenje u ovom periodu pokazuje izražen porast udjela djelimično realizovanih aktivnosti, što upućuje na zadržavanje značajnog broja mjera u fazi sprovođenje bez njihove potpune realizacije.

Sličan obrazac vidljiv je i kod kontinuiranih aktivnosti u periodu 2024.–2025., gdje su od ukupno 12 aktivnosti samo 2 u potpunosti realizovane, 8 je djelimično realizovano, dok su 2 aktivnosti ostale nerealizovane. Ovakva raspodjela jasno ukazuje na smanjenje učinkovitosti sprovođenja te na izražen problem nedovršavanja aktivnosti.

U svrhu procjene **indikatora učinka** Akcionog plana, analiza je sprovedena u skladu s OECD DAC evaluacijskim kriterijumom- Učinak (*Impact*), koji se odnosi na utvrđivanje promjena i rezultata ostvarenih provedbom planiranih aktivnosti. Analiza je sprovedena upoređivanjem ostvarenih i ciljanih vrijednosti indikatora. Za brojčane indikatore izračunat je stepen realizacije (ostvareno/ ciljna vrijednost × 100), dok je za opisne indikatore provedena kvalitativna procjena.

Radi lakše interpretacije rezultata, stepen realizacije indikatora klasifikovan je u tri nivoa (nizak, umjeren i visok učinak), u skladu s uobičajenom evaluacionom praksom. Navedena klasifikacija korištena je kao analitički alat za strukturiranje nalaza te ne predstavlja formalno propisanu metodologiju, nego služi kao podrška u primjeni OECD DAC kriterijuma.

S obzirom na to da dio indikatora nije kvantifikovan, procjena učinka u tim slučajevima temelji se na kvalitativnoj analizi, pri čemu su korišteni dostupni podaci o realizaciji aktivnosti i indikatorima rezultata kao zamjenski pokazatelji. Radi preglednosti, analiza je strukturirana po ciljevima, uz sažetu interpretaciju ključnih učinaka i ocjenu njihovog nivoa ostvarenja

Analiza indikatora učinka po osnovu operativnih cilja dodatno potvrđuje navedene trendove. Početna vrijednost indikatora iznosila je 40% u 2021. godini, dok je prelazna vrijednost za 2023. godinu bila postavljena na 60%. Međutim, ostvarena vrijednost u 2023. godini iznosila je 50%, što ukazuje na odstupanje od planirane dinamike napretka. S obzirom na uočene poteškoće u dovršavanju aktivnosti, ciljna vrijednost od 90% zabilježena u 2025. godini ostaje zahtjevna i upućuje na potrebu za jačanjem sprovedenih kapaciteta, ali i za daljnjim razvijanjem svijesti da implementacija strategije treba biti sastavni dio svakodnevnog rada na operativnom nivou. Ukupno posmatrano, rezultati ukazuju na postojanje implementacionog jaza između planiranih i ostvarenih ciljeva, pri čemu se ključni izazov ispoljava u visokom dijelu djelimično realizovanih aktivnosti.

S obzirom na to da dio indikatora nije kvantifikovan, procjena učinka u tim slučajevima temelji se na kvalitativnoj analizi, pri čemu su korišteni dostupni podaci o realizaciji aktivnosti i indikatorima rezultata kao zamjenski pokazatelji. Radi preglednosti, analiza je strukturirana po ciljevima, uz sažetu interpretaciju ključnih učinaka i ocjenu njihovog nivoa ostvarenja

1.3 Finasiranje aktivnosti Akcionih planova za period 2022-2025.godine

Ukupna planirana sredstva za implementaciju Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, iznosili su 5.195.400 eura, od čega je 2.925.400 eura bilo predviđeno budžetskim sredstvima, a 2.270.000 eura iz donacija.

Ukupan iznos planiranih novčanih sredstava za Akcioni plan 2022-2023. godine je 3.688.800, od čega je budžetom planirano 1.518.800, a iz donacija 2.170.000. Od ovog iznosa u 2022. godini ukupno je utrošeno je utrošeno 1.330.800 eura, od čega je iz budžeta 450.800, a iz donacija 880.000 eura. U 2023. godini ukupno je utrošeno 686.000 eura, od čega je iz budžeta 307.000, a iz donacija 379.000 eura.

Ukupan iznos planiran novčanih sredstava za Akcioni plan 2024-2025. godine je 1.506.600 eura, od čega je iz budžeta planirano 1.406.600, a iz donacija 100.000 eura. Od ovog iznosa u 2024. godini ukupno je utrošeno 363.143 eura, od čega je iz budžeta 48.760 eura, a iz donacija 313.883 eura. U 2025. godini ukupno je utrošeno 153.374 eura, od čega je iz budžeta 122.374 eura, a iz donacija 31.000 eura.

II. INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU STRATEŠKIH I OPERATIVNIH CILJEVA (STATUS INDIKATORA USPJEHA)

2.1 Opšti pregled

U skladu sa preporukama **Evropske komisije**, ali i obavezama iz **Pregovaračkog poglavlja 24 i PPCG-a**, postojala je potreba izrade Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma Međutim, u skladu sa preporukama **Evropske komisije**, ali i obavezama iz **Pregovaračkog poglavlja 24 i PPCG-a**, postojala je potreba izrade Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025.godine. Iako je prijetnja od ovih oblika kriminaliteta neznatna, neophodno je radi sprovođenja preventivnih mehanizama ojačati zakonski okvir koji reguliše ovu oblast, ali i unaprijediti druge mehanizme i obučiti relevantne službenike, kako prijetnja od terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela ostala na niskom nivou.

Takođe, ciljeve ove strategije možemo povezati i sa ciljevima prepoznatim u krovnim strateškim dokumentima. Tako su **Strategijom nacionalne bezbjednosti** terorizam, pranje novca i finansiranje terorizma prepoznati kao rizik i prijetnja po bezbjednost Crne Gore. **Strategija odbrane**, koja u spektru globalnih i regionalnih bezbjednosnih izazova, rizika i prijetnji koji mogu imati implikacije na odbranu posebno izdvaja međunarodni terorizam. **Nacionalna strategija održivog razvoja** do 2030. definiše da kriminal, organizovani kriminal, korupcija, a od skoro i terorizam, predstavljaju ozbiljne izazove i prijetnje za savremene države.

Razvijanje države kao efikasne vladavine prava strateški je cilj koji obuhvata jačanje kapaciteta institucija i podizanje kvaliteta njihovog rada i integriteta. Takođe, ciljevi ove strategije su od značaja za Pregovoračko poglavlje 24-Pravda, sloboda i bezbjednost i Pregovoračko poglavlje 23-Pravosuđe i temeljna prava.

Strategiju karakterišu sinergija i međusobna povezanost sa nekoliko krovnih i sektorskih dokumenata. Pomenuta komplementarnost se postiže na veoma efikasan način bez dupliranja mjera.

2.2 Napredak u ostvarenju operativnih ciljeva

Strateški cilj strategije glasi: „Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja

Strategijom je za postizanje strateškog cilja bilo predviđeno pet operativnih ciljeva koji treba da budu ispunjeni kroz sprovođenje aktivnosti u okviru svakog operativnog cilja. Strategijom su predviđeni indikatori uticaja za svaku stratešku oblast koji treba da budu ispunjeni kroz sprovođenje aktivnosti u okviru svakog operativnog cilja i njegovih konkretnih ciljeva. Iako su sve aktivnosti doprinijele sprovođenju indikatora, neke su doprinijele više od drugih.

Strategijom su predviđeni indikatori uticaja za svaku stratešku oblast koji treba da budu ispunjeni kroz sprovođenje aktivnosti u okviru svakog operativnog cilja i njegovih konkretnih ciljeva. Iako su sve aktivnosti doprinijele sprovođenju indikatora, neke su doprinijele više od drugih.

U narednom dijelu prikazan je nivo ostvarenja indikatora sa kratkim prikazom najrelevantnijih aktivnosti koje su doprinijele postizanju tih indikatora.

Operativni cilj 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma

Napredak u ostvarenju operativnog cilja 1,

Radi postizanja operativnog cilja “**Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma**”, definisane su aktivnosti čiji su nosioci Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo finansija i Agencija za nacionalnu bezbjednost.

Glavni ostvareni rezultati iz operativnog cilja 1 se ogledaju u značajnom napretku u usklađivanju zakonodavstva u oblasti terorizma i pranja novca sa EU pravnom tekovinom. Usklađeni su zakoni u oblasti sprječavanju pranja novca i finansiranje terorizma, kroz donošenje novog Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, usvajanje osam podzakonskih i četiri interna akata, kao i izmjene i dopune Krivičnog zakonika Crne Gore, čime su implementirane Direktiva EU 2018/843 Evropskog parlamenta i Savjeta (5 direktiva o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma), Direktiva EU 2019/1153 Evropskog parlamenta i Savjeta (VI direktiva o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma), kao i preporuka FATF-a, što značajno doprinosi uspostavljanju adekvatnog pravnog okvira za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. Usvojen i Akcioni plan za unapredjenje djelotvornosti sistema sprječavanja pranja novca i finansiranja terorizma i tehničke usklađenosti za period 2024-2025 (Akcioni plan), a posebno je u AP targetiran shodno preporukama Manivala dio koji se odnosi na NPO. Zbog obima izmjena i brojnih noviteta, pristupilo se donošenju novog Zakona o restriktivnim mjerama, koji je stupio na snagu 21.12.2024. godine. Iako nije u potpunosti dostignuta prelazna vrijednost indikatora učinka, ostvaren je značajan napredak. Planira se dalji rad na dostizanju ove vrijednosti.

Kao glavni izazovi sa kojima su se suočili nosioci aktivnosti pri realizaciji aktivnosti iz ovog operativnog cilja su bili uslovljeni donošenjem određenih zakonskih rješenja.

Tabela broj 1. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka za Operativni cilj 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma

Operativni cilj 1	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije (%)	Ključni učinak ⁷	Ocjena učinka ⁸
Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma	Stepen uklađenosti zakonodavstva	40%	90%	50%	55,6 % ukupnog cilja	Ostvaren je djelimičan napredak, međutim planirana ciljna vrijednost još nije dosegnuta.	Ostvaren umjeren učinak

U implementaciji Operativnog cilja 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma ostvaren je djelimičan napredak.

Operativni cilj 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njima povezanih krivičnih djela

Napredak u ostvarenju operativnog cilja 2.

Radi postizanja operativnog cilja “**Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela**”, definisane su aktivnosti čiji su nosioci Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo finansija, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, Centar za stručno obrazovanje i Policijska akademija.

Glavni ostvareni rezultati iz operativnog cilja 2 ogledaju se značajnom napretku u ostvarenju prelazne vrijednosti indikatora učinka, koji se odnosi na unapređenje kapaciteta i kompetencije sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika iz oblasti terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela. Sprovedenjem obuka službenika koji rade na prevenciji, sprječavanju i otkrivanju svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela, značajno su unapređeni kapaciteti pravosudnih i policijskih institucija za borbu protiv kriminala i terorizma. Pravosudni radnici, uključujući tužioce, sudije i savjetnike, kao i službenici Uprave policije, stekli su nova znanja i veštine koje će doprineti efikasnijem sprovođenju zakona.

Kao glavni izazov za sprovođenje ovog operativnog cilja je da u u 2025. godini nije vršena rekonstrukcija skladišta oružja i minsko eksplozivnih sredstava „Brezovik“ jer za isto nijesu bila obezbijeđena novčana sredstva od strane donatora.

Tabela broj 2. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka za Operativni cilj „ Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela”

Operativni cilj 2	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije	Ključni učinak	Ocjena učinka
Jačanje administrativnih i	Unaprijeđeni kapaciteti i	Prevenција, sprječavanje	Sve sudije, državni tužiocі,	80% obuhvaćeno	Nije kvantificirano	Visok obuhvat edukacije i	Umjeren

<p>tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.</p>	<p>kompetencije sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika iz oblasti terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela</p>	<p>i otkrivanje svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela je osnovni zadatak svih državnih organa i institucija</p>	<p>državni i policijski službenici, su obučeni za primjenu stečenog znanja, kako bi se u svim slučajevima odgovorilo na izazove koji se javljaju u vezi sa prevencijom, sprječavanjem i otkrivanjem svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.</p>	<p>edukacijom (2023), od 16 portal monitora za granične prelaze, osigurano 8</p>	<p>(Indikator ne mjeri direktno učinak, nego ga samo naznačuje). Npr. tokom 2023. godine sprovedene su edukacije koje su obuhvatile značajan udio ciljane grupe.</p>	<p>stručnog usavršavanja relevantnih profesionalaca uz djelimičnu realizaciju opremanja (edukacija ide dobro, uređaji kasne kao i tehnički kapaciteti)</p>	
---	---	---	--	--	--	--	--

*U implementaciji **Operativnog cilja 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela**” ostvaren je neznatan napredak.*

Operativni cilj 3: “Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma”,

Napredak u ostvarenju operativnog cilja 3,

Radi postizanja operativnog cilja “**Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma**”, definisane su aktivnosti čiji su nosioci Uprava policije, Sektor za finansijsko-obavještajne poslove, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Viši sud, Vrhovno državno tužilaštvo i Specijalno državno tužilaštvo.

Glavni ostvareni rezultat iz operativnog cilja 3, jeste jačanje saradnje između državnog i privatnog sektora, radi utvrđivanja modela uklanjanja sadržaja koji propagiraju terorističke aktivnosti, a sve u cilju sprječavanja zloupotrebe online komunikacija u svrhu terorizma, u kontinuitetu, a kroz organizovanje sastanaka Nacionalnog međuresornog operativnog tima za prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. Takođe, unaprijeđena je međunarodna saradnja sa MAAE kroz uključenje ostalih nadležnih institucija i upoznavanja sa publikacijama MAAE. Jača saradnja između državnog i privatnog sektora, radi utvrđivanja modela uklanjanja sadržaja koji propagiraju terorističke aktivnosti, a sve u cilju sprječavanja zloupotrebe online komunikacija u svrhu terorizma, u kontinuitetu, a kroz organizovanje sastanaka Nacionalnog međuresornog operativnog tima za prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. Unaprijeđena je međunarodna saradnja sa MAAE kroz uključenje ostalih nadležnih institucija i upoznavanja sa publikacijama MAAE.

Crna Gora održava usklađenost sa EU direktivama i međunarodnim pravnim instrumentima kroz kontinuirano usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA), kao i kroz aktivno učešće u relevantnim međunarodnim mehanizmima i informacionim platformama. Crna Gora primjenjuje relevantne instrumente i preporuke IAEA, uključujući Kodeks ponašanja o sigurnosti i bezbjednosti radioaktivnih izvora, kao i prateće smjernice, čime se dodatno doprinosi jačanju nacionalnog sistema zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti

Viši sud, Vrhovno državno tužilaštvo i Uprava za imovinu redovno ažuriraju statističke podatke o privremeno oduzetoj imovini stečenoj kriminalnom djelatnošću, koje nije zasnovano na krivičnoj presudi

Operativni cilj 3	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije	Ključni učinak	Ocjenjena učinka
--------------------------	-------------------------	----------------------------------	----------------------------------	------------------	---------------------------	-----------------------	-------------------------

3. Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma	Smanjen kvantitet i kvalitet terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja	Otežan postupak uklanjanja terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja	Aktivnostima uklanjanja smanjeni su teroristički sadržaji i sa njima povezani drugi internet sadržaji	Nije utvrđen model (2023)	Nije kvantifikovano (Indikator ne mjeri direktno učinak, nego ga samo naznačuje).	Izostanak napretka u uspostavi modela. Aktivnosti su provedene, ali uz potrebu daljnjeg unaprjeđenja i usklađivanja kako bi se postigao planirani učinak.	Umjeren
--	---	---	---	---------------------------	---	---	---------

U okviru ovog operativnog cilja takođe su prepoznati izazovi koji su bili uslovljeni donošenjem određenih zakonskih rješenja.

Operativni cilj 4: “ Povećanje efikasnosti Sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela ”,

Napredak u ostvarenju operativnog cilja 4,

Radi postizanja operativnog cilja “Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela” definisane su aktivnosti čiji su nosioci Uprava policije, Sektor za finansijsko-obavještajne poslove, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Viši sud, Vrhovno državno tužilaštvo i Specijalno državno tužilaštvo.

Glavni ostvareni rezultat iz operativnog cilja 4. ogledaju se u izvršenoj nabavci i instalaciji specijalizovanog softvera sa jednogodišnjom licencom. Nabavljeni softver je specijalizovan za prikupljanje, analizu i obradu podataka iz otvorenih izvora. Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu u toku 2025. godine organizovao je i sproveo obuke za sudije i državne tužioce u pogledu efikasnog krivičnog gonjenja i presuđivanja krivičnih djela terorizma i drugih sa njima povezanih krivičnih djela. Cilj obuke je jačanje kapaciteta pravosuđa za efikasno suzbijanje finansijskog kriminala i povećanje uspješnog procesuiranja slučajeva pranja novca.

U okviru ovog operativnog cilja takođe su prepoznati izazovi nedostatka kadrovskih kapaciteta.

Tabela broj 4. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka za Operativni cilj 4. Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela

Operativni cilj 4	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije	Ključni učinak	Ocjena učinka
4. Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	Broj istraživanja i procesuiranih slučajeva u predmetima sa elementima krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.	Realizovana su istraživanja slučajeva povezanih sa terorizmom i na osnovu čega su procesuirana i pravosnažno osuđena dva lica.	Nadležni državni organi ostvaruju redovnu komunikaciju i saradnju na nacionalnom i međunarodnom planu, sprovode zajedničke operativne aktivnosti na planu borbe protiv terorizma što je, između ostalog, doprinijelo smanjenju nivoa terorističke prijetnje i rezultiralo eventualno novim	Proširen obuhvat istraga i kaznenih postupaka (2021., 2 Procesuirana i osuđena, 2023. istraga protiv 19 lica radi kaznenih djela povezanih s terorizmom, nije bilo sudskih optuženja za terorizam.2024. 1 predmet (13 lica, oslobođeno). 12 predmeta (87 lica), 5 za stvaranje kriminalne skupine,7 za pranje novca. Pravosnažno riješena 3 Predmeta 3.u 2025. nastavak.	Nije kvantifikovan (Indikator ne mjeri direktno učinak, nego ga samo naznačuje).	Ostvaren napredak u procesuiranju slučajeva, ali bez jasnih dokaza o povećanju efikasnosti sistema	Umjeren

*U implementaciji **Operativnog cilja 4 Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela** ostvaren je solidan napredak.*

Operativni cilj 5: Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada,

Napredak u ostvarenju operativnog cilja 5

Radi postizanja operativnog cilja “**Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada**”, definisane su aktivnosti čiji su nosioci Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo odbrane, Agencija za nacionalnu bezbjednost. U periodu sprovođenja Akcionog plana skoro sve aktivnosti planirane kroz cilj 5 su djelimično realizovane i vrše se u kontinuitetu do kraja 2025. godine.

Glavni rezultati ostvareni u operativnom cilju 5. Odnose se na kontinuirano ažuriranje i usklađivanje Nacionalnog kataloga mjera za odgovor na krize sa NATO NCRSM. Organizovanje zajedničkih vježbi za reagovanje u slučaju elementarnih nepogoda, većih i drugih nesreća na različitim nivoima, uključujući i učešće na međunarodnim vježbama. Takođe, u odnosu na pripremu naredne vježbe, u martu 2025. godine je održana inicijalna konferencija za pripremu CMX27. Planirano je da CMX27 bude realizovana u martu 2027. godine.

U okviru ovog operativnog cilja takođe su prepoznati izazovi koji su bili uslovljeni nedostatkom finansijskih sredstava za realizovanje međuresorske simulacione vježbe shodno različitim scenarijima.

Tabela broj 5. Prikaz kretanja vrijednosti indikatora učinka za Operativni cilj 5. “Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada”,

Operativni cilj 5	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije	Ključni učinak	Ocjena učinka
5. Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada	Uspostavljen mehanizam koordinacije nadležnih organa na planu jačanja odgovora na teroristički napad i unaprijeđeni kapaciteti.	Postoje planovi za upravljanje i saniranje posljedica terorističkog napada, sproveden jedan broj vježbi i nabavljena oprema.	Ažurirani postojeći planovi, izrađene standardne operativne procedure, realizovane nove vježbe, definisane nadležnosti, snage i sredstva za smanjenje posljedica od terorističkog napada.	Iako su poduzeti određeni koraci kroz ažuriranje kataloga mjera, planirana izrada procedura nije u potpunosti ostvarena.	(Indikator ne mjeri direktno učinak, nego ga samo naznačuje)	Nijesu izrađene standardne operativne procedure (SOP) za smanjenje posljedica od terorističkog napada	Umjeren

*U implementaciji **Operativnog cilja 5. Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada**, **Privlačenje i zapošljavanje kvalitetnih kandidata za rad u policiji** ostvaren je djelimičan napredak.*

Operativni ciljevi	Realizovano	Djelimično realizovano	Nije realizovano	Ukupno
1. Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma	2	4		6
2. Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	6	3	1	10
3. Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma	1	2		3
4. Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	3			3
5. Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada	3		1	4
Ukupno	15	9	2	26

U realizaciji određenih aktivnosti u prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma u izvještajnom periodu 2022-2025. godini, uočeni su brojni izazovi, prvenstveno povezani sa organizacionim promjenama, nedostatkom kadrovskih i finansijskih kapaciteta.

III. TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE O IMPLEMENTACIJI AKCIONOG PLANA ZA POSLEDNJU GODINU SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategijom za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godinu, za 2025. godinu izrađen je na osnovu pojedinačnih izvještaja institucija, koje su nosioci aktivnosti. Predlog Izvještaja o realizaciji Akcionog plana usaglašavan je sa državnim organima i organizacionim jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije, kao i razmjenom informacija elektronskim putem.

Akcionim planom za implementaciju Strategijom za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godinu, za 2025. godinu (poslednje godine sprovođenja strateškog dokumenta) pratila se realizacija 26 aktivnosti. Od ukupnog broja aktivnosti realizovano je 15 aktivnost (62 %), djelimično realizovanih je 9 (24%), dok su 2 (14%) aktivnosti ostale nerealizovane. Nerealizovane aktivnosti uglavnom se odnose na rekonstrukciju skladištenja oružja i minsko eksplozivnih sredstava, kao i neorganizovanje međuresorskih simulacionih vježbi shodno različitim scenarijima.

Tabela. Stepen realizacije Akcionog plana za implementaciju Strategijom za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godinu, za 2025. godinu

Strateški cilj: Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma". Radi postizanja ovog strateškog cilja definisano je pet operativnih ciljeva, i to:

Operativni cilj 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, sadržao je šest aktivnosti. U 2025. godini dvije aktivnosti su u potpunosti realizovane, dok su četiri aktivnosti djelimično realizovane.

Glavni ostvareni rezultati, ogleda se u dijelu donošenja devet pravilnika i četiri interna akta, shodno važećem Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i uspostavljanja i periodičnog ažuriranja nacionalne liste označenih lica, shodno Zakonu o restriktivnim mjerama.

Takođe, preduzete su aktivnosti u cilju unapređenja zakonske regulative kroz donošenje Zakona o eksplozivnim materijama i pratećih podzakonskih akata iz oblasti radijacione i nuklearne bezbjednosti na osnovu novog Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti.

Indikator učinka u operativnom cilju 1. a koji se odnosi na stepen usklađenosti zakonodavstva u oblasti terorizma i pranja novca sa EU pravnom tekovinom povećan je 90% ciljna vrijednost u 2025.godini u odnosu na početnu vrijednost 40% u 2021.godini.

Kao glavni izazovi sa kojima su se suočili nosioci aktivnosti pri realizaciji aktivnosti iz ovog operativnog cilja su bili uslovljeni donošenjem određenih zakonskih rješenja.

Operativni cilj 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela, sadržao je deset aktivnosti, od čega je šesti aktivnosti u potpunosti realizovano, tri aktivnost su djelimično realizovane, a jedna aktivnost je nerealizovana u izvještajnom periodu u 2025.godini.

Glavni rezultati ostvareni su u dijelu sprovedenih kontinuiranih edukacija predstavnika NVO u vezi sa SPN/FT obavezama i u vezi sa tipologijama, rizicima i prijetnjama, od upotrebe NVO sektora u svrhe PN/FT, a u saradnji sa programskom kancelarijom Savjeta Evrope u Crnoj Gori, prilikom izrade Analize rizika od zloupotrebe neprofitnih organizacija u svrhe finansiranja terorizma, organizovana je radionica, kako bi se predstavila metodologija i detalji upitnika. Cilj radionice „Podizanje svijesti, analiza rizika i mjere zaštite od potencijalne zloupotrebe NPO u svrhe finansiranja teroroizma“, bio je podizanje svijesti među NPO o rizicima koje sa sobom nosi pojava finansiranja terorizma, predstavljanje mjera ublažavanja, kao i upitnika koji je pripreman za potrebe izrade Analize rizika od zloupotrebe NPO u svrhe finansiranja terorizma. Radionici su prisustvovali i eksperti SE uz čiju pomoć se izradila analiza.

Sprovedeno osposobljavanje subjekata sistema zaštite i spašavanja za 2025. godinu, na osnovu člana 17a stav 2 Zakona o zaštiti i spašavanju i Pravilnika o osposobljavanja i usavršavanju pripadnika jedinica civilne zaštite, specijalističkih i dobrovoljnih jedinica. Takođe, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu organizovao je obuke za sudije i državne tužioce u pogledu poznavanja međunarodne pravne regulative, kao i prirode i obima terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela. , U cilju jačanja koordinacije nadležnih organa, te sprovođenja adekvatnog nadzora i inspekcijskih kontrola, uspostavljena je saradnju između- Koordinacionog tijela za izradu Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje utvrđenim rizicima, Koordinacionog tijela za usklađivanje i praćenje inspekcijskih nadzora i Savjeta za za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija.

Za potrebe izrade Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, Koordinaciono tijelo za izradu Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje utvrđenim rizicima, izradilo je Analizu rizika od finansiranja terorizma u Crnoj Gori. Analza sadrži procjenu ranjivosti i prijetnje od finansiranja terorizma. Analiza je izrađena u junu 2025. godine.

Indikator učinka u operativnom cilju 2. unaprijeđeni kapaciteti i kompetencije sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika iz oblasti terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela se u dijelu ciljne vrijednosti u 2025. godini je da su sudije, državni tužioci, državni i policijski službenici, obučeni za primjenu stečenog znanja, kako bi se u svim slučajevima odgovorilo na izazove koji se javljaju u vezi sa prevencijom, sprječavanjem i otkrivanjem svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Kao glavni izazov za sprovođenje ovog operativnog cilja je da u u 2025. godini nije vršena rekonstrukcija skladišta oružja i minsko eksplozivnih sredstava „Brezovik“ jer za isto nijesu bila obezbijedena novčana sredstva od strane donatora.

Operativni cilj 3: Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, sadržao je jednu aktivnost, koja je djelimično realizovana.

Glavni ostvareni rezultat iz operativnog cilja 3. jeste jačanje saradnje između državnog i privatnog sektora, radi utvrđivanja modela uklanjanja sadržaja koji propagiraju terorističke aktivnosti, a sve u cilju sprječavanja zloupotrebe online komunikacija u svrhu terorizma, u kontinuitetu, a kroz organizovanje sastanaka Nacionalnog međuresornog operativnog tima za prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. Takođe, unaprijeđena je međunarodna saradnja sa MAAE kroz uključivanje ostalih nadležnih institucija i upoznavanja sa publikacijama MAAE. Jača saradnja između državnog i privatnog sektora, radi utvrđivanja modela uklanjanja sadržaja koji propagiraju terorističke aktivnosti, a sve u cilju sprječavanja zloupotrebe online komunikacija u svrhu terorizma, u kontinuitetu, a kroz organizovanje sastanaka Nacionalnog međuresornog operativnog tima za prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma. Unaprijeđena je međunarodna saradnja sa MAAE kroz uključivanje ostalih nadležnih institucija i upoznavanja sa publikacijama MAAE.

Crna Gora održava usklađenost sa EU direktivama i međunarodnim pravnim instrumentima kroz kontinuirano usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i standardima Međunarodne agencije za atomsku energiju (IAEA), kao i kroz aktivno učešće u relevantnim međunarodnim mehanizmima i informacionim platformama. Crna Gora primjenjuje relevantne instrumente i preporuke IAEA, uključujući Kodeks ponašanja o sigurnosti i bezbjednosti radioaktivnih izvora, kao i prateće smjernice, čime se dodatno doprinosi jačanju nacionalnog sistema zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti

Viši sud, Vrhovno državno tužilaštvo i Uprava za imovinu redovno ažuriraju statističke podatke o privremeno oduzetoj imovini stečenoj kriminalnom djelatnošću, koje nije zasnovano na krivičnoj presudi.

Indikator učinka u operativnom cilju 3. Smanjen kvantitet i kvalitet terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja ostvarena ciljna vrijednost 2025. godine da su aktivnostima uklanjanja smanjeni su teroristički sadržaji I sa njima povezani drugih internet sadržaja.

Operativni cilj 4: Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela, sadržao je dvije aktivnosti u izvještajnom periodu za 2024.godinu i koje su u potpunosti realizovane.

Glavni ostvareni rezultat iz operativnog cilja 4, ogledaju se u izvršenoj nabavci i instalaciji specijalizovanog softvera sa jednogodišnjom licencom. Nabavljeni softver je specijalizovan za prikupljanje, analizu i obradu podataka iz otvorenih izvora. Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu u toku 2025. godine organizovao je i sproveo obuke za sudije i državne tužioce u pogledu efikasnog krivičnog gonjenja i presuđivanja krivičnih djela terorizma i drugih sa njima povezanih krivičnih djela. Cilj obuke je jačanje kapaciteta pravosuđa za efikasno suzbijanje finansijskog kriminala i povećanje uspješnog procesuiranja slučajeva pranja novca.

Sve aktivnosti planirane ovim operativnim ciljem su u potpunosti realizovane, što doprinosi da **indikator učinka** - broj istraživanja i procesuiranih slučajeva u predmetima sa elementima krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela ostvaruje ciljnu vrijednost.

U okviru ovog operativnog cilja takođe su prepoznati izazovi nedostatka kadrovskih kapaciteta.

Operativni cilj 5: Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada, sadržao je četiri aktivnosti od čega su dvije realizovane, jedna je djelimično realizovana, a jedna je nerealizovana.

Glavni ostvareni rezultati operativnog cilja 5, ogledaju se na kontinuirano ažuriranje i usklađivanje Nacionalnog kataloga mjera za odgovor na krize sa NATO NCRSM. Organizovanje zajedničkih vježbi za reagovanje u slučaju elementarnih nepogoda, većih i drugih nesreća na različitim nivoima, uključujući i učešće na međunarodnim vježbama. Takođe, u odnosu na pripremu naredne vježbe, u martu 2025. godine je održana inicijalna konferencija za pripremu CMX27. Planirano je da CMX27 bude realizovana u martu 2027. godine.

Ciljna vrijednost 2025 u odnosu na **Indikator učinka**-Uspostavljen mehanizam koordinacije nadležnih organa na planu jačanja odgovora na teroristički napad i unaprijeđeni kapaciteti, mjeri se na način da su ažurirani postojeći planovi, izrađene standardne operativne procedure, realizovane nove vježbe, definisane nadležnosti, snage i sredstva za smanjenje posljedica od terorističkog napada.

U okviru ovog operativnog cilja takođe su prepoznati izazovi koji su bili uslovljeni nedostatkom finansijskih sredstava za realizovanje međuresorske simulacione vježbe shodno različitim scenarijima.

Tabela. Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za implementaciju Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranje terorizma za period 2022-2025.godine za 2025.godinu

STRATEŠKI CILJ: Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.							
OPERATIVNI CILJ 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma							
Indikator učinka		Početna vrijednost 2021.	Prelazna vrijednost 2023.	Postignuta vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025.		
Stepen usklađenosti zakonodavstva u oblasti terorizma i pranja novca sa EU pravnom tekovinom		40%	60%	50%	90%		
1. Ključna mjera:		Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa međunarodnom pravno-normativnim i strateškim okvirom, i sprovođenje MONEYVAL, FATF i drugih relevantnih preporuka					
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Rok za realizaciju aktivnosti	Status realizacije 	Planirana/ utrošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuke za naredni period sprovođenja

<p>1.1 Izraditi i usvojiti relevantne podzakonske i interne akte shodno važećem ZSPNFT</p>	<p>Izrađeni i usvojeni pravilnici:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pravilnik o bližim kriterijumima za izradu smjernicama analizu rizika i smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma 2. Pravilnik o načinu provjere podataka iz lične isprave prilikom identifikacije fizičkog lica 3. Pravilnik o bližim uslovima, načinu sprovođenja i obuci za sprovođenje video-elektronske 	<p>Ministarstvo unutrašnjih poslova,</p> <p>Uprava policije/ Sektor za finansijsko obavjestajne poslove</p>	<p>IQ 2024 IIQ 2024</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Nijesu potrebna dodatna budžetska sredstva</p>	<p>1.REALIZOVANO Pravilnik o bližim kriterijumima za izradu smjernica za analizu rizika i smjernica za uspostavljanje sistema upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorizma je usvojen 024- Sl .list br 022/24 od 15.03.2024. godine</p> <p>2.REALIZOVANO Pravilnik je usvojen, označen je stepenom tajnosti</p> <p>3.REALIZOVANO Pravilnik o bližim uslovima, načinu sprovođenja i obuci za sprovođenje video-elktronske identifikacije klijenta je usvojen, Sl list 022/24 od 15.03.2024. godine.</p> <p>4.REALIZOVANO Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje odobrenja i utvrđivanju ispunjenosti uslova za sprovođenje identifikacije</p>	
--	---	---	-----------------------------	---------------------------	---	---	--

	<p>identifikacije klijenta</p> <p>4. Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje odobrenja i utvrđivanju ispunjenosti uslova za sprovođenje identifikacije elektronskim putem i video- elektronske identifikacije</p> <p>5. Pravilnik o načinu unosa, ažuriranja, porovjere i pristupa podacima iz Registra stvarnih vlasnika</p> <p>6. Pravilnik o načinu dostavljanja podataka, informacija, dokumentacije, obrazloženja i obavještenja</p>					<p>elektronskim putem i video-elektronske identifikacije je usvojen, Sl. List br.028/24 od 29.03.2024. godine</p> <p>5.REALIZOVANO</p> <p>Pravilnik o načinu unosa, ažuriranja, provjere I pristupa podacima iz Registra stvarnih vlasnika usvojen je shodno ZSPNFT-u-SI list br.068/24 od 19.07.2024. godine</p> <p>6.REALIZOVANO</p> <p>Pravilnik o načinu dostavljanja podataka, informacija, dokumentacije, obrazloženja i obavještenja Finansijsko- obavještajnoj jedinici je usvojen, SI list br.026/24 od 25.03.2024</p>	
--	---	--	--	--	--	---	--

	<p>Finanjsko-obavještajnoj jedinici</p> <p>7. Pravilnik o načinu vršenja obuke, polaganju stručnog ispita i dobijanju licence za ovlašteno lice za SPN/FT</p> <p>8. Pravilnik o listi indikatora za prepoznavanje sumnjivih klijenata i transakcija</p> <p>9. Pravilnik o načinu depersonalizacije podataka iz evidencija koje vodi FOJ.</p> <p>Izrađena i usvojena interna akta:</p> <p>1. Uputstvo o načinu provjere podataka</p> <p>2. Uputstvo o načinu raspolaganja i upotrebe informacionog</p>					<p>7.REALIZOVANO</p> <p>Izrada Pravilnik o načinu vršenja obuke, polaganju stručnog ispita i dobijanju licence za ovlašteno lice za SPN/FT</p> <p>8.REALIZOVANO</p> <p>Pravilnik o listi indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija I klijenata je shodno ZSPNFT-u usvojen u drugom kvartalu 2024-Sl. List br 029/24 od 01.04.2024. godine</p> <p>9.REALIZOVANO</p> <p>Pravilnik je usvoje, označen je stepenom tajnosti</p> <p>REALIZOVANO</p> <p>1,2,3 i 4</p> <p>Izradjena su i uvojena navedena upustva</p>	
--	---	--	--	--	--	--	--

	<p>sistema, sredstava veze, vozila i druge opreme</p> <p>3. Uputstvo o bližem način vršenja poslova i primjene ovlašćenja</p> <p>4. Uputstvo o načinu upravljanja i angažovanja stručnih lica</p>					shodno ZSPNFT-u, ista su interna.	
1.2 Izraditi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	Utvrđen Predlog zakona	Ministarstvo unutrašnjih poslova/ Direktorat za zaštitu i spašavanje i drugi nadležni organi državne uprave i organi uprave.	IQ 2024 IIIQ 2024	DJELIMIČNO REALIZOVANO	Nijesu potrebna finansijska sredstva	Nacrt zakona o prevozu opasnih materija nalazi se na javnoj raspravi. Izvještaj o javnoj raspravi biće sačinjen i objavljen na portal ministarstva i EU uprave, nakon čega će, po završetku nacionalnih procedura, biti prosljeđen Evropskoj komisiji na mišljenje.	

1.3 Izraditi Zakon o eksplozivnim materijama	Utvrđen Predlog zakona	Ministarstvo unutrašnjih poslova/ Direktorat za zaštitu i spašavanje, i drugi nadležni organi državne uprave i organi uprave	IQ 2024 IVQ 2024	DJELIMIČNO REALIZOVANO	Nijesu potrebna finansijska sredstva	Trenutno se radi na usklađivanju teksta zakona sa primjedbama i komentarima Evropske komisije. Nakon dobijanja pozitivnog mišljenja, isti će biti prosljeđen Vladi, odnosno Skupštini Crne Gore, na dalju nadležnost.	
1.4 Izrada podzakonskih akata iz oblasti radijacione i nuklearne bezbjednosti na osnovu novog Zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti	Donijeti podzakonski akti	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u saradnji sa relevantnim institucijama	IQ 2024 IVQ 2024	DJELIMIČNO REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	Na osnovu ovog Zakona, ostvaren je značajan napredak u uspostavljanju podzakonskog regulatornog okvira. Ukupno 33 podzakonska akta/pravilnika su usvojena ili se nalaze u podmakloj fazi pripreme: 5 podzakonskih akata je usvojeno i objavljeno; 4 nacrti pravilnika su upućena na mišljenje; 8 nacrti akata je pripremljeno i priprema se za upućivanje na mišljenje; 4 pravilnika trenutno pripremaju	

						<p>pružaoci usluga; a objavljena su i tri javna poziva za nabavku stručne podrške u izradi dodatnih 12 pravilnika. Ovo predstavlja važan korak ka potpunoj operacionalizaciji novog Zakona i daljem usklađivanju nacionalnog okvira sa pravnom tekovinom EU i međunarodnim standardima.</p>	
<p>1.5 Revizija postojećeg Integrisanog plana podrške za oblast nuklearne bezbjednosti (INSSP) u saradnji sa MAAE</p>	<p>Revidiran INSSP</p>	<p>Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera u saradnji sa relevantnim institucijama i MAAE</p>	<p>II Q 2024 II Q2025</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Nijesu potrebna sredstva</p>	<p>Revizija je izvršena, tj.nova dva dokumenta su izrađena, ali se čeka formalno usvajanje od strane Vlade u IV Q 2026.godine, nakon odgovora IAEA.</p> <p>Redosled realizacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nacrt oba dokumenta izrađen • Dostavljen institucijama na mišljenje u decembru 2025. godine 	

					<ul style="list-style-type: none"> • Pristigla sva mišljenja i tri mišljenja sa komentarima • Komentari integrisani u dokumenta • Oba azurirana dokumenta dostavljena IAEA na saglasnost • Potrebno je da IAEA da saglasnost • Kad se usaglasi tekst oba dokumenta i Izjave o statusu sa IAEA materijal se salje Vladi na usvajanje sa oznakom INTERNO • Očekuje se odgovor IAEA i usvajanje dokumenta u II kvartalu 2026. godine 	
--	--	--	--	--	---	--

3. Ključna mjera:		Efikasna i blagovremena primjena međunarodnih i nacionalnih restriktivnih mjera za suzbijanje finansiranja terorizma i usklađivanje zakonodavstva vezano za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma					
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Rok za realizaciju aktivnosti	Status realizacije 	Planirana/ utrošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuke za naredni period sprovođenja
3.3 Uspostavljanje i periodično ažuriranje nacionalne liste označenih lica	Uspostavljena nacionalna lista Broj uvedenih, primijenjenih i ukinutih restriktivnih mjera	Ministarstvo vanskih poslova u saradnji sa drugim organima	IQ 2024 IVQ 2024 IQ 2025 IVQ 2025	REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	Nacionalna lista restriktivnih mjera se, u skladu sa članom 12 Zakona o restriktivnim mjerama ("SLCG" broj 119/24) uspostavlja odlukom Vlade o označavanju lica na nacionalnoj listi. Još uvijek nijedno lice nije označeno, ali postoji adekvatan i detaljno propisan pravni osnov za označavanje, ukoliko dođe do ispunjenja propisanih kriterijuma.	
OPERATIVNI CILJ 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.							
Indikator učinka		Početna vrijednost 2021.	Prelazna vrijednost 2023.	Postignuta vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025.		
Unaprijeđeni kapaciteti i kompetencije sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika iz oblasti terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela		Prevenција, sprječavanje i otkrivanje svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	80% sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika, koji rade na prevenciji, sprječavanju i	Prema podacima COSDT-a, U 2023 godini održano je 8 obuka na temu terorizma i krivičnih	Sudije, državni tužioci, državni i policijski službenici, su obučeni za primjenu stečenog znanja, kako bi se u svim slučajevima odgovorilo		

	je osnovni zadatak svih državnih organa i institucija	otkrivanju svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela, je obučeno za primjenu stečenog znanja u toj oblasti	dijela u vezi sa finansiranjem Terorizma i pranjem novca. Na pomenutim obukama je učestvovalo ukupno 53 predstavnika pravosuđa, i to: 15 državnih tužilaca/teljki, 28 sudija/sutkinja, 6 savjetnika/ca državnog tužilaštva, 3savjetnika/ce suda, 1 sekretar suda. Takođe, na pomenutim obukama je učestvovalo i 15 službenika Uprave policije. Prema podacima MUPa, u 2023. godini 32 policijska službenika koja rade na prevenciji, sprječavanju i otkrivanju svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela, je obučeno za primjenu stečenog znanja u toj oblasti, u okviru 10 sprovedenih obuka.	na izazove koji se javljaju u vezi sa prevencijom, sprječavanjem i otkrivanjem svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela
Broj portal monitora obezbijedenih za granične prelaze	Nedostaju portal monitori za strateške granične prelaze	Obezbijedeno je 8 portal monitora za strateške granične prelaze	Nijesu obezbijedeni portal monitori za granične prelaze	Obezbijediti 16 portal monitora za granične prelaze
4. Ključna mjera:	Unapređenje administrativnih kapaciteta kroz sprovođenje obuka			

Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Rok za realizaciju aktivnosti	Status realizacije 	Planirana/ utrošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuke za naredni period sprovođenja
4.3 Sprovesti kontinuirane edukacije predstavnika NVO u vezi sa SPN/FT obavezama u vezi sa tipologijama, rizicima i prijetnjama, od upotrebe NVO sektora u svrhe PN/FT	Sačinjen plan obuka Broj i naziv sprovedenih obuka Broj predstavnika NVO koju su učestvovali u obukama	Ministarstvo javne uprave u saradnji sa Upravom policije/ Sektor za finansijsko obaveštajne poslove	IIIQ 2024 IVQ2025	REALIZOVANO	Planirana sredstva: cc 4000 € (po obuci) Podrška međunarodnih partnera Utrošena sredstva: 16.000 €	U cilju podizanja svijesti i edukacije NPO o potencijalnim rizicima od zloupotrebe u svrhe finansiranja terorizma i mjerama zaštite, a na osnovu aktivnosti definisanih kroz Akcioni plan za unapređenje djelotvornosti sistema sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i tehničke usklađenosti sa FATF preporukama za period 2020-2024, kao i u skladu sa usvojenim Policy paper za R8, FOJ CG je realizovao 4 radionice u prvoj polovini 2025. godine kojima je prisustvovalo 93 predstavnika NPO sektora i 3 predstavnika donatorske zajednice: - Prva radionica je održana 14. marta u Podgorici, u saradnji sa programskom	

					<p>kancelarijom Savjeta Evrope u Crnoj Gori, u toku izrade Analize rizika od zloupotrebe neprofitnih organizacija u svrhe finansiranja terorizma kako bi se predstavila metodologija i detalji upitnika. Naziv radionice „Podizanje svijesti, analiza rizika i mjere zaštite od potencijalne zloupotrebe NPO u svrhe finansiranja teroroizma“. Cilj radionice bio je podizanje svijesti među NPO o rizicima koje sa sobom nosi pojava finansiranja terorizma, predstavljanje mjera ublažavanja, kao i upitnika koji je pripreman za potrebe izrade Analize rizika od zloupotrebe NPO u svrhe finansiranja terorizma. Radionici su prisustvovali i eksperti SE uz čiju pomoć se izradila analiza. Radionici su prisustvovali predstavnici 20 NPO;</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>- Druga, treća i četvrta radionica su realizovane nakon usvajanja Analize kako bi se predstavnici NPO upoznali sa nalazima, zaključcima i preporukama. Druga radionica je održana 27. maja u Bijelom Polju za predstavnike NPO iz sjeverne regije Crne Gore kojoj su prisustvovali predstavnici 40 NVO. Treća radionica je održana u Podgorici 02. juna za predstavnike NPO iz centralne regije kojoj su prisustvovali predstavnici 40 NVO; i četvrta radionica je održana u Baru 13. juna za predstavnike june regije kojoj su prisustvovali predstavnici 25 NVO. Radionice su organizovane u saradnji sa nacionalnim koordinacionim centrom za NVO. Naziv radionice je „Mjere protiv pranja novca i finansiranja terorizma – između</p>	
--	--	--	--	--	--	--

						<p>opravdanog nadzora i pritiska na NVO“.</p> <p>Nakon usvajanja NPR i pratećeg AP održaće se radionice na regionalnom nivou (jug, centar, sjever) u saradnji sa nacionalnim koordinacionim centrom za saradnju sa NVO, u cilju upoznavanja sa nalazima dokumenta, trendovima, preporukama u cilju očuvanja integriteta NPO sektora i povećanje stepena otpornosti na ranjivost od zloupotrebe u svrhe finansiranja terorizma.</p>	
4.6 Organizovati osposobljavanje i usavršavanje pripadnika specijalističkih i dobrovoljnih jedinica za zaštitu i spašavanje shodno Programu osposobljavanja i programu usavršavanja pripadnika jedinica civilne zaštite, specijalističkih jedinica	<p>Broj realizovanih obuka</p> <p>Broj obučeni pripadnika specijalističkih i dobrovoljnih jedinica za zaštitu i spašavanje</p>	Ministarstvo unutrašnjih poslova	IIIQ 2024 IVQ 2025	REALIZOVANO	<p>Planirana sredstva: 30.000 eura Budžet</p> <p>Utrošena sredstva: Obuka 1 21,312,73</p> <p>Obuka 2 2481,13</p>	<p>Sprovedeno osposobljavanje subjekata sistema zaštite i spašavanja za 2025. godinu, na osnovu člana 17a stav 2 Zakona o zaštiti i spašavanju ("Službeni list CG", br. 13/07, 32/11, 54/16, 146/21, 3/23 i 82/25) i Pravilnika o osposobljavanja i</p>	

<p>za zaštitu i spašavanje i dobrovoljnih jedinica za zaštitu spašavanje i načinu sprovođenja programa, koji je propisan Pravilnikom o osposobljavanju i usavršavanju pripadnika jedinica civilne zaštite, specijalističkih i dobrovoljnih jedinica za zaštitu i spašavanje („Službeni list Crne Gore“, broj 81/2020)</p>					<p>Ukupno: 23.793,6</p>	<p>usavršavanju pripadnika jedinica civilne zaštite, specijalističkih i dobrovoljnih jedinica ("Službeni list CG", broj 81/20). Ove aktivnosti su završene u periodu od 08. do 19. 12. 2025 i od 02. do 06. 02. 2026. godine na kojem je učestvovalo ukupno 18 polaznika. Od 17. do 21. novembra 2025. godine u Podgorici u Trening centru za zaštitu i spasavanje Ministarstva unutrašnjih poslova, održana obuka za ukupno 20 pripadnika službi zaštite i spasavanja na temu zaštite i spasavanja od požara na otvorenom prostoru u okviru Bilateralne saradnje Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Francuske.</p>	
---	--	--	--	--	------------------------------------	---	--

<p>4.7 Organizovati osposobljavanje i provjeru operativne spremnosti članova timova za zaštitu i spašavanje shodno Programu osposobljavanja za rukovođenje i koordiniranje u zaštiti i spašavanju, načinu sprovođenja programa, provjere operativne spremnosti članova koordinacionog tima za zaštitu i spašavanje za teritoriju Crne Gore i članova opštinskog tima za zaštitu i spašavanje za teritoriju opštine, koji je definisan Pravilnikom o osposobljavanju članova Koordinacionog i Opštinskog tima za zaštitu i spašavanje („Službeni list Crne Gore“, broj 81/2020)</p>	<p>Broj realizovanih obuka Broj obučених pripadnika timova za zaštitu i spašavanje</p>	<p>Ministarstvo unutrašnjih poslova</p>	<p>IIIQ 2024 IVQ 2025</p>	<p>DJELIMIČNO REALIZOVANO</p>	<p>Planirana sredstva: 30.000 eura Budžet Utrošena sredstva:</p>	<p>Tender završen i potpisan 09.03.2026.godine, Realizacija se očekuje u III i IV Q 2026.godine</p>	
--	--	---	-------------------------------	--	---	---	--

<p>4.10 Organizovati obuke za sudije i državne tužioce u pogledu poznavanja međunarodne pravne regulative, kao i prirode i obima terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela</p>	<p>Broj organizovanih obuka Broj učesnika i učesnica</p>	<p>Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu</p>	<p>IQ 2024 IVQ 2025</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Planirana sredstva: 5.000 Budžet Centra uz finansijsku podršku međunarodnih partnera</p> <p>Utrošena sredstva: 15.000 eura</p>	<p>Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu u toku 2025. godine organizovao je i sproveo ukupno 3 obuke na navedene teme na kojima je prisustvovalo ukupno 53 učesnika/ca kako slijedi (6 sudija/sutkinja; 36 tužilaca/tužiteljki; 10 predstavnika/ca ASK-a i 2 predstavnika MUP-a). - 2. decembar 2025. godine – Podgorica, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu organizovao je obuku na temu “Terorizam, borci u inostranstvu i učestvovanje u stranim oružanim formacijama”. Obuka je sprovedena u okviru Programa za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca za 2025. godinu i bila je usmjerena na unapređenje stručnih kompetencija učesnika i učesnica u oblasti</p>	
--	--	--	-----------------------------	---------------------------	---	---	--

					<p>postupanja u predmetima koji se odnose na terorizam i učestvovanje u stranim oružanim formacijama. Predavači na obuci bili su: gđa Sanja Jovičević, specijalna tužiteljka u Specijalnom državnom tužilaštvu i gđa Vesna Kovačević, sutkinja Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici. Teme o kojima se govorilo i diskutovalo bile su sljedeće:</p> <p>Terorizam i učestvovanje u stranim oružanim formacijama - Istraga i izvođenje dokaza; Praksa Državnog tužilaštva - Studija slučaja;</p> <p>Terorizam i učestvovanje u stranim oružanim formacijama - Zakonodavni okvir i praksa crnogorskih sudova. Obuci je prisustvovalo ukupno 7 učesnika/ca (3 sudija/sutkinja i 4 državnih tužilaca/tužiteljki).</p> <p>– 24-25. mart 2025. godine – Podgorica,</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu je u okviru svog Programa za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca za 2025. godinu, u saradnji sa AIRE centrom, organizovao obuku na temu: „Finansijski izviđaj i istraga, forenzičko računovodstvo i oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću”. Predavači na seminaru su bili: g. Miloš Šoškić, specijalni tužilac, gđa Dubravka Popović, finansijska analitičarka, Specijalno državno tužilaštvo, gđa Suzana Mugoša, sutkinja Višeg suda u Podgorici i g. Stanoje Rnić, direktor firme za sajber istrage Archibald Intelligence.</p> <p>Konkretnije teme o kojima se govorilo i diskutovalo, bile su sledeće: Finansijske istrage – aktuelna pitanja i praksa</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>Državnog tužilaštva u Crnoj Gori - Donošenje naredbe o sprovođenju finansijske istrage i dokazne radnje koje je potrebno preduzeti u okviru istrage; Finasijske istrage sa akcentom na privremeno i trajno oduzimanje imovine u praksi sudova u CG; Praćenje tokova kriptovaluta i zamrzavanje tokena; Forenzička analiza novčanih tokova u finansijskoj istrazi i saradnja sa nacionalnim i međunarodnim institucijama; Studija slučaja; Praćenje tokova kriptovaluta u situacijama kada učinioci koriste napredne metode za prikrivanje traga transakcija (bridges/mixers), Diskusija. Seminaru je prisustvovalo ukupno 30 učesnika (23 državna/e tužioca/teljke, 5 predstavnika ASK-a, 2 predstavnika MUP-a iz</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>Sektora za finansijsko obavještajne poslove). - 17. i 18. mart 2025. godine, Podgorica – Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, u okviru Programa za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca za 2025.god, organizovao je obuku na temu: „Pranje novca sa posebnim osvrtom na stand alone(samostalno krivično djelo)“. Cilj obuke je jačanje kapaciteta pravosuđa za efikasno suzbijanje finansijskog kriminala i povećanje uspješnog procesuiranja slučajeva pranja novca. Predavači na obuci su bili: Vesna Kovačević, sutkinja Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici i Miloš Šoškić specijalni državni tužilac.Teme o kojima se govorilo su: Pravni i ekonomski aspekti kriminalne djelatnosti; Definicija kriminalne djelatnosti; Elementi krivičnog djela</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>pranja novca; Pranje novca u praksi Državnog tužilaštva u Crnoj Gori sa akcentom na sporna pitanja; Teret dokazivanja krivičnog djela pranje novca sa osvrtom na praksu ESLJP i zemalja EU; Praćenje tokova novca, of šor (off shore) računi i stvarni vlasnici; Kripto valute, novi trendovi i tehnologije (Block chain tehnologije i Dark web); Predstavljanje studije slučaja i podjela u grupe. Na pomenutoj obuci učestvovalo je ukupno sedamnaest (17) učesnika (troje (3) sudija/tkinja i devet (9) predstavnika državnog tužilaštva i pet (5) predstavnika ASK-a).</p>	
--	--	--	--	--	--	--

<p>4.11 Odrediti službenike i službenice za učešće u zajedničkoj obuci sa snagama drugih institucija u Crnoj Gori; snagama NATO i drugim stranim oružanim snagama</p>	<p>Realizovane obuke i obučeni službenici i službenice u skladu s planom za 2024. i 2025. godinu</p>	<p>Ministarstvo odbrane</p>	<p>IQ 2024 IVQ 2025</p>	<p>REALIZOVANO</p>	<p>Planirana sredstva: 10.000 Budžet Ministarstva odbrane</p> <p>Utrošena sredstva: 3.549,62 eura</p>	<p>Planom obuka MO / Obavještajnog-direktorata (OBD):</p> <ul style="list-style-type: none"> - U maju 2025. godine, realizovana je interna obuka „<i>TESSOC briefing</i>“ (brifing po pitanju terorizma, špijunaže, subverzije i organizovanog kriminala). Na obuci je učestvovalo 18 pripadnika MO i VCG. - U junu 2025. godine dva pripadnika MO su učestvovala na NATO kontra-obavještajnoj vježbi. - U periodu 13.-17.03.2025. godine, šest pripadnika MO / VCG je učestvovalo na NATO „<i>Crisis Management Exercise 2025 (CMX25)</i>“. Vježba je realizovana na vojnom aerodromu „Knjaz Danilo“, Golubovci. - U periodu 21.10. – 29.11.2025. godine 19 pripadnika VCG je 	
---	--	-----------------------------	-----------------------------	---------------------------	---	--	--

						<p>učestvovalo na međunarodnoj obuci, „Obuka u bliskoj borbi“, koja je, između ostalog, i anti-teroristička.</p> <p>Utrošeno 3.549,62 eura.</p>	
5. Ključna mjera:		Unaprijeđeni mehanizmi za jačanje sistema zaštite, nadzora i integrisanog upravljanja granicom					
5.1 Izraditi plan za postavljanje portal monitora zračenja na strateškim graničnim prelazima i uskladiti isti sa rekonstrukcijom graničnih prelaza	Izrađen plan za postavljanje portal monitora zračenja Usklađen plan sa rekonstrukcijom određenih graničnih prelaza	<p>Ministarstvo unutrašnjih poslova u saradnji sa Ministarstvom ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera,</p> <p>Uprava policije,</p> <p>Agencija za zaštitu životne sredine</p>	IQ 2024 IVQ2024	DJELIMIČNO REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	<p>Na poziv Evropske komisije, predstavnici Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera učestvovali su na sastanku predstavnika nuklearnih regulatornih tijela zemalja Zapadnog Balkana, održanom 28. oktobra 2025. godine. Cilj sastanka bio je razmatranje Projektnog zadatka budućeg projekta „Dalje unapređenje radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom na Zapadnom Balkanu“, čiji je jedan od zadataka usklađivanje sa</p>	

					<p>pravnom tekovinom Evropske unije. Tender za ovaj projekat je u toku.</p> <p>Sastanku je prethodio sastanak stručnog saradnika Evropske komisije sa predstavnicima crnogorskih institucija, održan u Podgorici 19. septembra 2024. godine, tokom kojeg su nadležne institucije, uključujući Ministarstvo unutrašnjih poslova/Upravu policije, iskazale potrebe u dijelu jačanja kapaciteta i opremanja graničnih prelaza. Te potrebe uključuju i obezbjeđivanje portal monitora za detekciju zračenja, zbog čega je, između ostalog, pokrenuto lobiranje kod Međunarodne agencije za atomsku energiju i Evropske komisije za obezbjeđivanje portal monitora i druge neophodne opreme.</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>Jedan od ciljeva projekta je i izrada nove analize potrebne opreme za granične prelaze, uključujući uspostavljanje portal monitora, imajući u vidu da je posljednja takva analiza izrađena 2010. godine i da se nalazi u posjedu Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.</p> <p>Na marginama Osmog redovnog sastanka strana ugovornica Zajedničke konvencije o sigurnosti upravljanja istrošenim gorivom i sigurnosti upravljanja radioaktivnim otpadom, održanog u sjedištu Međunarodne agencije za atomsku energiju u Beču, u periodu od 17. do 31. marta 2025. godine, održani su bilateralni sastanci sa predstavnicima IAEA, tokom kojih je dogovorena nabavka devet portal monitora za Crnu Goru, odmah nakon usvajanja</p>	
--	--	--	--	--	--	--

						<p>Integrisanog plana održivosti nuklearne bezbjednosti od strane Vlade Crne Gore, na predlog Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera.</p> <p>Od strane Uprave policije/Sektora granične policije upućen je Nacrtni Plan za postavljanje portal monitora zračenja na strateškim graničnim prelazima, nadležnim službama u MUP-u.</p>	
5.3 Sačiniti spisak i obezbijediti nedostajuću opremu za službenike i službenice UP i UC na graničnim prelazima	Spisak opreme sačinjen Broj obezbijeđenih uređaja i instrumenata	Uprava policije, Uprava carina	I Q 2024 IV Q 2024 I Q 2025 IV Q 2025	DJELIMIČNO REALIZOVNO	<p>Planirana sredstva: MUP/UP: 100.000 u 2024. 100.000 u 2025. Sredstva obezbijeđena u budžetu UC budžet</p> <p>Utrošena sredstva: Sredstva obezbijeđena kroz Projekte sa</p>	<p>Nakon realizacije obuke i konferencijske vježbe za snaženje bio-sigurnosnih i bio-bezbjednosnih mjera na graničnim prelazima Crne Gore, tj. na i liniji granične bezbjednosti, koja je održana za 24 službenika u Podgorici, 26-28. maja 2025. godine, sačinjena je specifikacija nedostajuće opreme za zaštitu na graničnim prelazima i ista predložena za nabavku</p>	

					<p>međunarodnim partnerima</p> <p>nadležnoj službi MUP-a.</p> <p>Obuka je realizovana zahvaljujući podršci Centra izvrsnosti Evropske Unije za smanjenje rizika od bioloških, hemijskih, radioloških i nuklearnih prijetnji, kroz Projekat 100 EU CBRN CoE, te je u sklopu istog i finansirana.</p> <p>Aktivnost je realizovana za pripadnike rukovodnog kadra Sektora granične policije (rukovodilaca, vođa smjene ili pomoćnike istih, koji svoje poslove i zadatke obavljaju na graničnim prelazima) i Uprave carina, uz učešće po jednog predstavnika Vojske Crne Gore, MUP-direktorata za zaštitu i spašavanje i sanitarne inspekcije.</p> <p>Od strane Ambasade Savezne Republike Njemačke, Sektoru granične policije</p>	
--	--	--	--	--	---	--

						<p>realizovana je donacija detektora otkucaja srca i lupa za pomoć pri otkrivanju falsifikovanih dokumenata.</p> <p>Takođe, radi upoznavanja službenika sa doniranim sredstvima, u periodu od 29. septembra do 3. oktobra 2025. godine realizovana je obuka za 16 službenika Sektora granične policije</p>	
6. Ključna mjera		Poboljšanje kvaliteta informacija o bezbjednosnoj situaciji, prijetnjama od terorizma i unaprijeđen sistem kontrole spoljne trgovine naoružanjem, vojnom opremom i robom dvostruke namjene i skladištenja oružja i minsko eksplozivnih sredstava.					
6.1 Izvršiti analizu registrovanih NVO sa aspekta djelatnosti kojim se bave u pravcu ranog prepoznavanja NVO koje mogu biti iskorišćene za finansiranje terorizma	<ul style="list-style-type: none"> • Urađena analiza registrovanih NVO • Praćenje i analiza finansijskog poslovanja, transakcija i donacija NVO koje su prepoznate kao posebno ranjive 	Uprava policije/FOJ u saradnji sa Ministarstvom javne uprave	<p>IQ 2024 IIIQ 2024</p> <p>Kontinuirano nakon izrađene analize</p>	REALIZOVANO	Nijesu potrebna dodatna budžetska sredstva	<p>Analiza NVO koje su se nalazile u Registru udruženja, fondacija i predstavništava stranih nevladinih organizacija i Jedinstvene evidencije vjerskih zajednica na dan 18.02.2025. godine, izvršena je za potrebe sprovođenja Analize rizika od zloupotrebe NPO u svrhe finansiranja terorizma. Analiza je usvojena na sjednici Koordinacionog tijela</p>	

	<p>Mjere koje su preduzete u odnosu na NVO koje su analizom prepoznate kao ranjive</p>				<p>za izradu Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje utvrđenim rizicima, u maju 2025. godine.</p> <p>Analizom je identifikovan skup FATF NPO (na osnovu obima FATF definicije u odnosu na NPO kategorije djelatnosti) i podskup FATF NPO koje mogu biti ranjive na zloupotrbu u svrhe finansiranja terorizma.</p> <p>Analiza je identifikovala nedostatke u funkcionisanju nacionalnog sistema i definisala set preporuka koje se odnose kako na nadležne državne organe, tako i na NPO.</p> <p>Takođe, u cilju jačanja koordinacije nadležnih organa, te sprovođenja adekvatnog nadzora i inspeksijskih kontrola, uspostavljena je saradnju između:</p>	
--	--	--	--	--	--	--

						<ul style="list-style-type: none"> - Koordinacionog tijela za izradu Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje utvrđenim rizicima, - Koordinacionog tijela za usklađivanje i praćenje inspekcijskih nadzora - Savjeta za za saradnju organa državne uprave i nevladinih organizacija 	
6.2 Ažuriranje Procjene prijetnje od terorizma	Ažurirana Procjena prijetnje od terorizma	Ministarstvo unutrašnjih poslova, Uprava policije, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvo odbrane	IVQ 2024 IVQ 2025	REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	<p>Za potrebe izrade Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, Koordinaciono tijelo za za izradu Nacionalne procjene rizika od pranja novca i finansiranja terorizma i upravljanje utvrđenim rizicima, izradilo je Analizu rizika od finansiranja terorizma u Crnoj Gori. Analza sadrži procjenu ranjivosti i prijetnje od finansiranja terorizma. Analiza je izrađena u junu 2025. godine.</p> <p>Ministarstvo odbrane</p>	

						<p>MO / OBD u kontinuitetu vrši procjene izazova, rizika i prijetnji, uključujući i prijetnje od terorizma, u odnosu na nacionalne, regionalne i globalne bezbjednosne trendove, koji potencijalno mogu imati reperkusija, prvenstveno na infrastrukturu i pripadnike MO i VCG. Takođe, na godišnjem nivou MO / OBD vrši i procjenu ugroženosti svojih objekata i infrastrukture (kasarne, vojni objekti), između ostaloga tretirajući i procjene prijetnji od terorizma. S tim u vezi, tokom marta 2025. godine izražena je Procjena ugroženosti vojnih objekata i infrastrukture, uključuju procjenu rizika ugroženosti i od terorizma.</p>	
6.4 Rekonstrukcija skladišta oružja i minsko eksplozivnih sredstava	Rekonstrukcija skladišta UbS „Brezovik“	Ministarstvo odbrane,	IQ 2024 II Q 2024	NIJE REALIZOVANO	Planirana sredstva: do 100.000 EUR (odnosi	U 2025. godini nije vršena rekonstrukcija skladišta „Brezovik“ jer za isto nijesu bila	

	<p>Nikšić - unutrašnji dio skladišta, rekonstrukcija će obuhvatiti hidrantsku mrežu, ventilaciju i klimatizaciju skladišta, električne instalacije - jaka struja, saobraćajnu infrastrukturu MO</p>	<p>Ministarstvo unutrašnjih poslova/ Uprava policije</p>			<p>se na izradu Glavnog projekta i reviziju istog) Sredstva iz donacija, finansira OEBS</p> <p>Utrošena sredstva:</p>	<p>obezbijedena novčana sredstva od strane donatora.</p> <p>Glavni projekat je previdio da je za rekonstrukciju skladišta neophodno 7.414.772,02 eura od čega je za tehničku zonu - unutrašnji dio skladišta potrebno 4.218.444,94 eura.</p> <p>Dat je predlog pribavljanja novčanih sredstava od strane međunarodnih organizacija i kroz budžetska sredstva MO CG.</p> <p>Utrošena sredstva: Nije bilo utrošenih novčanih sredstava u 2025. godini.</p> <p>Novi rok: očekuje se da bude realizovano IQ 2027 - IVQ 2027. godine (u zavisnosti od obezbijedenih novčanih sredstava).</p>	
<p>OPERATIVNI CILJ 3: Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma</p>							

Indikator učinka		Početna vrijednost 2021	Prelazna vrijednost 2023	Postignuta vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025		
Smanjen kvantitet i kvalitet terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja		Otežan postupak uklanjanja terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja	Utvrđen model uklanjanja internet sadržaja koji propagiraju terorističke i sa njima povezane druge aktivnosti	Nije dostignuta vrijednost indikatora	Aktivnostima uklanjanja smanjeni su teroristički sadržaji i sa njima povezani drugi internet sadržaji		
7. Ključna mjera:		Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma					
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Rok za realizaciju aktivnosti	Status realizacije 	Planirana/ utrošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuke za naredni period sprovođenja
7.1 Jačanje saradnje između državnog i privatnog sektora, radi utvrđivanja modela uklanjanja sadržaja koji propagiraju terorističke aktivnosti, u cilju sprječavanja zloupotrebe online komunikacija u svrhu terorizma	Broj realizovanih radnih sastanaka sa regulatornim agencijama i telekomunikacionim operaterima	Uprava policije, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvo odbrane Ministarstvo javne uprave,	IQ 2024 IVQ 2024 IQ 2025 IVQ 2025	DJELIMIČNO REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	Ova oblast je trenutno uređena kombinacijom krivičnog prava, zakona o elektronskim komunikacijama i međunarodnom saradnjom. Ovim pitanjem se u kontinuitetu bavi i Nacionalni međuresorni operativni tim za prevenciju i suzbijanje nasilnog ekstremizma, terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma Ministarstvo odbrane U toku izvještavanog perioda (2025.), MO nije učestvovalo u aktivnostima /	

						sastancima između predstavnika državnog i privatnog sektora, u odnosu na utvrđivanje modela uklanjanja sadržaja koji propagiraju terorističke aktivnosti u cilju sprječavanja zloupotrebe online komunikacija u svrhu terorizma.	
7.3 Unaprijediti međunarodnu saradnju sa MAAE kroz uključenje ostalih nadležnih institucija i upoznavanje sa publikacijama MAAE	Imenovanje nacionalne kontakt osobe od strane MEORRS za NUSIMS platformu Unošenje podataka u NUSIMS platformu Broj održanih sastanaka Broj inicijativa	Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo unutrašnjih poslova/Uprava policije, Uprava carina, Agencija za zaštitu životne sredine, Agencija za nacionalnu bezbjednost	IIIQ2024 IVQ 2024	REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	MEORRS Dopis za imenovanje nacionalnog koordinatora je poslat Ministarstvu vanjskih poslova i IAEA. Napomena: Nota od IAEA dostavljena krajem 2025. godine za imenovanje kontakt tačke. Crna Gora održava usklađenost sa EU direktivama i međunarodnim pravnim instrumentima kroz kontinuirano usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i standardima Međunarodne agencije	

					<p>za atomsku energiju (IAEA), kao i kroz aktivno učešće u relevantnim međunarodnim mehanizmima i informacionim platformama. U cilju efikasnog upravljanja i ažuriranja međunarodnih informacionih sistema koje vodi IAEA (RASIMS, NUSIMS, EPRIMS, INES i USIE), nadležne institucije u Crnoj Gori uspostavile su međuinstitucionalni mehanizam koordinacije. Trenutno, Crna Gora popunjava novu RASIMS2 platformu, zbog čega su imenovani predstavnici za Radni tim koji radi na popunjavanju ove platforme. To je jedan od mehanizama provjere usklađenosti nacionalnih propisa sa međunarodnim standardima IAEA. Dogovorom između relevantnih institucija redovno se održava i</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>ažurira spisak institucija, kontakt osoba i njihovih uloga za svaku od ovih informacionih platformi, čime se obezbjeđuje pravovremeno ažuriranje podataka i efikasna komunikacija sa međunarodnim organizacijama. Ovaj spisak je ažuriran za sve navedene platforme, osim za INES sistem, gdje je ažurirana funkcija Emergency Contact Point, dok se funkcija INES National Officer nije mijenjala od 2011. godine.</p> <p>Pored toga, Crna Gora primjenjuje relevantne instrumente i preporuke IAEA, uključujući Kodeks ponašanja o sigurnosti i bezbjednosti radioaktivnih izvora, kao i prateće smjernice, čime se dodatno doprinosi jačanju nacionalnog sistema zaštite od jonizujućih zračenja, radijacione i nuklearne sigurnosti i bezbjednosti</p>	
--	--	--	--	--	---	--

7.4 Redovno ažurirati statističke podatke o privremeno oduzetoj imovini stečenoj kriminalnom djelatnošću, koje nije zasnovano na krivičnoj presudi	Broj slučajeva oduzimanja imovine	Vrhovno državno tužilaštvo, Viši sud Podgorica, Uprava za imovinu	IIQ2024 IVQ 2024 IQ2025 IVQ2025	REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	Tokom 2025.godine u 9 predmeta finansijskih istraga, i to 3 finansijska izviđaja i 6 finansijskih istraga za krivična djela pranja novca, terorizma i finansiranje terorizma, po predlogu Specijalnog državnog tužilaštva odredilo je privremene mjere obezbjeđenja, odnosno zamrzavanja imovine.	
OPERATIVNI CILJ 4: Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela							
Indikator učinka	Početna vrijednost 2021.	Prelazna vrijednost 2023.	Postignuta vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025.			
Broj istraživanja i procesuiranih slučajeva u predmetima sa elementima krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.	Realizovana su istraživanja slučajeva povezanih sa terorizmom i na osnovu čega su procesuirana i pravosnažno osuđena dva lica.	Jačanje kapaciteta nadležnih državnih organa za prevenciju i suzbijanje terorizma na lokalnom i nacionalnom nivou, kao i sudova i tužilaštva u čijoj nadležnosti su krivična djela terorizma i druga sa njim povezana krivična djela, što može rezultirati eventualno novim procesuiranim slučajevima	U 2023. godini zbog krivičnog djela terorizam (čl.447 KZ CG) nije bilo prijavljenih lica. Iz prethodne godine nije bilo neriješenih krivičnih prijava za navedeno krivično djelo. Za krivična djela - terorizam u pokušaju iz člana 447 KZ CG, u vezi sa članom 20 KZ CG, izvršeno putem pomaganja, i krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a KZ CG, bila je u radu istraga iz prethodnog perioda protiv 9	Nadležni državni organi ostvaruju redovnu komunikaciju i saradnju na nacionalnom i međunarodnom planu, sprovode zajedničke operativne aktivnosti na planu borbe protiv terorizma što je, između ostalog, doprinijelo smanjenju nivoa terorističke prijetnje i rezultiralo eventualno novim procesuiranim slučajevima.			

			<p>lica. U navedenom predmetu donijeta je i naredba o sprovođenju finansijske istrage protiv 10 fizičkih lica. Finansijska istraga je u toku.</p> <p>U 2023. godini nije bilo optuženja za krivično djelo terorizam.</p> <p>U 2023. godini zbog krivičnog djela terorizam (čl.447 KZ CG) nije bilo prijavljenih lica.</p> <p>Iz prethodne godine nije bilo neriješenih krivičnih prijava za navedeno krivično djelo.</p> <p>Za krivična djela - terorizam u pokušaju iz člana 447 KZ CG, u vezi sa članom 20 KZ CG, izvršeno putem pomaganja, i krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a KZ CG, bila je u radu istraga iz prethodnog perioda protiv 9 lica. U navedenom predmetu donijeta je i naredba o sprovođenju finansijske istrage protiv 10 fizičkih lica. Finansijska istraga je u toku.</p> <p>U 2023. godini nije bilo optuženja za krivično djelo terorizam.</p> <p>U 2024. godina</p>
--	--	--	---

			<p>Kada je u pitanju terorizam, u 2024. godini, pred nadležnim sudom se nalazio u radu jedan predmet formiran zbog ovog krivičnog djela, i to protiv 13 okrivljenih lica.</p> <p>Viši sud u Podgorici je dana 09.07.2024. godine donio presudu Ks.br.6/21, kojom je 13 okrivljenih lica oslobodio od optužbe. Naime, sud je primjenom načela "in dubio pro reo" optužene oslobodio od optužbe, jer nije dokazano da su izvršili krivična djela koja im se činjenično i pravno stavljaju na teret optužnicom (član 373 tačka 2 ZKP-a).</p> <p>Pranje novca</p> <p>Zbog krivičnog djela pranje novca iz čl. 268 KZ CG, u 2024.godini, Viši sud u Podgorici je imao u radu ukupno 12 predmeta protiv 87 lica (71 fizičko lice i 16 pravnih lica). Od navedenog broja predmeta, 5 predmeta je formirano zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije iz čl. 401a KZ</p>	
--	--	--	---	--

			<p>CG u sticaju sa krivičnim djelom pranja novca iz člana 268 KZ CG, dok je 7 predmeta formirano zbog krivičnog djela pranje novca iz čl. 268 KZ CG.</p> <p>U tekućoj godini, pravosnažno su riješena tri predmeta, i to na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> - u jednom predmetu, protiv jednog okrivljenog lica, Viši sud u Podgorici je donio oslobađajuću presudu. Presudom Apelacionog suda Crne Gore odbijena je žalba Specijalnog državnog tužilaštva kao neosnovana i potvrđena presuda Višeg suda u Podgorici. - u drugom predmetu, nedavno je Apelacioni sud Crne Gore, odlučujući o žalbi Specijalnog državnog tužilaštva, potvrdio presudu Višeg suda u Podgorici kojom su četiri lica oslobođena od optužbe, a u odnosu na šest lica optužba je odbijena za produženo krivično djelo pranje novca; - u trećem predmetu, donijeta je osuđujuća presuda protiv dva okrivljena pravna lica, na 	
--	--	--	--	--

			<p>osnovu sporazuma o priznanju krivice. U tom predmetu, pravosnažnom presudom su pravna lica oglašena krivim i izrečena im je kazna prestanka postojanja, a trajno oduzeta imovina - nepokretnosti u vrijednosti, u momentu sticanja, od oko osam miliona eura.</p> <p>Kada je riječ o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću u tri predmeta, Viši sud u Podgorici je donio privremene mjere, i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabrana raspolaganja i korišćenja nepokretnosti (vrijednih nepokretnosti na primorju), uz zabilježbu zabrane u katastru nepokretnosti, u vlasništvu jednog pravnog lica; - privremenu obustavu izvršenja novčanih transakcija, pa je obustavljena isplata i raspolaganje novčanim sredstvima okrivljenog lica, u iznosu od 33.473,36 € i novčanog iznosa od 100.000,00 eura. - privremenu mjeru zabrane raspolaganja nepokretnosti uz zabilježbu zabrane u 	
--	--	--	---	--

			<p>katastru nepokretnosti, kao i privremeno oduzimanje pokretne imovine, pri čemu se zaplijena odnosi motocikl marke „SYM“, pištolj marke „Glock 43“ i dva ručna sata marke „Hublot“ i „Ulysse Nardin.“</p> <p>U 2025.godini Viši sud u Podgorici u predmetima pranja novca u 2025.godini, donio je 22 privremene mjere, u 19 predmeta, u odnosu na najmanje 87 licai to-zabrane raspolaganja nepokretnosti (otuđenja i opterećenja) (nepokretnosti u većem obimu, stanovi, stambene zgrade poslovni prostori, hoteli, garažna mjesta), uz zabilježbu zabrane u katastru nepokretnosti;</p> <ul style="list-style-type: none"> - obustave isplata ili prenosa predmetnih novčanih transakcija; -privremenu obustavu isplate ili prenosa novčanih sredstava okrivljenih; - privremene obustave izvršenja novčanih transakcija, pa je obustavljena isplata i 	
--	--	--	---	--

			<p>raspolaganje novčanim sredstvima okrivljenih lica; - privremeno oduzimanje pokretne imovine(zaplijena) iz čl. 19 st. 2 Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću (luksuzni automobili, putnička vozila, nakit, oružje itd) i drugih.</p> <p>U predmetima organizovanog kriminala donijeto je 31 privremena mjera, u 22 predmeta, u odnosu na najmanje 110 lica, i to :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zabrane raspolaganja nepokretnosti (otuđenja iI opterećenja) (stambene zgrade,porodične zgrade, stanovi, kuće, poslovni prostori, garaže,javni putevi, livade, šume, pašnjaci, podrumi, nepokretnosti opisane kao krš kamenjar, njive, hoteli itd.) - Privremeno oduzimanje 	
--	--	--	--	--

			<p> pokretne imovine (zaplijene) iz čl. 19 st.2 Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću (luksuzni automobili, putnička vozila, motocikli, plovna vozila, oružje, satovi, novac itd.) </p> <ul style="list-style-type: none"> - Privremena obustava izvršenja novčanih transakcija, pa se obustavlja isplata i raspolaganje novčanim sredstvima - Privremene obustave isplata ili prenosa novčanih sredstava okrivljenih, <p> U predmetima neovlašćene proizvodnje, držanja i stavljanja u promet opojnih droga Viši sud u Podgorici, u navedenom periodu, donio je 4 privremene mjere, u 3 predmeta, u odnosu na najmanje 4 lica lica i to: </p> <ul style="list-style-type: none"> - Privremeno oduzimanje pokretnih stvari (	
--	--	--	---	--

			<p>zapljenjena) iz čl. 19 st.2 Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću (putnička vozila, ručni satovi, novčanice u različitim apoenima)</p> <p>- Zabrana raspolaganja potraživanjem iz obligacionog odnosa iz čl. 19 st.1 tač.3 Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću,</p> <p>U predmetima krijumčarenja Viši sud u Podgorici,u navedenom periodu, donio je jednu privremenu mjeru, u jednom predmetu, u odnosu na 18 lica</p> <p>U jednom predmetu, Kri. br. 100/25 primanje mita, čl. 423 st. 1 Krivičnog zakonika Crne Gore, donijeta je privremena mjera :</p> <p>-privremeno oduzimanje pokretne imovine (zaplijena) iz čl. 19 st.2 Zakona o oduzimanju imovinske</p>	
--	--	--	---	--

					koristi stečene kriminalnom djelatnošću , a koja se odnosi na novac u različitim apoenima u ukupnom iznosu od 52.200,00 eura i putničko motorno vozilo.		
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Rok za realizaciju aktivnosti	Status realizacije 	Planirana/ utrošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuke za naredni period sprovođenja
9. Ključna mjera:		Jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta nadležnih državnih organa za prevenciju i suzbijanje terorizma na lokalnom i nacionalnom nivou					
9.1 Povećan broj službenika i službenica za prevenciju i suzbijanje terorizma	Povećan broj za najmanje jednog službenika/cu u FOJ-u	Ministarstvo unutrašnjih poslova/Uprava policije/ Sektor za finansijsko obavjestajne poslove	IQ 2024 IVQ 2025	REALIZOVANO	Planirana sredstva: Godišnje za jednog zaposlenog potrebno 15.600,00 eura –FOJ Budžet Utrošena sredstva: 15.600,00 eura	Važećim aktom o sistematizaciji MUP-a broj radnih mjesta u FOJu je povećan. Napominjemo da je dio akta o sistematizaciji koji se odnosi na FOJ označen stepenom tajnosti usljed čega ne iznosimo tačan broj radnih mjesta.	

9.2 Nabavka potrebne opreme za prevenciju i suzbijanje terorizma	Nabavljena potrebna oprema	Agencija za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvo unutrašnjih poslova	IQ 2024 IVQ 2024	REALIZOVANO	Planirana sredstva: 30.000 Budžet Utrošena sredstva: 40.000 eura	Tokom decembra 2025. godine, izvršena je nabavka i instalacija specijalizovanog softvera sa jednogodišnjom licencom. Nabavljeni softver je specijalizovan za prikupljanje, analizu i obradu podataka iz otvorenih izvora. Isplaćena sredstva za nabavku softvera i jednogodišnje licence, koja važi za period 17.12.2025. – 17.12.2026. su u iznosu od 40.000 eura. Kontinuirana modernizacija opreme.	
10. Ključna mjera:		Jačanje kapaciteta sudova i tužilaštva u čijoj nadležnosti su krivična djela terorizma i druga sa njim povezana krivična djela					
10.1 Realizovati obuke za sudije i državne tužioce u pogledu efikasnog krivičnog gonjenja i presuđivanja krivičnih djela terorizma i drugih sa njima povezanih krivičnih djela	Broj organizovanih obuka Broj učesnika i učesnica	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu	IQ 2024 IVQ 2025	REALIZOVANO	Planirana sredstva: 5.000 € Budžet Centra uz finansijsku podršku međunarodnih partnera	Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu u toku 2025. godine organizovao je i sproveo ukupno 3 obuke na navedene teme na kojima je prisustvovalo ukupno 53 učesnika/ca kako slijedi (6 sudija/sutkinja; 36	

					<p>Utrošena sredstva:</p>	<p>tužilaca/tužiteljki; 10 predstavnika/ca ASK-a i 2 predstavnika MUP-a). - 2. decembar 2025. godine – Podgorica, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu organizovao je obuku na temu “Terorizam, borci u inostranstvu i učestvovanje u stranim oružanim formacijama”. Obuka je sprovedena u okviru Programa za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca za 2025. godinu i bila je usmjerena na unapređenje stručnih kompetencija učesnika i učesnica u oblasti postupanja u predmetima koji se odnose na terorizam i učestvovanje u stranim oružanim formacijama. Predavači na obuci bili su: gđa Sanja Jovičević, specijalna tužiteljka u Specijalnom državnom tužilaštvu i gđa Vesna Kovačević, sutkinja Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici. Teme o kojima se</p>	
--	--	--	--	--	---------------------------	---	--

					<p>govorilo i diskutovalo bile su sljedeće: Terorizam i učestvovanje u stranim oružanim formacijama - Istraga i izvođenje dokaza; Praksa Državnog tužilaštva - Studija slučaja; Terorizam i učestvovanje u stranim oružanim formacijama - Zakonodavni okvir i praksa crnogorskih sudova. Obuci je prisustvovalo 7 učesnika/ca (3 sudija/sutkinja i 4 državnih tužilaca/tužiteljki). – 24-25. mart 2025. godine – Podgorica, Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu je u okviru svog Programa za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca za 2025. godinu, u saradnji sa AIRE centrom, organizovao obuku na temu: „Finansijski izviđaj i istraga, forenzičko računovodstvo i</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću”. Predavači na seminaru su bili: g. Miloš Šoškić, specijalni tužilac, gđa Dubravka Popović, finansijska analitičarka, Specijalno državno tužilaštvo, gđa Suzana Mugoša, sutkinja Višeg suda u Podgorici i g. Stanoje Rnić, direktor firme za sajber istrage Archibald Intelligence.</p> <p>Konkretnije teme o kojima se govorilo i diskutovalo, bile su sledeće: Finansijske istrage – aktuelna pitanja i praksa Državnog tužilaštva u Crnoj Gori - Donošenje naredbe o sprovođenju finansijske istrage i dokazne radnje koje je potrebno preduzeti u okviru istrage; Finasijske istrage sa akcentom na privremeno i trajno oduzimanje imovine u praksi sudova u CG; Praćenje tokova kriptovaluta i</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>zamrzavanje tokena; Forenzička analiza novčanih tokova u finansijskoj istrazi i saradnja sa nacionalnim i međunarodnim institucijama; Studija slučaja; Praćenje tokova kriptovaluta u situacijama kada učinioci koriste napredne metode za prikrivanje traga transakcija (bridges/mixers), Diskusija. Seminaru je prisustvovalo ukupno 30 učesnika (23 državna/e tužioca/teljke, 5 predstavnika ASK-a, 2 predstavnika MUP-a iz Sektora za finansijsko obavještajne poslove). - 17. i 18. mart 2025. godine, Podgorica – Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu, u okviru Programa za kontinuiranu obuku sudija i državnih tužilaca za 2025.god, organizovao je obuku na temu: „Pranje novca sa posebnim osvrtom na stand alone(samostalno</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>krivično djelo)“. Cilj obuke je jačanje kapaciteta pravosuđa za efikasno suzbijanje finansijskog kriminala i povećanje uspješnog procesuiranja slučajeva pranja novca. Predavači na obuci su bili: Vesna Kovačević, sutkinja Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici i Miloš Šoškić specijalni državni tužilac. Teme o kojima se govorilo su: Pravni i ekonomski aspekti kriminalne djelatnosti; Definicija kriminalne djelatnosti; Elementi krivičnog djela pranja novca; Pranje novca u praksi Državnog tužilaštva u Crnoj Gori sa akcentom na sporna pitanja; Teret dokazivanja krivičnog djela pranje novca sa osvrtom na praksu ESLJP i zemalja EU; Praćenje tokova novca, of šor (off shore) računi i stvarni vlasnici; Kripto valute, novi trendovi i tehnologije (Block chain tehnologije i Dark web); Predstavljanje studije</p>
--	--	--	--	--	--

						slučaja i podjela u grupe. Na pomenutoj obuci učestvovalo je ukupno sedamnaest (17) učesnika (troje (3) sudija/tkinja i devet (9) predstavnika državnog tužilaštva i pet (5) predstavnika ASK-a).	
OPERATIVNI CILJ 5: Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada							
Indikator učinka		Početna vrijednost 2021.	Prelazna vrijednost 2023.	Postignuta vrijednost 2023.	Ciljna vrijednost 2025.		
Uspostavljen mehanizam koordinacije nadležnih organa na planu jačanja odgovora na teroristički napad i unaprijeđeni kapaciteti.		Postoje planovi za upravljanje i saniranje posljedica terorističkog napada, sproveden jedan broj vježbi i nabavljena oprema.	Donijet zajednički plan i izrađene standardne operativne procedure za smanjenje posljedica od terorističkog napada.	Donijet Nacionalni katalog mjera za odgovor na krize na osnovu nove NATO edicije NCRSM Nijesu izrađene standardne operativne procedure za smanjenje posljedica od terorističkog napada	Ažurirani postojeći planovi, izrađene standardne operativne procedure, realizovane nove vježbe, definisane nadležnosti, snage i sredstva za smanjenje posljedica od terorističkog napada.		
11. Ključna mjera:		Unaprijeđeni i razvijeni kapaciteti za upravljanje posljedicama terorističkog napada					
Aktivnost	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Rok za realizaciju aktivnosti	Status realizacije 	Planirana/ utrošena sredstva	Novi rok i obrazloženje	Preporuke za naredni period sprovođenja

11.1 Provjera postojećih nacionalnih planova zaštite i spašavanja kroz izvođenje međuresorskih vježbi shodno različitim scenarijima	Realizovane međuresorske simulacione vježbe shodno različitim scenarijima	Ministarstvo unutrašnjih poslova/ Direktorat za zaštitu i spašavanje i drugi nadležni organi	IQ 2024 IV Q 2025	NIJE REALIZOVANO	Planirana sredstva: 5.000 eura Budžet i EU projekti Utrošena sredstva:		
11.2 Organizovati zajedničke vježbe za reagovanje u slučaju elementarnih nepogoda, većih i drugih nesreća na različitim nivoima, uključujući i učešće na međunarodnim vježbama	Broj realizovanih vježbi Broj učesnika i učesnica	Ministarstvo unutrašnjih poslova/ Direktorat za zaštitu i spašavanje, operativne jedinice za zaštitu i spašavanje i drugi nadležni organi	IQ 2024 IV Q 2025	REALIZOVANO	Planirana sredstva: 50.000 eura Budžet i EU projekti Utrošena sredstva: 39.432,49 eura	Međunarodna terenska vježba na temu reagovanja u slučaju poplava, od 7. do 12. aprila 2025. godine na teritoriji opštine Skadar. Crna Gora je na vježbi učestvovala sa dva tima: Nacionalnim timom za spašavanje od poplava sa upotrebom čamaca, koji se sastojao od 22 pripadnika, iz Direktorata za zaštitu i spašavanje, Uprave policije, Crvenog krsta Crne Gore i službi zaštite i spašavanja iz Prijestonice Cetinje i opština Tivat, Bar, Ulcinj, Plužine i	Planirana sredstva: 50.000 eura Budžet i EU projekti Utrošena sredstva: Vježba Albanija: Ukupni troškovi vježbe su 17.182,35 eura. NATO vježba Bugarska: Troškovi vježbe bili su 17.050,14 eura. Nacionalna vježba Lovćen 2025

					<p>Pljevlja i lokalnim timom za spašavanje od poplava iz Ulcinja, koji je brojao 5 pripadnika Službe zaštite i spašavanja Opštine Ulcinj. Takođe, Crna Gora je na vježbi imala i predstavnike u rukovodstvu vježbe, trenere, evaluatore, kao i učesnike u VIP posmatračkom programu. Ova vježba se realizovala u okviru projekta FloodNorthALB – Upravljanje složenim poplavama u Sjevernoj Albaniji kroz prekograničnu podršku zemlje domaćina i zajedničku saradnju, koji se implementirao u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu i</p> <p>NATO EARDCC međunarodna terenska vježba</p>	<p>Ukupni troškovi vježbe su bili 5.200,00 eura</p>
--	--	--	--	--	---	---

					<p>upravljanja posljedicama vanrednih situacija „BUGARSKA 2025“, u periodu od 7. do 12. septembra 2025. godine u Centru za profesionalnu obuku za sve interventne službe u Montani (Republika Bugarska), u organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Bugarske – Generalnog direktorata za zaštitu od požara i civilnu zaštitu i Evroatlantskog centra za koordinaciju odgovora na katastrofe (EADRCC). Ova četvorodnevna vježba okupila je više od 800 učesnika, odnosno spasilaca i drugih članova različitih službi iz više od 30 država. Crna Gora je učestvovala sa</p>	
--	--	--	--	--	---	--

					<p>timom, koji je brojao 29 člana, i to iz: Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za zaštitu i spašavanje, Uprave policije, Crvenog krsta Crne Gore, opštinskih službi zaštite i spašavanja (iz Prijestonice Cetinje i opština Budva, Bar, Ulcinj, Tivat, Kotor, Plužine i Berane), Gorske službe spašavanja, Regionalnog ronilačkog centra za podvodno deminiranje i obuku ronilaca-Bijela i NVO „SAR DOGS Montenegro“ sa K9 komponentom odnosno za pretragu u ruševinama uz upotrebu psa.</p> <p>27.05.2025. na Cetinju u Nacionalnom parku Lovćen održana je nacionalna terenska</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>vježba “CETINJE 2025”, u organizaciji Direktorata za zaštitu i spašavanje MUP-a Crne Gore, uz učešće opštinskih službi zaštite i spašavanja, Zavoda za hitnu medicinsku pomoć, Crvenog krsta, avio-helikopterske jedinice, kao i brojnih volontera i drugih nadležnih institucija. Vježba je simulirala kompleksne scenarije reagovanja u slučaju velikih požara i vanrednih situacija, s ciljem provjere operativne spremnosti sistema pred početak ljetnje turističke i požarne sezone. Scenarij je obuhvatio tehničko izviđanje terena dronovima i kvadrovima, gašenje požara u šumskom području, evakuaciju</p>	
--	--	--	--	--	--	--

					<p>stanovništva iz više lokacija (uključujući i odmaralište Lovćen Bečići), zbrinjavanje povrijeđenih, kao i zahtjevne operacije desantiranja vatrogasaca-spasilaca helikopterom i prinudno slijetanje aviona FIRE BOSS 802.</p> <p>Učestvovala su sve nadležne službe, uključujući i MEDEVAC tim za evakuaciju povrijeđenog pilota.</p> <p>Kontinuirano je praćeno stanje zaštite i spašavanja na teritoriji Crne Gore sa stanovišta ugroženosti od elementarnih nepogoda, većih i drugih nesreća sa akcentom na šumske požare tokom ljetnje požarne sezone N</p>	
--	--	--	--	--	--	--

11.3 Ažurirati Nacionalni katalog mjera za odgovor na krize na osnovu nove NATO edicije NCRSM	Ažuriran Nacionalni katalog mjera za odgovor na krize	Ministarstvo odbrane	II Q 2024 IV Q 2024 II Q 2025 IV Q 2025	REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	U odnosu na izvještavani period, tokom 2025. godine je izvršeno ažuriranje i usklađivanje Nacionalnog kataloga mjera za odgovor na krize sa NATO NCRSM. Ažuriranje mjera iz kataloga je kontinuirana aktivnost.	
11. 4. Organizovati zajedničke vježbe za reagovanje u slučaju elementarnih nepogoda, većih i drugih nesreća na različitim nivoima, uključujući i učešće na međunarodnim vježbama	Realizovana vježba Crisis Management Exercise 2025 (CMX25)	Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova/Uprava policije, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Ministarstvo vanish poslova, Ministarstvo vanskih poslova, Ministarstvo javne uprave	III Q 2024 II Q 2025	REALIZOVANO	Nijesu potrebna sredstva	U periodu 13.03.-17.03.2025. godine realizovana je vježba CMX25. U ovoj međunarodnoj NATO aktivnosti učestvovalo je 21 lice, predstavnici državnih institucija i organa. Pored navedenog, u cilju pripreme za realizaciju glavne vježbe, realizovane su uvodne mini vježbe SNEX E-60 i SNEX E-30. Takođe, u odnosu na pripremu naredne vježbe, u martu 2025. godine je održana inicijalna konferencija za pripremu CMX27. Planirano je da CMX27	

						bude realizovana u martu 2027. godine.	
--	--	--	--	--	--	--	--

IV. NALAZI EVALUACIJE

Analiza realizacije aktivnosti prikazana u Tabeli 2 omogućuje interpretaciju rezultata kroz prizmu OECD kriterijuma evaluacije javnih politika, čime se osigurava sustavan i međunarodno uporediv okvir za procjenu uspješnosti implementacije Akcionog plana.

Kao dopunski izvor podataka korišteni su rezultati ankete provedene među dionicima uključenima u provedbu mjera, koji omogućuju dodatni uvid u percepciju učinkovitosti i praktične izazove implementacije. Imajući u vidu ograničenje uzorka (N=13), rezultati ankete interpretiraju se kao indikativni te služe kao kontekstualna nadopuna analizi provedbe. Takav pristup omogućuje cjelovitiju procjenu implementacije, kombinujući objektivne pokazatelje sprovođenja i subjektivne uvide učesnika. Ograničenje uzorka kompenzira se činjenicom da su ispitanici neposredno uključeni u realizaciju, čime njihovi odgovori dobijaju dodatnu relevantnost za interpretaciju rezultata.

Evaluacioni kriterijumi i pripadajuća pitanja (prema OECD/DAC)

Kriterijum	Evaluacijska pitanja
Relevantnost	U kojoj mjeri su ciljevi Strategije usklađeni s potrebama u praksi? U kojoj mjeri Strategija odgovara stvarnim potrebama sistema i krajnjih korisnika (građani, institucije, sprovodnici)?
Koherentnost	U kojoj mjeri Strategija usklađena s drugim dokumentima i politikama? U kojoj mjeri postoji koordinacija između institucija i izbjegava li se dupliranje aktivnosti?
Efektivnost	U kojoj mjeri se mjere sprovode u skladu s planom? U kojoj mjeri sprovedene aktivnosti doprinose ostvarenju ciljeva?
Efikasnost	U kojoj mjeri resursi (finansijski i kadrovski) dovoljni za sprovođenje? U kojoj mjeri organizacijski uslovi i podjela nadležnosti podržavaju provedbu?
Uticao (<i>Impact</i>)	U kojoj mjeri je provođenje Strategije dovela do konkretnih promjena? Koji su ključni rezultati i učinci sprovođenja?
Održivost	U kojoj mjeri su osigurani uslovi za dugoročnu realizaciju? U kojoj mjeri su rezultati održivi nakon završetka sprovođenja?

1.1. Efikasnostt (*Efficiency*)

Efikasnost se odnosi na odnos između uložениh resursa i ostvarenih rezultata. S obzirom na nedostatak podataka o utrošenim finansijskim sredstvima, u ovom slučaju nije moguće provesti cjelovitu procjenu efikasnosti, nego se analiza primarno usmjerava na učinkovitost realizacije aktivnosti.

Analiza dinamike realizacije ukazuje na promjenjiv trend realizacije aktivnosti kroz posmatrani period. Nakon pada udjela u potpunosti realizovanih aktivnosti s 54% u 2022. godini na 43% u 2024. godini, u 2025. godini bilježi se oporavak na 62%. Uprkos tom poboljšanju, izrazito nizak udio sprovedenih kontinuiranih aktivnosti u periodu 2024.–2025. (17%) ukazuje na značajne poteškoće u održavanju kontinuiteta psprovođenja.

Ovakav obrazac upućuje na neujednačenu učinkovitost sistema, pri čemu se posebni izazovi javljaju u sprovođenju dugoročnih i kompleksnijih mjera. Istovremeno, visoki udio djelimično sprovedenih aktivnosti sugerišе da se aktivnosti u velikoj mjeri pokreću, ali se ne dovršavaju u planiranim rokovima, što dodatno potvrđuje postojanje implementacionog jaza između planiranih i ostvarenih rezultata. Odgovori anketiranih ušesnika sugerišе da se finansijski resursi prepoznaju kao ključno područje koje treba poboljšanje kao preduslov učinkovitog sprovođenja Akcionog plana. Međutim, njihovi odgovori ističu potrebu za jačanjem kadrovskih kapaciteta kao mjerom koja bi najviše povećanju učinkovitosti sprovođenja Akcionog plana. Iz navedenog, kao i iz analize dokumentacije, opravdano je navesti primjer kroz koji se navedeno može precizirati u kontekstu mjere nabave opreme:

Trošak od 40.000 eura godišnje može se smatrati efikasnim ako donosi mjerljive koristi kao što je: ušteda vremena, smanjenje troškova rada ili poboljšanje kvalitete i brzine donošenja odluka, omogućuje bržu obradu podataka, smanjuje potrebu za dodatnim zaposlenicima ili povećava uspješnost realizacije mjera i sl. S druge strane, ako se softver koristi ograničeno, ne donosi mjerljive rezultate ili se koriste neke druge metode, bez obzira na kupljenom softveru, tada takav trošak upućuje na neefikasno korištenje resursa.

1.2. Djelotvornost (*Effectiveness*)

Djelotvornost se odnosi na stepen u kojem sprovedene aktivnosti doprinose ostvarenju planiranih ciljeva i očekivanih rezultata. Iako se u pojedinim periodima bilježi relativno visok udio formalno sprovedenih aktivnosti (npr. 62% u 2025. godini), kontinuirano prisutan visok udio djelimično sprovedenih mjera – posebno u 2024. godini (48%) i periodu 2024.–2025. (67%) – ukazuje na ograničenu djelotvornost sistema.

Ovakav obrazac sugerije da se aktivnosti u velikoj mjeri pokreću, ali se ne dovršavaju u potpunosti, što ograničava njihov stvarni doprinos ostvarenju planiranih ciljeva. Drugim riječima, formalno sprovođenje ne znači nužno i ostvarenje željenih učinaka, naročito u slučajevima kada aktivnosti ostaju u fazi djelimične realizacije. Navedeno potvrđuje postojanje implementacijskog jaza između planiranih rezultata i stvarnih učinaka mjera, pri čemu nedovršenost aktivnosti predstavlja ključni ograničavajući faktor djelotvornosti. Poseban izazov pritom predstavljaju složenije i kontinuirane mjere, kod kojih je izražen rizik zadržavanja u fazi sprovođenja bez postizanja punog učinka.

Na primjer, ako edukacije ne dovode do povećanja broja kvalitetnih finansijskih istraga jer nisu primjenjive u praksi ili sl, i oduzimanja imovine, njihovo sprovođenje ostaje na nivou formalnog ispunjavanja aktivnosti bez stvarnog učinka. Primjerice, zapošljavanje dodatnog broja stručnjaka može povećati broj sprovedenih finansijskih istraga, no učinkovitost će biti vidljiva tek ako to rezultira većim brojem oduzimanja imovine stečene kaznenim djelima. Ako korištenje softvera ne doprinosi boljoj identifikaciji rizika, sprječavanju kriminala ili ranom otkrivanju prijetnji povezanih s terorizmom, takvo ulaganje teško je opravdati s aspekta učinkovitosti i efikasnosti. Drugim riječima, ulaganje u ljude i nove tehnologije opravdat će se u smislu učinkovitosti i isplativosti samo ako rezultira mjerljivim poboljšanjem učinkovitosti sistema.

1.3. Relevantnost (*Relevance*) i koherentnost (*Coherence*)

Relevantnost mjera ogleda se u njihovoj usklađenosti sa strateškim ciljem i identifikovanim sigurnosnim potrebama, pri čemu analiza pokazuje da su planirane aktivnosti u pravilu usmjerene na ključna prioritetna područja. Stabilna zastupljenost aktivnosti kroz sva posmatrana perioda, uključujući prijenos određenih mjera između godina, dodatno potvrđuje njihovu trajnu važnost i kontinuitet u strateškom planiranju.

Međutim, učestalo ponavljanje aktivnosti i produžavanje rokova njihove realizacije ukazuju na postojanje nesklada između planiranih ciljeva i operativnih kapaciteta sistema. Takav obrazac sugerije da, iako su mjere konceptualno relevantne i usklađene sa strateškim okvirom, njihova implementacija nije u potpunosti prilagođena dostupnim resursima, organizacionim kapacitetima i realnim uslovima sprovođenja.

U skladu s tim, relevantnost na nivou planiranja nije u potpunosti praćena odgovarajućim sprovođenjem. U tom kontekstu, identifikovani jaz između planiranja i sprovođenja predstavlja ključni izazov za povećanje ukupne učinkovitosti i djelotvornosti sistema. Ispitanici u pravilu prepoznaju važnost i opravdanost mjera, što potvrđuje njihovu stratešku relevantnost, ali istovremeno ukazuju na izazove u sprovođenju, čime se dodatno naglašava jaz između planiranja i operativne izvedljivosti.

Primjerice, iako su u okviru Strategije planirane mjere poput jačanja analitičkih kapaciteta kroz nabavku specijalizovanog softvera i sprovođenje edukacija, u praksi se pokazuje da takve aktivnosti ne daju rezultate nužno konkretnim poboljšanjima, poput učinkovitije analize podataka, povećanja broja finansijskih istraga ili sprječavanja kriminalnih aktivnosti. Razlozi za to mogu uključivati nedostatak osposobljenog kadra, neadekvatnu organizaciju rada ili ograničenu primjenu dostupnih alata, što potvrđuje da formalna realizacije mjera ne garantuje njihov stvarni učinak.

Mjere jačanja kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta nadležnih državnih organa za prevenciju i suzbijanje terorizma na lokalnom i nacionalnom nivou predstavljaju ključan preduslov za učinkovitu prevenciju i suzbijanje terorizma na lokalnom i nacionalnom nivou.

Koherentnost Strategije ocjenjuje se kao visoka jer je Strategija usklađena s ključnim nacionalnim i međunarodnim dokumentima, uključujući Strategiju nacionalne bezbjednosti, Akcioni plan za Poglavlje 24, obaveze iz procesa pristupanja EU, FATF preporuke, MONEYVAL preporuke te relevantne dokumente UN-a, EU, NATO-a, OEBS-a i Savjeta Evrope. To pokazuje da Strategija nije izolovan dokument, već dio šireg sigurnosnog i pravnog okvira Crne Gore. Međutim, iako je normativna usklađenost dobro postavljena, u sprovođenju se kao izazov javlja potreba za boljom koordinacijom između institucija i povezanih strategija, kako bi se izbjeglo preklapanje aktivnosti i osigurala učinkovitija realizacija mjera.

1.4. Uticaj (*Impact*)

Uticaj se odnosi na to u kojoj mjeri sprovedene aktivnosti doprinose stvarnim promjenama u sigurnosnom sistemu, odnosno smanjenju identifikovanih prijetnji i ostvarivanju dugoročnih ciljeva. Analiza pokazuje da relativno nizak udio u potpunosti sprovedenih aktivnosti, uz istovremeno visok udio djelimično realizovanih mjera, ograničava postizanje očekivanih učinaka.

Na primjer, iako su određene aktivnosti pokrenute i djelimično sprovedene (npr. edukacije ili institucionalne mjere), njihova nedovršena realizacija smanjuje mogućnost da proizvedu konkretne i mjerljive rezultate na nivou sistema. To je posebno izraženo kod kontinuiranih aktivnosti, koje bi trebale imati dugoročan učinak, ali zbog djelimične realizacije ne ostvaruju svoj puni potencijal.

Dodatni izazov predstavljaju opisni indikatori učinka, zbog čega nije moguće precizno utvrditi u kojoj mjeri realizovane mjere doprinose stvarnim, životnim promjenama. U praksi to znači da, iako su aktivnosti sprovedene, njihov stvarni učinak ostaje ograničen i nedovoljno vidljiv. Iako, kroz realizovane aktivnosti na primjer za operativni Cilj 4, vidi se napredak. No, indikator je kvalitativno definisan, pri čemu je vidljiv određeni napredak kroz sprovedene mjere, međutim u kontekstu evaluacionih kriterijuma nije moguće precizno kvantifikovati njegov doprinos ostvarenju operativnih i strateškog cilja. Vrijedno je navesti veći broj finansijskih istraga koje se sprovode te ostvarivanje redovne komunikacije nadležnih državnih organa u cilju povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

1.5. Održivost (*Sustainability*)

Održivost se odnosi na to mogu li se postignuti rezultati zadržati i nakon završetka Akcionog plana. U ovom slučaju, visok udio djelimično sprovedenih kontinuiranih aktivnosti (67%), kao i razlike u nivoima sprovođenja po godinama, upućuju na ograničenu održivost rezultata.

Kontinuirane aktivnosti, koje bi trebale osigurati dugoročne učinke, u velikoj mjeri nisu u potpunosti dovršene. Zbog toga njihov doprinos stvaranju trajnih promjena ostaje ograničen, a mjere nisu u potpunosti ugrađene u redovni rad institucija.

Iako je u 2025. godini vidljivo određeno poboljšanje u realizaciji, nedostatak kontinuiteta kroz prethodni period pokazuje da postignuti rezultati nisu dovoljno stabilni da bi se održali bez dodatnih napora. Za jačanje održivosti potrebno je osigurati dosljedniju realizaciju kontinuiranih aktivnosti, unaprijediti koordinaciju između učesnika te uspostaviti sistemno praćenje sprovođenja. To potvrđuju i ispitanici, koji ističu da je teško održati kontinuitet u sprovođenju, posebno kod dugoročnih aktivnosti.

Prema njihovim odgovorima, kao najvažniju mjeru za unapređenje sprovođenja Akcionog plana najčešće navode jačanje kadrovskih kapaciteta (n=5). Ostale mjere, poput povećanja finansijskih resursa (n=2), smanjenja administrativnih prepreka (n=2), jasnijeg definisanja nadležnosti (n=2) i bolje koordinacije između institucija (n=2), takođe se spominju, ali rjeđe.

To pokazuje da ispitanici najveći problem vide u nedostatku ljudskih resursa, dok se ostali izazovi prepoznaju kao važni, ali ipak u drugom planu.

1.6 Rezultati ankete

Koriste se kao dopunski evaluacioni alat koji omogućuje uvid u percepciju sprovođenja mjera iz perspektive uključenih strana.

Od ukupno (N=13) učesnika ankete, njih (n=10) učestvovalo je u sprovođenju Strategije, dok je (n=6) učestvovalo i u njenoj izradi. U nastavku se prikazuju njihovi odgovori.

U nastavku tekstu prikazana je distribucija odgovora na tvrdnju: strategija je u dovoljnoj mjeri usklađena s potrebama i izazovima u praksi.

4.1 Zaaključci evaluacije

Zaključci evaluacije predstavljaju sintezu najvažnijih podataka, dokaza i analiza prikupljenih tokom evaluacije implementacije Rad se bavi evaluacijom sprovođenja Strategije za prevenciju i suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma, s posebnim naglaskom na realizaciju akcionih planova u periodu 2022.–2025. godine. Cilj evaluacije bio je procijeniti uspješnost i korisnost Strategije te utvrditi u kojoj mjeri njeno sprovođenje doprinosi jačanju sistema i sigurnosti.

Evaluacija se temelji na OECD evaluacionim kriterijuma (relevantnost, učinkovitost, efikasnost, uticaj i održivost), uz analizu izvještaja o sprovođenju i rezultata anketnog istraživanja sprovedenog na uzorku ispitanika (N=13).

Rezultati pokazuju da je Strategija dobro postavljena i usklađena s potrebama sistema, ali njeno sprovođenje u praksi nije u potpunosti učinkovita. U posmatranom periodu realizovano je oko 51% aktivnosti, dok je značajan dio ostao djelimično realizovan, što upućuje na postojanje implementacionog jaza između planiranih ciljeva i stvarnih učinaka.

Analiza dinamike sprovođenja pokazuje varijacije kroz vrijeme – broj u potpunosti sprovedenih aktivnosti raste do 2023. godine, zatim opada u 2024., uz istovremeno zadržavanje visokog udio djelimično realizovanih aktivnosti. Takav obrazac upućuje na poteškoće u dovršavanju započetih mjera i održavanju kontinuiteta sprovođenja.

Važno je naglasiti da evaluacija, kao i sprovođenje imaju određena ograničenja. Strategija se sprovodi u stvarnom institucionalnom okruženju koje se mijenja pa na njeno sprovođenje utiču kapaciteti institucija, dostupnost podataka, koordinacija između učesnika i šire društveno- političke okolnosti. Takođe, evaluacija se u velikoj mjeri oslanja na službene izvještaje koji nisu uvijek jednako detaljni, zbog čega nije uvijek moguće procijeniti stvarne učinke sprovedenih aktivnosti.

To je vidljivo i na primjeru saradnje – formalni sporazumi i sastanci pokazuju da je saradnja započeta, ali ne i u kojoj mjeri je zaista zaživjela u praksi kroz razmjenu informacija i konkretne rezultate.

Rezultati ankete ukazuju da ispitanici realizaciju ocjenjuju pozitivno, ali ističu da problem nije u zakonima, koji su već doneseni, nego u nedostatku kadrovskih kapaciteta. Ostali izazovi, poput koordinacije, organizacionih kapaciteta i administrativnih prepreka, takođe utiču na sprovođenju, ali u manjoj mjeri.

U tom kontekstu važno je razlikovati indikatore rezultata i indikatore učinka – sprovedene aktivnosti ne znače nužno i stvarne promjene. To je vidljivo na primjeru edukacija, gdje je sproveden velik broj obuka, ali nije moguće sa sigurnošću utvrditi u kojoj mjeri su postignuti planirani učinci.

Ukupno gledano, učinak Strategije može se ocijeniti kao umjeren – vidljiv je određeni napredak, ali ciljevi nisu u potpunosti ostvareni. Ključni izazovi odnose se na nedovoljnu dovršenost aktivnosti, neujednačenu koordinaciju i ograničene kapacitete za sprovođenje.

Zaključno, Strategija predstavlja dobru osnovu, ali njena učinkovitost u narednom periodu zavist će o jačanju institucionalnih i kadrovskih kapaciteta, unapređenju koordinacije i dosljednijem sprovođenju mjera. Poseban naglasak potrebno je staviti na jačanje sistema praćenja i jasnije definisanje indikatora učinka kako bi se osigurali dugoročni i održivi rezultati.

4.2 Generalni zaključak

Evaluacija se bavi sprovođenjem Strategije za prevenciju i suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma, s posebnim naglaskom na primjenu akcionih planova u periodu 2022.–2025. godine. Cilj rada je procijeniti uspješnost i korisnost Strategije te utvrditi u kojoj mjeri njeno sprovođenje doprinosi jačanju institucionalnih kapaciteta i sigurnosnog sistema.

Evaluacija je sprovedena primjenom OECD DAC kriterijuma (relevantnost, koherentnost, efektivnost, efikasnost, uticaj i održivost), koji služe kao analitički okvir za strukturiranu procjenu sprovođenja i rezultata. Analiza se temelji na službenim izvještajima o sprovođenju akcionih planova, uz dodatnu primjenu kvantitativne analize stepena realizacije indikatora i kvalitativne interpretacije nalaza.

Kao dopunski izvor korišteni su rezultati anketnog istraživanja sprovedenog među relevantnim dionicima (N=13), čime je omogućeno povezivanje službenih podataka s percepcijom učesnika uključenih u sprovođenju. Procjena učinka temelji se na stepenu realizacije indikatora, interpretiranom kroz tri nivoa (nizak, umjeren i visok učinak), u skladu s uobičajenom evaluacijskom praksom. U slučajevima kada indikatori učinka nisu bili kvantifikovani, korišteni su indikatori rezultata uz kvalitativnu analizu.

Rezultati ukazuju da je Strategija normativno dobro postavljena i usklađena s potrebama sistema, ali da njeno sprovođenje u praksi nije u potpunosti učinkovita. U posmatranom periodu realizirano je oko 51% aktivnosti, dok je značajan dio mjera ostao djelimično sproveden, što upućuje na postojanje implementacijskog jaza između planiranih ciljeva i ostvarenih učinaka.

Rezultati anketnog istraživanja ukazuju na ove nalaze jer ispitanici sprovođenje Strategije ocjenjuju pozitivno, ali ističu da ključni problem nije u zakonodavnom okviru, nego u nedostatku kadrovskih kapaciteta. Ostali izazovi, poput koordinacije, administrativnih prepreka i dostupnosti finansijskih resursa, takođe su prisutni, ali u manjoj mjeri. Važno je naglasiti da sprovedene aktivnosti ne znače nužno i ostvarenje stvarnih učinaka, što ukazuje na potrebu razlikovanja indikatora rezultata i indikatora učinka. Ukupno gledano, učinak Strategije može se ocijeniti kao umjeren jer je vidljiv određeni napredak, ali ciljevi su djelimično ostvareni.

Zaključno, rezultati upućuju na potrebu jačanja institucionalnih i kadrovskih kapaciteta, unapređenja međuinstitucionalne koordinacije te razvoja sistema praćenja i evaluacije, kako bi se osigurala učinkovitija i dugoročno održivo sprovođenje Strategije.

V. OSVRT NA PLANIRANA I UTROŠENA FINANSIJSKA SREDSTVA

5.1. Osvrt na planirana i utrošena finansijska sredstva za cjelokupan period sprovođenja strateškog dokumenta

Na osnovu podataka o planiranim i utrošenim sredstvima za implementaciju Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, može se uočiti razlika između planiranih sredstava i stvarnog utroška, kako u budžetskim sredstvima, tako i u sredstvima iz donacija.

Planirano je ukupno 5.195.400 eura, od čega je 2.925.400 bilo predviđeno iz budžetskih sredstava, a 2.170.000 iz donacija. Utrošeno je ukupno 2.532.817 eura, od čega 928.934 iz budžeta i 1.603.883 iz donacija. Ove brojke ukazuju na to da je ukupno utrošeno manje novca nego što je planirano Akcionim planovima.

Ukupno, utrošena sredstva ukazuju na solidno praćenje i realizaciju većine planiranih aktivnosti. Međutim, postoji razlika u realizaciji između budžetskih sredstava i donacija. Potrebno je da se u budućnosti detaljnije analizira svaka faza implementacije kako ne bi prelazili planirani iznos sredstava, naročito u dijelu budžeta. Takođe, preporučuje se poboljšanje koordinacije između donatora i implementatora aktivnosti kako bi se osigurala maksimalna efikasnost u korišćenju donacija.

Tabela : Ukupna planirana i utrošena sredstva (budžet-donacije) za implementaciju Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godinu,

Realizacija budžetskih sredstava za 2022-2025. godinu			
Planirano 2022-2025		Utroseno 2022-2025	
budžet	donacije	budžet	donacije
2.925.400	2.170.000	928 934	1.603.883
ukupno		ukupno	
5.195.400		2.532.817	

Tabela9: Ukupna planirana i utrošena sretstva (budžet-donacije) za implementaciju Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, za 2022, 2023 i 2024.godine

Realizacija budžetskih sredstava za 2022. godinu			Realizacija budžetskih sredstava za 2023. godinu			Realizacija budžetskih sredstava za 2024. godinu			Realizacija budžetskih sredstava za 2025. godinu						
planirano		utroseno	planirano		utroseno	planirano		utroseno	planirano		utroseno				
budžet	donacije	budžet	donacije	budžet	donacije	budžet	donacije	budžet	donacije	budžet	donacije				
1.518.800	2.170.000	450.800	880.000	1.518.800	2.170.000	307.000	379.000	1.406.600	100.000	421.000	15.796	200.000	170.600	31.000	122.374
ukupno		ukupno	ukupno		ukupno	ukupno		ukupno	ukupno		ukupno	ukupno		ukupno	
3.688.800		1.330.800	3.688.800		686.000	1.506.600		436.796	370.600		153.374				

5.2. Osvrt na planirana i utrošena finansijska sredstva za 2025. godinu

U 2025. godini, za implementaciju Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, planirano je ukupno 370.600 eura, od čega 170.600 eura iz budžeta i 200.000 eura iz donacija. Utrošeno je ukupno 153.374 eura, pri čemu je iz budžeta iskorišćeno 122.374 eura, dok je iz donacija realizovano 31.000 eura. Ukupna realizacija iznosi 92% u odnosu na planirani budžet, pri čemu je primjetno manje odstupanje u utrošku doniranih sredstava u odnosu na plan.

Tabela Realizacija budžetskih sredstava za 2025.godinu

Planirano		Utroseno	
budžet	donacije	budžet	donacije
170.600	200.000	122.374	31.000
ukupno		ukupno	
370.600		153.374	

VI. PREPORUKE ZA NAREDNI PERIOD SPROVOĐENJA

Na temelju sprovedene evaluacije (Izveštaj o evaluaciji sačinila je ekspertkinja Ruža Karlović iz Republike Hrvatske, a preko EUROL 4 - Podrška Evropske unije vladavini prava), i analize rezultata implementacije Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, svrha evaluacije nije samo procijeniti jesu li aktivnosti formalno sprovedene, nego i u kojoj su mjeri ostvareni stvarni operativni učinci, održivost sistema i dugoročno jačanje institucionalnih kapaciteta. Uspostavljanje skladišnih ili operativnih kapaciteta za krizne situacije neće biti dovoljna ako sistem nema kontinuirano dostupne i obučene timove sposobne za njihovu operativnu primjenu u stvarnim uvjetima. Takođe, iako povećanje broja istraga i jačanje međunarodne saradnje ukazuju na napredak sistema, dugoročna učinkovitost i održivost i dalje zavise o stručnih ljudskim kapacitetima, stabilnosti institucija i kvalitetnoj međuinstitucionalnoj saradnji. Podaci Evropske komisijepokazu ju određeni napredak u području finansijskih istraga i oduzimanja imovine, budući da je Specijalno državno tužilaštvo pokrenulo istrage u 10 slučajeva pranja novca, dok je trajno oduzeta imovina procijenjena na približno 8 miliona eura 2023. godine, a tome se može dodati još i oduzeta pokretna i nepokretna imovina iz 2024. i 2025. godine.

No, Evropska komisija naglašava potrebu daljnjeg jačanja rezultata u području istraga, krivičnog gonjenja i pravosnažnih presuda za krivična djela pranja novca, što upućuje na važnost kontinuiranog razvoja operativnih i pravosudnih kapaciteta.

Primjerice, prema navodima Evropske komisije, Crna Gora je tokom 2024. nastavila dobru saradnju s Europolom u području borbe protiv terorizma, pri čemu je broj razmijenjenih poruka putem SIENA sistema povećan s 480 u 2023. na 525 u 2024. godini, što može predstavljati pokazatelj intenziviranja međunarodne operativne saradnje. Istovremeno, Evropska komisija navodi kako u 2024. godini nije donesena nijedna

osuđujuća presuda za kaznena djela terorizma te kako je sprovođenje bilo ograničeno na postojeće nacionalne strategije i akcijske planove, dok su nove strategije još uvijek u fazi izrade.

Na temelju sprovedenog istraživanja i primjene OECD evaluacionih kriterijuma, kao i rezultata anketnog istraživanja, mogu se formulirati sljedeće preporuke za unapređenje učinkovitosti sprovođenja Akcionog plana:

1. Osigurati više obučanih i stručnih kadrova

Potrebno je ulagati u jačanje kapaciteta, uz osiguravanje da obučeni kadrovi ostanu raditi u području za koje su se osposobljavali.

U praksi to znači:

Izraditi godišnji plan stručnog usavršavanja za policijske službenike i druge stručnjake uključene u realizaciji Akcionog plana.

Razviti *train-the-trainer* (ako je prihvatljivo kod dodatnih specijalističkih obuka), sistem za kontinuirano i održivo jačanje operativnih i stručnih kapaciteta. Ovaj sistem smanjuje troškove, doprinosi održivosti sistema i zadržava znanje unutar sistema <https://school-education.ec.europa.eu/en/learn/courses/train-trainer>

Uspostaviti sistem sertifikovan i periodične obnove stručnih kompetencija.

Voditi evidenciju kompetencija i specijalizacija zaposlenika.

Primjeri indikatora učinka:

- ✓ broj realizovanih obuka
- ✓ broj sertifikovanih službenika
- ✓ broj nacionalnih instruktora
- ✓ postotak službenika koji redovno obnavljaju stručne kompetencije

2. Unaprijediti koordinaciju između institucija

Potrebno je poboljšati saradnju i jasnije podijeliti odgovornosti kako bi se smanjilo preklapanje aktivnosti i spriječila difuziju odgovornosti.

Napredak je ostvaren u uspostavljanju mehanizma koordinacije nadležnih tijela, međutim daljnji razvoj standardnih operativnih procedura (SOP) ostaje važan preduslov za osiguravanje potpune operativne učinkovitosti i održivosti sistema kod Operativnog cilja (OP 5), ali sličan mehanizam međusektorske suradnje primjenjiv je i na (OP4)

U praksi to znači:

Uspostaviti stalne operativne timove između relevantnih učesnika ... policije, finansijsko-obavještajne jedinice (FIU), tužilaštva, carine, porezne uprave i regulatornih tijela.

Imenovati kontakt osobe u svakoj instituciji.

Razviti protokole za razmjenu podataka i operativnu koordinaciju.

Sprovoditi redovne koordinacione sastanke i zajedničke analize rizika.

Primjer inidkatora učinka:

- ✓ broj održanih koordinacionih sastanaka
- ✓ broj zajedničkih istraga
- ✓ vrijeme razmjene podataka (koliko vremena treba da informacija dođe do institucije kojoj je potrebna)
- ✓ broj institucija uključenih u sistem koordinacije

3. Uspostaviti sistem zadržavanja edukovanog kadra

U praksi to znači:

Razviti mehanizme profesionalnog napredovanja za specijalizovane službenike.

Osigurati dugoročan raspored edukovanih službenika na poslovima za koje su osposobljeni.

Podsticati učešće u međunarodnim edukacijama i CEPOL programima....

Primjeri indikatora učinka:

- ✓ stopa zadržavanja edukovanog kadra
- ✓ broj službenika koji nakon edukacije ostaju raditi u specijalizovanom području

Napomena

- ✓ Stopa zadržavanja edukovanog kadra izračunava se prema formuli: (broj službenika koji su nakon edukacije ostali raditi u specijalizovanom području / ukupan broj edukovanih službenika) × 100.
- ✓ Primjer: ako je u OP 2 kroz 10 obuka edukovano 32 policijska službenika, a nakon dvije godine njih 20 i dalje radi na poslovima za koje su osposobljeni, stopa zadržavanja iznosi 62%....Ovo je indikator učinka, a ne samo indikator aktivnosti. Sprovedene edukacije pokazuju da je aktivnost izvršena, ali stopa zadržavanja edukovanih službenika pokazuje stvarni učinak i održivost mjere

4. Unaprijediti razradu i praćenje mjera

Mjere je potrebno dodatno razraditi i sistemski pratiti kako bi se smanjio broj djelimično realizovanih aktivnosti.

U praksi to znači:

Provoditi periodične evaluacije sprovođenja i učinkovitosti mjera.

Pratiti primjenu stečenih znanja u operativnoj praksi.

Primjeri indikatora učinka:

- ✓ postotak realizovanih aktivnosti
- ✓ broj djelimično sprovedenih mjera
- ✓ broj evaluacionih izvještaja
- ✓ vrijednost oduzete imovine
- ✓ broj pravosnažnih presuda

5. Nastaviti jačanje nadzornih kapaciteta i kontrolnih mehanizama u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, naručito kroz nadzor finansijskih tokova, procjenu rizika i pravovremenu razmjenu operativnih podataka.

U praksi to podrazumijeva:

- ✓ razvoj sistema nadzora temeljenog na procjeni rizika,
- ✓ kontinuirano praćenje i analiza sumnjivih transakcija,
- ✓ jačanje saradnje između FIU-a, policije, banaka, porezne uprave, carine i tužilaštva...,
- ✓ korištenje digitalnih alata za razmjenu podataka i rano prepoznavanje rizičnih obrazaca ponašanja,
- ✓ kontinuirano stručno usavršavanje službenika koji rade na finansijskim istragama i nadzoru.

Primjeri indikatora učinka:

- ✓ vrijednost privremeno ili trajno oduzete imovine,
- ✓ broj utvrđenih nepravilnosti i izrečenih sankcija,
- ✓ broj službenika uključenih u specijalizovane edukacije.

- ✓ broj sprovedenih nadzora i kontrola,
- ✓ broj prijavljenih sumnjivih transakcija,
- ✓ vrijeme razmjene operativnih podataka između institucija,
- ✓ broj pokrenutih finansijskih istraga i trajanje

5.Osigurati kontinuitet sprovođenja i održavanje rezultata

Potrebno je nastaviti realizaciju aktivnosti kako bi se postignuti rezultati zadržali kroz vrijeme.

6.Planirati aktivnosti u skladu s resursima i fokusirati se na ključne probleme Potrebno je realnije planirati aktivnosti i usmjeriti se na rješavanje dugoročnih i važnijih problema.

**Crna Gora
Vlada Crne Gore**

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

**Evaluacija akcionog plana implementacije Strategije za prevenciju i
suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period
2022. – 2025. godine**

Podgorica. jun 2026. godine

Napomena

Izrazi u ovom izvještaju koji su korišteni u muškom rodu odnose se jednako na osobe muškog i ženskog pola.

SADRŽAJ

Rad se bavi evaluacijom sprovođenja Strategije za prevenciju i suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma, s posebnim naglaskom na primjenu akcionih planova u periodu 2022.–2025. godine. Cilj rada je procijeniti uspješnost i korisnost Strategije te utvrditi u kojoj mjeri njeno sprovođenje doprinosi jačanju institucionalnih kapaciteta i sigurnosnog sistema.

Evaluacija je sprovedena primjenom OECD DAC kriterijuma (relevantnost, koherentnost, efektivnost, efikasnost, uticaj i održivost), koji služe kao analitički okvir za strukturiranu procjenu sprovođenja i rezultata. Analiza se temelji na službenim izvještajima o sprovođenju akcionih planova, uz dodatnu primjenu kvantitativne analize stepena realizacije indikatora i kvalitativne interpretacije nalaza.

Kao dopunski izvor korišteni su rezultati anketnog istraživanja sprovedenog među relevantnim dionicima (N=13), čime je omogućeno povezivanje službenih podataka s percepcijom učesnika uključenih u sprovođenju. Procjena učinka temelji se na stepenu realizacije indikatora, interpretiranom kroz tri nivoa (nizak, umjeren i visok učinak), u skladu s uobičajenom evaluacijskom praksom. U slučajevima kada indikatori učinka nisu bili kvantifikovani, korišteni su indikatori rezultata uz kvalitativnu analizu.

Rezultati ukazuju da je Strategija normativno dobro postavljena i usklađena s potrebama sistema, ali da njeno sprovođenje u praksi nije u potpunosti učinkovita. U posmatranom periodu realizirano je oko 51% aktivnosti, dok je značajan dio mjera ostao djelimično sproveden, što upućuje na postojanje implementacijskog jaza između planiranih ciljeva i ostvarenih učinaka.

Rezultati anketnog istraživanja ukazuju na ove nalaze jer ispitanici sprovođenje Strategije ocjenjuju pozitivno, ali ističu da ključni problem nije u zakonodavnom okviru, nego u nedostatku kadrovskih kapaciteta. Ostali izazovi, poput koordinacije, administrativnih prepreka i dostupnosti finansijskih resursa, takođe su prisutni, ali u manjoj mjeri.

Važno je naglasiti da sprovedene aktivnosti ne znače nužno i ostvarenje stvarnih učinaka, što ukazuje na potrebu razlikovanja indikatora rezultata i indikatora učinka.

Ukupno gledano, učinak Strategije može se ocijeniti kao umjeren jer je vidljiv određeni napredak, ali ciljevi nisu u potpunosti ostvareni.

Zaključno, rezultati upućuju na potrebu jačanja institucionalnih i kadrovskih kapaciteta, unapređenja međuinstitucionalne koordinacije te razvoja sistema praćenja i evaluacije, kako bi se osigurala učinkovitija i dugoročno održivo sprovođenje Strategije.

Sadržaj

1. UVOD	1
2. METODOLOGIJA EVALUACIJE.....	2
2.1. Podaci na kojima se temelji evaluacija	2
2.2. Evaluaciona pitanja.....	3
2.3. Ograničenja evaluacije i analize podataka	4
3. ANALIZA IMPLEMENTACIJE	5
3.1. Pregled sprovođenja po izvještajima.....	5
3.2. Analiza sprovođenja aktivnosti i ostvarenja indikatora realizacije	7
3.3. Napredak kroz vrijeme.....	9
3.4. Ograničenja i izazovi u sprovođenju.....	10
4. REZULTATI PROCJENA TRENUTNOG STANJA PREMA OECD KRITIJUMA	11
4.1. Učinkovitost (<i>Efficiency</i>)	12
4.2. Djelotvornost (<i>Effectiveness</i>).....	12
4.3. Relevantnost (<i>Relevance</i>).....	13
4.4. Uticaj (<i>Impact</i>)	14
4.5. Održivost (<i>Sustainability</i>).....	14
4.6. Rezultati ankete	15
5. ANALIZA OSTVARENJA INDIKATORA UČINKA PO CILJEVIMA	24
6. ZAKLJUČAK.....	30
6.1. Preporuke za unapređenje sprovođenja Akcionog plana.....	31
REFERENCE	32
Tabela	33
Slike	33

1. UVOD

Ovaj dokument predstavlja evaluaciju akcionog plana implementacije Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022.–2025. Evaluacija je usmjerena na analizu dinamike sprovođenja mjera, identifikovanje ključnih izazova te utvrđivanje nivoa učinka u odnosu na postavljene indikatore. Analiza obuhvata pregled sprovođenja aktivnosti po godinama, kao i procjenu učinka na nivou ciljeva, temeljenu na dostupnim kvantitativnim i kvalitativnim podacima. Posebna pozornost posvećena je razlikovanju između sprovođenja aktivnosti (indikatori rezultata) i ostvarenja učinaka (indikatori učinka), kako bi se osiguralo cjelovito razumijevanje učinkovitosti Akcionog plana.

U uvodnim dijelovima akcionih planova navodi se kako je obaveza izrade Strategije proizašla je iz međunarodnih obaveza Crne Gore pa je u Izvještaju Evropske komisije za 2021. godinu navedeno da Crna Gora treba da usvoji Strategiju za prevenciju i borbu protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma, s obzirom da je prethodna istekla 2018. godine.¹ Takođe, Akcionim planom za Poglavlje 24. Pravda, sloboda i bezbjednost, definisano je da je okvir djelovanja Crne Gore u borbi protiv terorizma usmjeren na unaprjeđenje postojećeg i razvoj novih mjera, mehanizama i instrumenata, koji su u funkciji stabilnosti i bezbjednosti Crne Gore, i šire.

Crna Gora kao najnaprednija država kandidatkinja za članstvo u Europskoj uniji² postupno usklađuje svoj pravni i institucionalni okvir s evropskim standardima u području sigurnosti. Strategija za prevenciju i borbu protiv terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma predstavlja ključni instrument tog procesa usklađivanja, pri čemu je poseban naglasak stavljen na jačanje koordinacije između institucija, razvoj operativnih kapaciteta i učinkovitije sprovođenje mjera u skladu s evropskim praksama. Sve navedeno radi se u svrhu postizanja strateškog cilja na nivou cjelokupne javne politike: „Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.“

Svrha evaluacije je bolje razumjeti koliko je Strategija bila uspješna i korisna te stvoriti osnovu za donošenje budućih odluka. Cilj evaluacije je konkretniji i odnosi se na analizu sprovođenja Strategije, pokazatelja, rezultata i učinaka pojedinih mjera. Pri tome je važno razlikovati cilj mjere, indikator rezultata i indikator učinka. Cilj mjere pokazuje što se mjerom želi postići. Indikator rezultata pokazuje što je sprovođenjem mjere konkretno napravljeno, primjerice broj sprovedenih aktivnosti, broj uključenih osoba ili broj izrađenih dokumenata. Indikator učinka pokazuje kakva je promjena nastala nakon sprovođenja mjere, odnosno je li mjera dovela do

---

¹ Strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma za period 2022-2025. godine, s pratećim Akcionim planom za 2022-2023 godinu usvojena je na sjednici Vlade 29. decembra 2021. godine. <https://wapi.gov.me/download-preview/3b7bb567-ac5b-4575-bb89-1ee106969ca1?version=1.0>

² European Commission, Montenegro 2025 Report, Commission Staff Working Document, SWD(2025) 754 final, Brussels, 4 November 2025, dostupno na: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/9ae69ea7-81d6-4d6a-a204-bd32a379d51d_en?filename=montenegro-report-2025.pdf

poboljšanja u praksi. Zato se indikatori rezultata uglavnom povezuju s učinkovitošću, dok se indikatori učinka povezuju s uticajem i održivošću Strategije.

Ako je cilj mjere jačanje stručnih kapaciteta zaposlenika, indikator izlaza može biti broj održanih edukacija, dok indikator rezultata može biti povećanje nivoa znanja ili kompetencija zaposlenika nakon edukacije. Indikator učinka odnosi se na šire i dugoročnije promjene, poput poboljšanja kvalitete rada ili učinkovitosti sistema.

2. METODOLOGIJA EVALUACIJE

Evaluacija se temelji na kombinaciji kvantitativne i kvalitativne analize dostupnih podataka, odnosno na poređenju planiranih i ostvarenih aktivnosti te procjeni učinka na nivou ciljeva. Za brojčane indikatore izračunat je stepen realizacije, dok je za opisne indikatore sprovedena kvalitativna procjena. U analizi su korišteni OECD DAC kriterijumi (relevantnost, koherentnost, efektivnost, efikasnost, uticaj i održivost), koji omogućuju cjelovit uvid u sprovođenju i rezultate Akcionog plana. Kao dodatna vrijednost (time je osigurana kombinacija objektivnih podataka i subjektivne procjene), za potrebe evaluacije, korišteni su i rezultati anketnog istraživanja sprovedenog među relevantnim dionicima (N=13). Ocjena učinka temelji se na stepenu realizacije indikatora (0–40% nizak, 41–70% umjeren, 71–100% visok učinak), u skladu s uobičajenom evaluacijskom praksom. U slučajevima kada indikatori učinka nisu bili dostupni, korišteni su indikatori rezultata uz kvalitativnu interpretaciju. Uopšteno, evaluacija se temelji na kombinaciji službenih podataka i percepcije učesnika. Budući da je u anketi učestvovao manji broj ispitanika i da se njihova mišljenja nisu pratila kroz duže vrijeme, rezultati se ne mogu generalizovati, ali ipak pružaju vrijedan uvid u proces sprovođenja mjera i izazove s kojima se učesnici susrijeću.

2.1. Podaci na kojima se temelji evaluacija

Podaci na kojima se temelji evaluacija su:

Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca, i finansiranja terorizma za period 2022 – 2025. godine

Akcioni plan (AP) 2022-2023

AP 2024 - 2025

Izvještaj o realizaciji AP za 2022. godinu

Izvještaj o realizaciji AP za 2023. godinu

Izvještaj o realizaciji AP za 2024. godinu

Tablica o realizaciji AP za 2025. godinu

Rezultati ankete (N=13).

2.2. Evaluaciona pitanja

Kako bi se OECD/DAC evaluacioni kriterijumi primijenili u konkretnom istraživačkom kontekstu, operacionalizovani su kroz skup evaluacionih pitanja koja služe kao alat za njihovu empirijsku provjeru. Na taj način teorijski okvir³ sproveden je u analitički instrument za procjenu sprovođenja i učinaka Strategije. Pregled kriterijuma i pripadajućih evaluacionih pitanja prikazan je u Tabeli 1. Poseban naglasak u radu stavljen je na kriterijum učinka (*impact*), koji se dodatno analizira kroz kvantitativnu i kvalitativnu procjenu ostvarenja indikatora po ciljevima, prikazanu u Tabeli 3. Drugim riječima, navedena evaluacijska pitanja predstavljaju analitički okvir za procjenu sprovođenja i učinaka Strategije. Odgovori na ova pitanja razmatraju se dalje u tekstu tako da Analiza sprovođenja (poglavlje 3) obuhvata pitanja vezana uz efektivnost, efikasnost i koherentnost, a procjena učinka temelji se na analizi ostvarenja indikatora po ciljevima (poglavlje 5). s tim da se kao dodatna vrijednost u obzir uzimaju i rezultati ankete kreirane za potrebe ove evaluacije. Odgovori na navedena pitanja razmatraju se u nastavku rada, pri čemu analiza sprovođenja (poglavlje 3) obuhvata pitanja vezana uz efektivnost, efikasnost i koherentnost, dok se procjena učinka temelji na analizi ostvarenja indikatora po ciljevima (poglavlje 5). Kao dodatni izvor podataka uzimaju se i rezultati anketnog istraživanja sprovedenog za potrebe ove evaluacije, koji omogućuju uvid u percepciju sprovođenja iz perspektive uključenih učesnika.

Tabela 1. Evaluacioni kriterijumi i pripadajuća pitanja (prema OECD/DAC)

Kriterijum	Evaluaciona pitanja
Relevantnost	U kojoj mjeri su ciljevi Strategije usklađeni s potrebama u praksi? U kojoj mjeri Strategija odgovara stvarnim potrebama sistema i krajnjih korisnika (građani, institucije, sprovodnici)?
Koherentnost	U kojoj mjeri Strategija usklađena s drugim dokumentima i politikama? U kojoj mjeri postoji koordinacija između institucija i izbjegava li se dupliranje aktivnosti?
Efektivnost	U kojoj mjeri se mjere sprovode u skladu s planom? U kojoj mjeri sprovedene aktivnosti doprinose ostvarenju ciljeva?
Efikasnost	U kojoj mjeri su resursi (finansijski i kadrovski) adekvatni za sprovođenje? U kojoj mjeri organizacioni uslovi i podjela nadležnosti podržavaju sprovođenje?
Utjecaj (<i>Impact</i>)	U kojoj mjeri je provođenje Strategije dovela do konkretnih promjena? Koji su ključni rezultati i učinci sprovođenja?
Održivost	U kojoj mjeri su osigurani uslovi za dugoročnu realizaciju? U kojoj mjeri su rezultati održivi nakon završetka sprovođenja?

Navedeni kriterijumi omogućuju sistemsku i sveobuhvatnu procjenu uspješnosti implementacije strateških dokumenata, uzimajući u obzir kvantitativne i kvalitativne indikatore te širi institucionalni kontekst realizacije.

³ Evaluacija provedbe navedenih akcijskih planova u ovom radu temelji se na primjeni OECD/DAC (*Development Assistance Committee*) kriterija za procjenu javnih politika, koji uključuju: relevantnost, koherentnost, efektivnost, efikasnost, utjecaj i održivost (Bulatović, 2022).

2.3. Ograničenja evaluacije i analize podataka

Za realno razumijevanje rezultata evaluacije važno je navesti da su ograničenja normalan dio svakog evaluacionog procesa. Strategija se može posmatrati kao „živi“ dokument jer se sprovodi u stvarnom institucionalnom okruženju, koje se tokom vremena mijenja. Na njeno sprovođenje utiču institucionalni kapaciteti, dostupnost podataka, koordinacija među dionicima, ali i šire društveno-političke okolnosti. Zato evaluacione nalaze treba promatrati u kontekstu uslova u kojima je Strategija bila sprovedena. Konkretnije to znači sljedeće:

Evaluacija se uglavnom oslanja na službene izvještaje o realizaciji Akcionog plana, ali ti izvještaji nisu uvijek jednako detaljni. To znači da se za neke mjere može vidjeti samo da su sprovedene, ali ne i kakav su stvarni rezultat ili promjenu donijele. Na primjer, formalni sporazum ili održani sastanak pokazuje da je saradnja započeta, formalizovana kroz neki protokol ili sporazum, no ta započeta saradnja ne dokazuje da je u stvarnom životu stavljena u funkciju. Da bi se dokazalo je li saradnja stavljena u funkciju u stvarnom životu, potrebno je vidjeti da li postoji razmjena informacija, zajedničko planiranje te konkretni rezultat saradnje.

Takođe, iako vrijedan dodatak evaluaciji, anketno istraživanje sprovedeno je na relativno malom uzorku ispitanika (N=13) odabranih, metodom grudve snijega, među relevantnim učesnicima uključenima u sprovođenju Strategije. Takav način uzorkovanja ne omogućuje statističku reprezentativnost rezultata, ali pruža indikativan uvid u percepcije sudionika. Stoga dobijene rezultate treba tumačiti s oprezom, posebno u pogledu generalizacije na širi sistem. Drugim riječima, prikupljeni podaci temelje se na subjektivnim procjenama ispitanika, koje mogu biti pod uticajem njihovog profesionalnog iskustva, institucionalne pozicije ili ličnih stavova.

Uprkos navedenim ograničenjima, kombinacija kvantitativnih pokazatelja i percepcijskih podataka omogućuje cjelovitiji uvid u realizaciji Akcionog plana te pruža relevantnu osnovu za formulisanje zaključaka i preporuka.

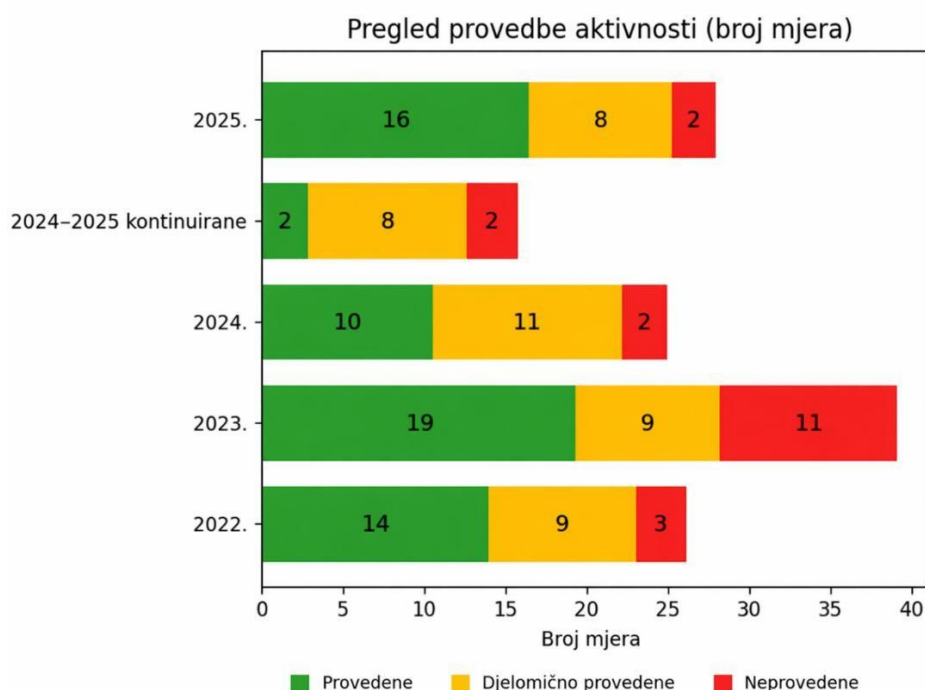
3. ANALIZA IMPLEMENTACIJE

Kao što je spomenuto u poglavlju 2., analiza realizacije Akcionih planova sprovedena je primjenom evaluacione matrice (*Evaluation Matrix*) usklađene s OECD DAC kriterijuma, koji predstavljaju međunarodno priznati standard za evaluaciju javnih politika i programa.

Analiza se temelji na analizi akcionih planova i izvještaja o realizaciji, pri čemu je za svaku mjeru utvrđen status realizacije. Ovakav pristup omogućuje istovremeno mjerenje nivoa realizacije i interpretaciju rezultata u širem kontekstu javnih politika. Objedinjeni nalazi pokazuju da realizacija nije bila potpuna jer su pojedine aktivnosti ostale nedovršene ili su prenesene u sljedeći period. To ukazuje na određeni jaz između planiranog i stvarno realizovanog. Radi potpunijeg razumijevanja konteksta realizacije mjera i učinka, uzroka, analiza je nadopunjena anketnim istraživanjem među učesnicima (N=13), čime je osiguran dodatni uvid u izazove sprovođenja. Struktura rada u skladu je s evaluacionim pristupom *Organisation for Economic Co-operation and Development*, koji razlikuje evaluaciju realizacije i evaluaciju učinka. Evaluacija realizacije usmjerena je na način i proces implementacije strateškog dokumenta, odnosno na pitanja kako se mjere sprovode u praksi i koji faktori utiču na njihovu realizaciju. U ovom radu navedeni aspekt analiziran je u poglavlju 3 (Analiza sprovođenja), gdje se razmatraju organizacioni, kadrovski i finansijski uslovi sprovođenja, uz korištenje rezultata anketnog istraživanja sprovedenog među učesnicima uključenima u sprovođenju Strategije. Nakon toga slijedi prikaz rezultata trenutnog stanja, koji pruža kontekst za razumijevanje nivoa ostvarenja ciljeva. U poglavlju 5 (Analiza ostvarenja indikatora učinka po ciljevima) analizira se evaluacija učinka, odnosno procjenjuje se nivo postignutih ishoda i učinkovitost sprovedenih mjera.

3.1 Pregled realizacije po izvještajima

Slika 1. Struktura realizacije aktivnosti Akcionih planova po periodima (2022.–2025.)

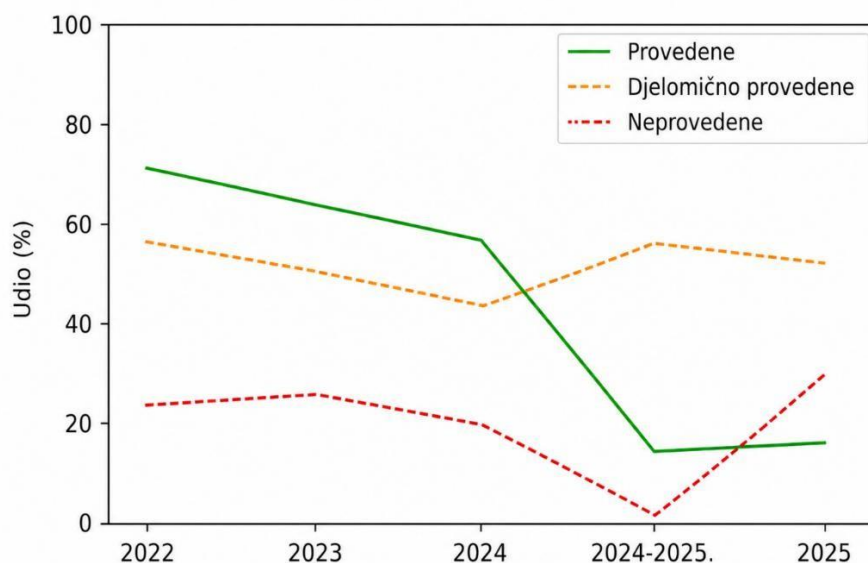
Slika 1 prikazuje strukturu sprovođenja aktivnosti Akcionog plana po periodima od 2022. do 2025. godine, pri čemu su aktivnosti razvrstane na realizovane, djelimično realizovane i nerealizovane. Analiza sprovođenja aktivnosti pokazuje značajne razlike između posmatranih perioda u pogledu stepena realizacije mjera.

Gornji stubičasti grafikon prikazuje promjene u broju realizovanih, djelimično realizovanih i nerealizovanih aktivnosti kroz posmatrani period. Uočava se da broj u potpunosti sprovedenih aktivnosti varira kroz vrijeme, pri čemu doseže vrhunac u 2023. godini (19 aktivnosti), nakon čega dolazi do značajnog pada u 2024. godini (10 aktivnosti) te posebno u periodu 2024.– 2025. (2 aktivnosti). U 2025. godini ponovno se bilježi oporavak na 16 sprovedenih aktivnosti.

Istovremeno, broj djelimično realizovanih aktivnosti pokazuje relativno stabilan obrazac s blagim porastom u 2024. godini (11 aktivnosti), dok u periodu 2024. – 2025. ostaje na visokom nivou (8 aktivnosti), što potvrđuje trend zadržavanja aktivnosti u fazi sprovođenja bez njihove potpune realizacije. Broj nerealizovanih aktivnosti značajno oscilira, s najvišom vrijednošću u 2023. godini (11 aktivnosti), nakon čega dolazi do naglog smanjenja u 2024. godini (2 aktivnosti), a potom stabilizacije na niskim nivoima u narednim periodima. U okviru procesne evaluacije može se zaključiti da su ograničenja u realizaciji mjera, kao i njihovo prebacivanje u naredni Akcioni plan, više povezana s nedovoljnom saradnjom i koordinacijom između relevantnih učesnika, nego s nedostatkom finansijskih sredstava. U tom smislu, uočeni izazovi mogu se povezati s kriterijumima koherentnosti i efikasnosti, jer nedostatak koordinacije (npr. izostanak s koordinacionih sastanaka) negativno utiče na sprovođenju mjera. To se posebno odražava na operativni nivo, odnosno na ostvarivanje indikatora učinka, a posljedično i na postizanje operativnog i strateškog cilja. „Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma“.

Dok stubičasti grafikon 3. prikazuje strukturu sprovođenja aktivnosti kroz broj aktivnosti, linijski grafikon omogućava analizu trendova i promjena u dinamici sprovođenja kroz posmatrani period.

Slika 2. Trend realizacije aktivnosti Akcionog plana po periodima (2022.–2025.)

Linijni grafikon omogućava jasnije praćenje trendova kroz vrijeme i uočavanje promjena u dinamici realizacije, posebno u odnosu na veći ili manji nivo realizacije planiranih aktivnosti. U kombinaciji s drugim prikazom, omogućuje se cjelovitija evaluaciona interpretacija, jer se realizacija ne posmatra samo kroz stanje u pojedinim periodima, nego i kroz kontinuitet, smjer i intenzitet promjena. To je važno jer pomaže u razumijevanju učinkovitosti sprovedenog sistema, prepoznavanju mogućih ograničenja i opstrukcija te donošenju utemeljenih preporuka za unapređenje realizacije Akcionog plana. Ukupno posmatrano, linijski grafikon ukazuje na izražene oscilacije u sprovođenju aktivnosti, pri čemu je posebno vidljiv pad potpune realizacije u sredini posmatranog perioda, uz istovremeno povećanje djelimično realizovanih aktivnosti. Takav obrazac upućuje na postojanje poteškoća u dovršavanju aktivnosti, odnosno na zadržavanje mjera u fazi sprovođenja, dok se u završnom periodu bilježi djelimični oporavak i poboljšanje učinkovitosti.

Ukupno gledano, grafikon pokazuje da se aktivnosti nisu sprovodile jednako uspješno u svim periodima. Vidljive su oscilacije, odnosno razlike između pojedinih godina. Udio potpuno realizovanih aktivnosti smanjivao se od 2022. do perioda 2024.–2025., kada je bio najniži. Istovremeno je rastao udio djelimično realizovanih aktivnosti, što može značiti da su se neke aktivnosti sprovodile, ali nisu bile dovršene prema planu.

Ovakav trend upućuje na mogući implementacijski jaz, odnosno razliku između onoga što je bilo planirano i onoga što je stvarno sprovedeno. Ipak, u 2025. godini vidi se određeno poboljšanje jer ponovno raste udio sprovedenih aktivnosti, dok se udio djelimično realizovanih aktivnosti smanjuje. To može ukazivati na jačanje realizacije u posljednjem posmatranom periodu.

3.2 Analiza sprovedenih aktivnosti i ostvarenja indikatora realizacije

U periodu 2022.–2023. godine ukupno je realizovano 51% planiranih aktivnosti, dok je 28% aktivnosti djelimično realizovano, a 21% ostalo nerealizovano. Takva struktura ukazuje na relativno umjereni nivo realizacije, uz značajan udio aktivnosti koje su ostale u fazi djelimične realizacije, što može upućivati na poteškoće u njihovom dovršavanju.

Kada se posmatra 2022. godina zasebno, vidljivo je da je 54% aktivnosti u potpunosti realizovano, 35% aktivnosti bilo je u fazi sprovođenja, dok je 11% aktivnosti ostalo nerealizovano. Ovi podaci ukazuju na relativno dobar početni stepen realizacije, uz ograničen udio nerealizovanih aktivnosti.

Za aktivnosti planirane za cjelokupan period 2022.–2023. godine zabilježeno je da je rad započeo na svim aktivnostima, odnosno da su sve aktivnosti barem djelimično realizovane, odnosno započete. Iako ovaj podatak ukazuje na visoki stepen pokretanja aktivnosti, istovremeno ne daje uvid u njihovu konačnu dovršenost, što ograničava procjenu njihove stvarne učinkovitosti.

U 2024. godini, od ukupno 23 planirane aktivnosti, 10 je u potpunosti realizovano, 11 djelimično, dok su 2 aktivnosti ostale nerealizovane. Struktura sprovođenja u ovom periodu pokazuje izražen porast udjela djelimično realizovanih aktivnosti, što upućuje na zadržavanje značajnog broja mjera u fazi sprovođenja bez njihove potpune realizacije.

Sličan obrazac vidljiv je i kod kontinuiranih aktivnosti u periodu 2024.–2025., gdje su od ukupno 12 aktivnosti samo 2 u potpunosti realizovane, 8 je djelimično realizovano, dok su 2 aktivnosti ostale nerealizovane. Ovakva raspodjela jasno ukazuje na smanjenje učinkovitosti sprovođenja te na izražen problem nedovršavanja aktivnosti.

Analiza indikatora učinka za operativni cilj 1⁴ dodatno potvrđuje navedene trendove. Početna vrijednost indikatora iznosila je 40% u 2021. godini, dok je prelazna vrijednost za 2023. godinu bila postavljena na 60%. Međutim, ostvarena vrijednost u 2023. godini iznosila je 50%, što ukazuje na odstupanje od planirane dinamike napretka. S obzirom na uočene poteškoće u dovršavanju aktivnosti, ciljna vrijednost od 90% zabilježena u 2025. godini ostaje zahtjevna i upućuje na potrebu za jačanjem sprovedenih kapaciteta, ali i za daljnjim razvijanjem svijesti da implementacija strategije treba biti sastavni dio svakodnevnog rada na operativnom nivou, a ne samo formalna obaveza.

Ukupno posmatrano, rezultati ukazuju na postojanje implementacionog jaza između planiranih i ostvarenih ciljeva, pri čemu se ključni izazov ispoljava u visokom dijelu djelimično realizovanih aktivnosti. Iako je vidljivo da su aktivnosti u velikoj mjeri pokrenute⁵, njihova potpuna realizacija izostaje, što negativno utiče na ukupnu učinkovitost i postizanje planiranih rezultata.

---

⁴ Za operativni CILJ 1 korišten je kvantitativni indikator izražen u postocima, dok su za ostale ciljeve korišteni kvalitativni indikatori.

⁵ Primjer mogućeg operativnog usporivača provedbe odnosi se na nesudjelovanje pojedinih dionika u sastancima i koordinacijskim aktivnostima, što može utjecati na dinamiku provedbe mjera, kontinuitet suradnje i ukupnu učinkovitost realizacije.

Tabela 2. Detaljniji pregled prikazanih podataka realizovanih aktivnosti Akcionog plana po periodima (2022.–2025.)

Period	Planirano	Realizovano	%	Djelomično realizovano	%	Nerealizovano	%
2022.	26	14	54	9	35	3	11
2023.	39	19	49	9	23	11	28
2024.	23	10	43	11	48	2	9
2024.-2025. kontinuirane	12	2	17	8	67	2	17
2025.	26	16	62	8	31	2	8

Tabela 2 prikazuje strukturu realizacije aktivnosti Akcionog plana po godinama, odnosno dio realizovanih, djelimično realizovanih i nerealizovanih mjera te služi za analizu dinamike i učinkovitosti sprovođenja.

Relativno stabilan udio nerealizovanih mjera, uz izostanak njihovog značajnijeg i kontinuiranog smanjenja kroz posmatrani period, upućuje na postojanje mogućih strukturnih i organizacionih poteškoća koje nisu u potpunosti usmjerene, mogu se pretpostaviti preko izdvojenih preporuka u analiziranim izvještajima (primjerice: poput nejasnih nadležnosti, moguće difuzije odgovornosti radi nedovoljno razvijenih mehanizama koordinacije. Organizacione poteškoće odnose se na praktične probleme u radu institucija, kao što su organizacione izmjene, promjene kadrova, neredovna komunikacija ili kašnjenje u realizaciji aktivnosti. Takav obrazac predlaže da sprovođenje Akcionog plana u određenoj mjeri ostaje na nivou formalnog ispunjavanja obaveza, bez potpune operacionalizacije i ostvarivanja planiranih učinaka. U kontekstu upravljanja temeljenog na rezultatima, navedeni nalazi ukazuju na potrebu jačanja mehanizama praćenja, evaluacije te jasnijeg definisanja odgovornosti za sprovođenje mjera.

Uopšteno, rezultati ukazuju na postojanje određenih ograničenja u sprovođenju Akcionog plana, posebno u pogledu pravovremenosti i potpune realizacije aktivnosti. Takođe, vidljiv je pozitivan pomak u posljednjem posmatranom periodu, što pokazuje određeni stepen institucionalnog napora i prilagođavanje u upravljanju sprovođenja mjera.

Važno je naglasiti da ova analiza ne predstavlja procjenu učinka, već se odnosi na nivo realizacije aktivnosti (indikator rezultata). Procjena učinka, odnosno ostvarenja ciljeva i šireg uticaja mjera, prikazana je u zasebnoj tabeli, niže u tekstu (Tabela 3) temeljeno na indikatorima učinka i njihovoj interpretaciji u skladu s OECD DAC kriterijuma.

3.3 Napredak kroz vrijeme

Kako bismo procijenili koliko su mjere uspjele, upoređujemo početno stanje, planirane ciljeve i stvarno ostvarene rezultate. Najvažniji elementi praćenja procesa i dinamike sprovođenja Strategije prikazani su u nastavku:

UČINKOVITOST = koliko smo blizu cilja?
USPJEŠNOST = jesmo li postigli planirane rezultate u predviđenom vremenskom okviru i uz učinkovito korištenje raspoloživih resursa?
NAPREDAK = kako smo se kretali kroz vrijeme?
PREPREKE/OGRAIČENJA = što nas je usporilo?

Pregled sprovođenja mjera po periodima prikazan je u Tabeli 2, dok je kretanje i odnos između pojedinih kategorija sprovođenja dodatno ilustrovan na slikama 1 i 2. Kombinacija tabelarnog i grafičkog prikaza omogućuje cjelovitiji uvid u dinamiku sprovođenja te olakšava identifikaciju ključnih trendova i odstupanja kroz posmatrani period.

Analiza podataka iz Tabele 2 i slike 1 pokazuje da se određeni broj mjera ne realizuje u potpunosti unutar planiranog perioda, nego se prenosi u sljedeće faze sprovođenja. Takvo prelijevanje aktivnosti ukazuje na njihovu složenost i zahtjevnost, ali i na ograničenja u kapacitetima za sprovođenje. Iako navedena praksa osigurava kontinuitet sprovođenja, istovremeno otežava pravovremeno ostvarenje ciljeva te utiče na ukupnu učinkovitost sistema.

Posmatrajući proces implementacije kroz vrijeme, vidljivo je da nakon početnog rasta broja u potpunosti sprovedenih mjera u 2023. godini, dolazi do pada u 2024. godini te izraženog smanjenja u periodu kontinuiranih aktivnosti (2024.–2025.), što je jasno uočljivo i na slici 1. Međutim, u 2025. godini ponovo se bilježi porast sprovedenih mjera, što upućuje na određeni oporavak na nivou sprovođenja.

Takođe, broj djelimično sprovedenih mjera raste do 2024. godine te ostaje značajan u kasnijem vremenu, što ukazuje na zadržavanje aktivnosti u fazi sprovođenja bez njihove potpune realizacije. Ovaj obrazac dodatno potvrđuje prisutnost izazova u dovršavanju mjera unutar planiranih rokova.

Posmatrano kroz prizmu OECD kriterijuma evaluacije, može se zaključiti da učinkovitost sprovođenja u pojedinim periodima opada, što je vidljivo kroz smanjenje udjela u potpunosti realizovanih aktivnosti, dok djelotvornost/uspješnost ostaje ograničena zbog visokog udjela djelimično sprovedenih mjera. U isto vrijeme, kontinuirani prenos aktivnosti u naredni period potvrđuje njihovu relevantnost, ali i ukazuje na poteškoće u njihovoj pravovremenoj realizaciji.

Ograničen stepen potpunog sprovođenja negativno utiče na ukupni učinak mjera, dok organizacioni izazovi i nedostatak kontinuiteta dodatno dovode u pitanje održivost postignutih rezultata. Iako su uočeni određeni pozitivni pomaci kroz vrijeme, posebno u 2025. godini, ključni izazov i dalje ostaje nedovršavanje aktivnosti, odnosno zadržavanje mjera u fazi djelimičnog sprovođenja, što ukazuje na postojanje implementacionog jaza između planiranih i ostvarenih rezultata.

3.4 Ograničenja i izazovi u sprovođenju

U izvještaju za 2022. godinu, a u vezi sa aktivnostima koje su bile planirane za 2022. godini a koje nisu realizovane u predviđenom roku, navodi se da su jedan od glavnih razloga bile organizacione izmjene u državnim tijelima odgovornima za realizaciju aktivnosti iz Akcionog plana. Te izmjene su predstavljale otežavajuću okolnost u sprovođenju planiranih aktivnosti, budući da su promjene u strukturi, nadležnostima i načinu funkcionisanja institucija dovele do prekida

kontinuiteta u sprovođenju mjera, usporavanja procesa odlučivanja te smanjene koordinacije između uključenih aktera. Navedeno je u konačnici uticalo na niži stepen realizacije pojedinih aktivnosti.

Konkretno, kao primjer može se navesti da u kontekstu operativnih ciljeva, primjerice operativni cilj 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i s njim povezanih krivičnih djela, ključna mjera: unapređenje administrativnih kapaciteta kroz sprovođenje obuka te aktivnosti: izraditi planove obuka u vezi s terorizmom i s njim povezanim krivičnim djelima za 2022. i 2023. godinu, izraditi plan obuka za službenike iz oblasti protivdiverzione zaštite i otklanjanja i uništavanja neeksplozivnih ubojnih sredstava, za 2022. i 2023. i nisu bile realizovane zbog promjena u političkom okruženju koje su uticale na organizaciju i funkcionisanje državnih tijela. Posebno se kao otežana okolnost ističu organizacione promjene u državnim tijelima, koje su dovele do promjena u nadležnostima, prekida kontinuiteta rada i smanjene koordinacije među uključenim učesnicima, što je u konačnici negativno uticalo na stepen potpunog sprovođenja aktivnosti.

Savremeni pristupi upravljanju javnim politikama ističu važnost institucionalne stabilnosti, administrativnih kapaciteta i učinkovite međusektorske koordinacije kao ključnih preduslova uspješne implementacije (OECD, 2017; European Commission, 2021). U kontekstu javne sigurnosti, upravljanje se sve više posmatra kroz višepartnerski (*multi-stakeholder*) pristup, pri čemu uspješnost sprovođenja zavisi o nivou saradnje, koordinacije i povjerenja među uključenim akterima (Fattori, 2025). Organizacione promjene koje narušavaju te odnose mogu dovesti do difuzije odgovornosti, smanjenja institucionalnih kapaciteta i operativne učinkovitosti. Navedeno se u analizovanom slučaju ispoljava kroz izražen implementacioni jaz između planiranih i stvarno ostvarenih aktivnosti, pri čemu se značajan broj mjera zadržava u fazi djelimične realizacije.

Uvid u dokumentaciju pokazuje da dio aktivnosti nije realizovan, iako nisu identifikovana značajna finansijska ograničenja⁶, što upućuje na postojanje drugih prepreka u sprovođenju, poput organizacionih ili institucionalnih izazova. Opravdano je kroz analizu sprovođenja pokazati da ključni problem nije isključivo nesprovođenje aktivnosti, već njihovo nedovršavanje, odnosno zadržavanje značajnog broja mjera u fazi djelimične realizacije. Takav obrazac upućuje na ograničene mogućnosti sprovođenja, organizacione poteškoće i nedostatak kontinuiteta u sprovođenju mjera uz navedene otežane okolnosti proizašle iz promjena u političkom okruženju koje su uticale na organizaciju i funkcionisanje državnih tijela.

U cilju potpunijeg razumijevanja navedenih izazova i njihove refleksije na ukupnu uspješnost sprovođenja, u nastavku se sprovodi procjena trenutnog stanja kroz primjenu standardizovanih evaluacionih kriterijuma. Nalazi o sprovođenju aktivnosti predstavljaju osnovu za dalju procjenu učinaka Akcionog plana u skladu s OECD DAC kriterijuma.

4 REZULTATI PROCJENA TRENUTNOG STANJA PREMA OECD KRITERIJUMA

Analiza realizacije aktivnosti prikazana u Tabeli 2 omogućuje interpretaciju rezultata kroz prizmu OECD kriterijuma evaluacije javnih politika, čime se osigurava sustavan i međunarodno uporediv okvir za procjenu uspješnosti implementacije Akcionog plana (Bulatović, 2022).

---

⁶ Za pojedine mjere nisu evidentirana utrošena sredstva, iako su sredstva bila planirana iz budžeta i donatorskih izvora. Navedeno moguće upućuje na ograničenja u sustavu finansijskog praćenja provedbe aktivnosti.

Kao dopunski izvor podataka korišteni su rezultati ankete provedene među dionicima uključenima u provedbu mjera, koji omogućuju dodatni uvid u percepciju učinkovitosti i praktične izazove implementacije. Imajući u vidu ograničenje uzorka (N=13), rezultati ankete interpretiraju se kao indikativni te služe kao kontekstualna nadopuna analizi provedbe. Takav pristup omogućuje cjelovitiju procjenu implementacije, kombinirajući objektivne pokazatelje provedbe i subjektivne uvide sudionika. Ograničenje uzorka kompenzira se činjenicom da su ispitanici neposredno uključeni u provedbu, čime njihovi odgovori dobivaju dodatnu relevantnost za interpretaciju rezultata.

4.1 Učinkovitost (*Efficiency*)

Efikasnost se odnosi na odnos između uložениh resursa i ostvarenih rezultata. S obzirom na nedostatak podataka o utrošenim finansijskim sredstvima, u ovom slučaju nije moguće provesti cjelovitu procjenu efikasnosti, nego se analiza primarno usmjerava na učinkovitost realizacije aktivnosti.

Analiza dinamike realizacije ukazuje na promjenjiv trend realizacije aktivnosti kroz posmatrani period. Nakon pada udjela u potpunosti realizovanih aktivnosti s 54% u 2022. godini na 43% u 2024. godini, u 2025. godini bilježi se oporavak na 62%. Uprkos tom poboljšanju, izrazito nizak udio sprovedenih kontinuiranih aktivnosti u periodu 2024.–2025. (17%) ukazuje na značajne poteškoće u održavanju kontinuiteta sprovođenja.

Ovakav obrazac upućuje na neujednačenu učinkovitost sistema, pri čemu se posebni izazovi javljaju u sprovođenju dugoročnih i kompleksnijih mjera. Istovremeno, visoki udio djelimično sprovedenih aktivnosti sugerise da se aktivnosti u velikoj mjeri pokreću, ali se ne dovršavaju u planiranim rokovima, što dodatno potvrđuje postojanje implementacionog jaza između planiranih i ostvarenih rezultata. Odgovori anketiranih ušesnika sugerise da se finansijski resursi prepoznaju kao ključno područje koje treba poboljšanje kao preduslov učinkovitog sprovođenja Akcionog plana. Međutim, njihovi odgovori ističu potrebu za jačanjem kadrovskih kapaciteta kao mjerom koja bi najviše povećanju učinkovitosti sprovođenja Akcionog plana. Iz navedenog, kao i iz analize dokumentacije, opravdano je navesti primjer kroz koji se navedeno može precizirati u kontekstu mjere nabave opreme:

Trošak od 40.000 eura godišnje može se smatrati efikasnim ako donosi mjerljive koristi kao što je: ušteda vremena, smanjenje troškova rada ili poboljšanje kvalitete i brzine donošenja odluka, omogućuje bržu obradu podataka, smanjuje potrebu za dodatnim zaposlenicima ili povećava uspješnost realizacije mjera i sl. S druge strane, ako se softver koristi ograničeno, ne donosi mjerljive rezultate ili se koriste neke druge metode, bez obzira na kupljenom softveru, tada takav trošak upućuje na neefikasno korištenje resursa.

4.2 Djelotvornost (*Effectiveness*)

Djelotvornost se odnosi na stepen u kojem sprovedene aktivnosti doprinose ostvarenju planiranih ciljeva i očekivanih rezultata. Iako se u pojedinim periodima bilježi relativno visok udio formalno sprovedenih aktivnosti (npr. 62% u 2025. godini), kontinuirano prisutan visok udio djelimično sprovedenih mjera – posebno u 2024. godini (48%) i periodu 2024.–2025. (67%) – ukazuje na ograničenu djelotvornost sistema.

Ovakav obrazac sugerirše da se aktivnosti u velikoj mjeri pokreću, ali se ne dovršavaju u potpunosti, što ograničava njihov stvarni doprinos ostvarenju planiranih ciljeva. Drugim riječima, formalno sprovođenje ne znači nužno i ostvarenje željenih učinaka, naročito u slučajevima kada aktivnosti ostaju u fazi djelimične realizacije. Navedeno potvrđuje postojanje implementacijskog jaza između planiranih rezultata i stvarnih učinaka mjera, pri čemu nedovršenost aktivnosti predstavlja ključni ograničavajući faktor djelotvornosti. Poseban izazov pritom predstavljaju složenije i kontinuirane mjere, kod kojih je izražen rizik zadržavanja u fazi sprovođenja bez postizanja punog učinka.

Na primjer, iako su aktivnosti formalno sprovedene, poput edukacija ili sastanaka, ispitanici ne uočavaju značajno poboljšanje u praksi, što ukazuje na ograničen stvarni učinak mjera. Ako primjerice, edukacije ne dovode do povećanja broja kvalitetnih finansijskih istraga jer nisu primjenjive u praksi, oduzimanja imovine, njihovo sprovođenje ostaje na nivou formalnog ispunjavanja aktivnosti bez stvarnog učinka. Primjerice, zapošljavanje dodatnog broja stručnjaka može povećati broj sprovedenih finansijskih istraga, no učinkovitost će biti vidljiva tek ako to rezultira većim brojem oduzimanja imovine stečene kaznenim djelima. Ako korištenje softvera ne doprinosi boljoj identifikaciji rizika, sprječavanju kriminala ili ranom otkrivanju prijetnji povezanih s terorizmom, takvo ulaganje teško je opravdati s aspekta učinkovitosti i efikasnosti. Ulaganje u ljude i nove tehnologije opravdat će se u smislu učinkovitosti i isplativosti samo ako rezultira mjerljivim poboljšanjem učinkovitosti sistema.

4.3 Relevantnost (Relevance) i koherentnost (Coherence)

Relevantnost mjera ogleda se u njihovoj usklađenosti sa strateškim ciljem i identifikovanim sigurnosnim potrebama, pri čemu analiza pokazuje da su planirane aktivnosti u pravilu usmjerene na ključna prioritetna područja. Stabilna zastupljenost aktivnosti kroz sva posmatrana perioda, uključujući prijenos određenih mjera između godina, dodatno potvrđuje njihovu trajnu važnost i kontinuitet u strateškom planiranju.

Međutim, učestalo ponavljanje aktivnosti i produžavanje rokova njihove realizacije ukazuju na postojanje nesklada između planiranih ciljeva i operativnih kapaciteta sistema. Takav obrazac sugerirše da, iako su mjere konceptualno relevantne i usklađene sa strateškim okvirom, njihova implementacija nije u potpunosti prilagođena dostupnim resursima, organizacionim kapacitetima i realnim uslovima sprovođenja.

U skladu s tim, relevantnost na nivou planiranja nije u potpunosti praćena odgovarajućim sprovođenjem, što upućuje na potrebu bolje integracije strateškog planiranja i operativnog upravljanja. U tom kontekstu, identifikovani jaz između planiranja i sprovođenja predstavlja ključni izazov za povećanje ukupne učinkovitosti i djelotvornosti sistema. Ispitanici u pravilu prepoznaju važnost i opravdanost mjera, što potvrđuje njihovu stratešku relevantnost, ali istovremeno ukazuju na izazove u sprovođenju, čime se dodatno naglašava jaz između planiranja i operativne izvedljivosti.

Primjerice, iako su u okviru Strategije planirane mjere poput jačanja analitičkih kapaciteta kroz nabavku specijalizovanog softvera i sprovođenje edukacija, u praksi se pokazuje da takve aktivnosti ne daju rezultate nužno konkretnim poboljšanjima, poput učinkovitije analize podataka, povećanja broja finansijskih istraga ili sprječavanja kriminalnih aktivnosti. Razlozi za to mogu uključivati nedostatak osposobljenog kadra, neadekvatnu organizaciju rada ili ograničenu primjenu dostupnih alata, što potvrđuje da formalna realizacije mjera ne garantuje njihov stvarni učinak.

Mjere jačanja kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta nadležnih državnih organa za prevenciju i suzbijanje terorizma na lokalnom i nacionalnom nivou predstavljaju ključan preduslov za učinkovitu prevenciju i suzbijanje terorizma na lokalnom i nacionalnom nivou.

Koherentnost Strategije ocjenjuje se kao visoka jer je Strategija usklađena s ključnim nacionalnim i međunarodnim dokumentima, uključujući Strategiju nacionalne bezbjednosti, Akcioni plan za Poglavlje 24, obaveze iz procesa pristupanja EU, FATF preporuke, MONEYVAL preporuke te relevantne dokumente UN-a, EU, NATO-a, OEBS-a i Savjeta Evrope. To pokazuje da Strategija nije izolovan dokument, već dio šireg sigurnosnog i pravnog okvira Crne Gore. Međutim, iako je normativna usklađenost dobro postavljena, u sprovođenju se kao izazov javlja potreba za boljom koordinacijom između institucija i povezanih strategija, kako bi se izbjeglo preklapanje aktivnosti i osigurala učinkovitija realizacija mjera.

4.4 Uticaj (Impact)

Uticaj se odnosi na to u kojoj mjeri sprovedene aktivnosti doprinose stvarnim promjenama u sigurnosnom sistemu, odnosno smanjenju identifikovanih prijetnji i ostvarivanju dugoročnih ciljeva. Analiza pokazuje da relativno nizak udio u potpunosti sprovedenih aktivnosti, uz istovremeno visok udio djelimično realizovanih mjera, ograničava postizanje očekivanih učinaka.

Na primjer, iako su određene aktivnosti pokrenute i djelimično sprovedene (npr. edukacije ili institucionalne mjere), njihova nedovršena realizacija smanjuje mogućnost da proizvedu konkretne i mjerljive rezultate na nivou sistema. To je posebno izraženo kod kontinuiranih aktivnosti, koje bi trebale imati dugoročan učinak, ali zbog djelimične realizacije ne ostvaruju svoj puni potencijal.

Dodatni izazov predstavljaju opisni indikatori učinka, zbog čega nije moguće precizno utvrditi u kojoj mjeri realizovane mjere doprinose stvarnim, životnim promjenama. U praksi to znači da, iako su aktivnosti sprovedene, njihov stvarni učinak ostaje ograničen i nedovoljno vidljiv. Iako, kroz realizovane aktivnosti na primjer za operativni Cilj 4, vidi se napredak. No, indikator je kvalitativno definisan, pri čemu je vidljiv određeni napredak kroz sprovedene mjere, međutim u kontekstu evaluacionih kriterijuma nije moguće precizno kvantifikovati njegov doprinos ostvarenju operativnih i strateškog cilja. Vrijedno je navesti veći broj finansijskih istraga koje se sprovode te ostvarivanje redovne komunikacije nadležnih državnih organa u cilju povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

4.5 Održivost (Sustainability)

Održivost se odnosi na to mogu li se postignuti rezultati zadržati i nakon završetka Akcionog plana. U ovom slučaju, visok udio djelimično sprovedenih kontinuiranih aktivnosti (67%), kao i razlike u nivoima sprovođenja po godinama, upućuju na ograničenu održivost rezultata.

Kontinuirane aktivnosti, koje bi trebale osigurati dugoročne učinke, u velikoj mjeri nisu u potpunosti dovršene. Zbog toga njihov doprinos stvaranju trajnih promjena ostaje ograničen, a mjere nisu u potpunosti ugrađene u redovni rad institucija.

Iako je u 2025. godini vidljivo određeno poboljšanje u realizaciji, nedostatak kontinuiteta kroz prethodni period pokazuje da postignuti rezultati nisu dovoljno stabilni da bi se održali bez dodatnih napora. Za jačanje održivosti potrebno je osigurati dosljedniju realizaciju kontinuiranih

aktivnosti, unaprijediti koordinaciju između učesnika te uspostaviti sistemno praćenje sprovođenja. To potvrđuju i ispitanici, koji ističu da je teško održati kontinuitet u sprovođenju, posebno kod dugoročnih aktivnosti.

Prema njihovim odgovorima, kao najvažniju mjeru za unapređenje sprovođenja Akcionog plana najčešće navode jačanje kadrovskih kapaciteta (n=5). Ostale mjere, poput povećanja finansijskih resursa (n=2), smanjenja administrativnih prepreka (n=2), jasnijeg definisanja nadležnosti (n=2) i bolje koordinacije između institucija (n=2), takođe se spominju, ali rjeđe.

To pokazuje da ispitanici najveći problem vide u nedostatku ljudskih resursa, dok se ostali izazovi prepoznaju kao važni, ali ipak u drugom planu.

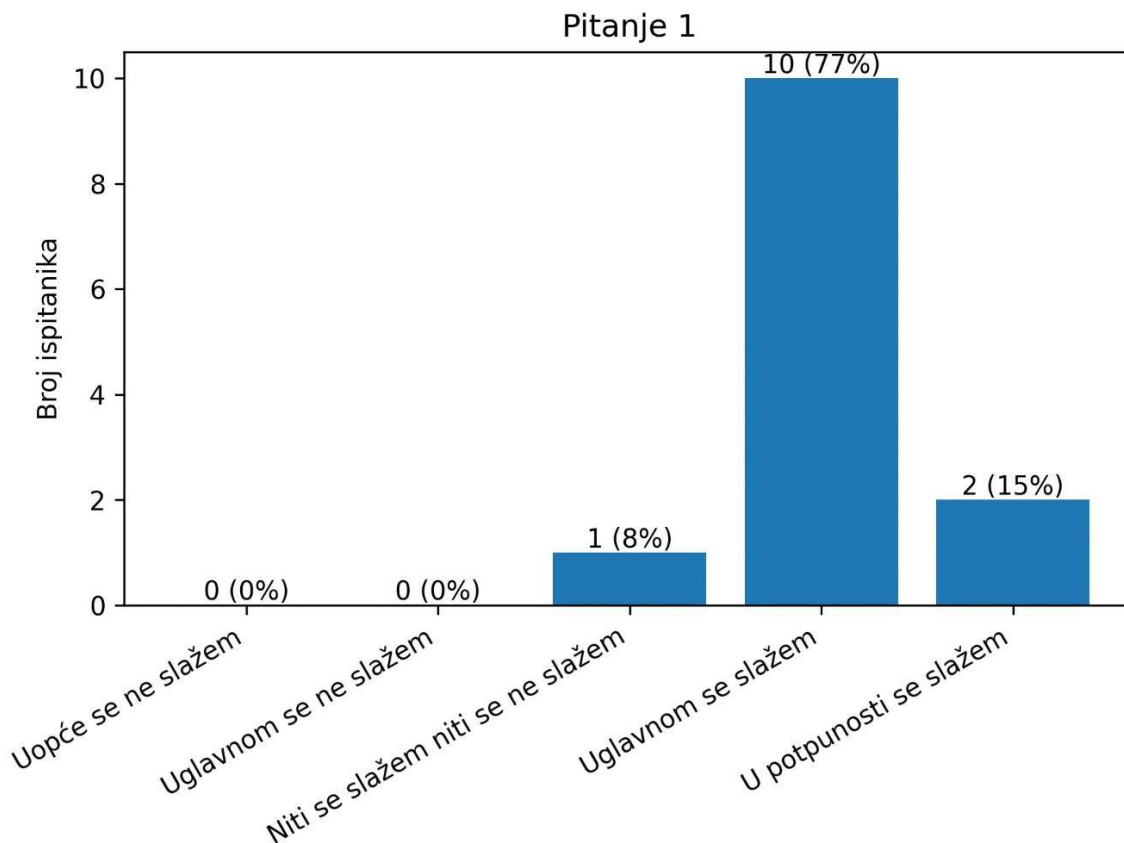
4.6 Rezultati ankete

Koriste se kao dopunski evaluacioni alat koji omogućuje uvid u percepciju sprovođenja mjera iz perspektive uključenih strana.

Od ukupno (N=13) učesnika ankete, njih (n=10) učestvovalo je u sprovođenju Strategije, dok je (n=6) učestvovalo i u njenoj izradi. U nastavku se prikazuju njihovi odgovori.

U nastavku tekstu prikazana je distribucija odgovora na tvrdnju: strategija je u dovoljnoj mjeri usklađena s potrebama i izazovima u praksi.

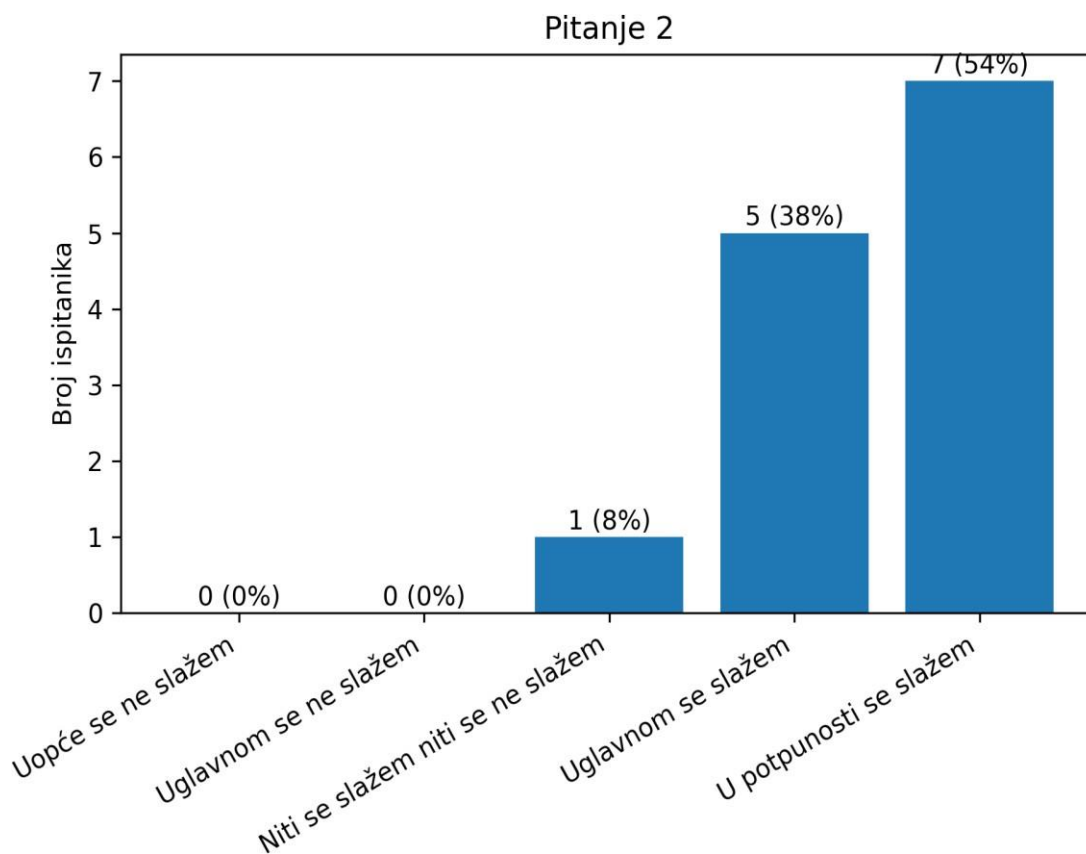
Slika 3. Usklađenost strategije s potrebama i izazovima u praksi

Odgovori sudionika pokazuju da skoro svi (N=12) smatraju kako je Strategija u značajnoj mjeri usklađena s potrebama i izazovima u praksi. No, prisutnost jednog neutralnog stava u ovom malom uzorku ispitanika ili sudionika u anketi, može se interpretirati kao potencijalni indikator potrebe za dodatnom operacionalizacijom i prilagodbom Strategije potrebama i izazovima u praksi.

U nastavku teksta prikazana je i distribucija odgovora na tvrdnju: Preventivne aktivnosti daju konkretne rezultate.

Slika 4. Učinkovitost preventivnih aktivnosti

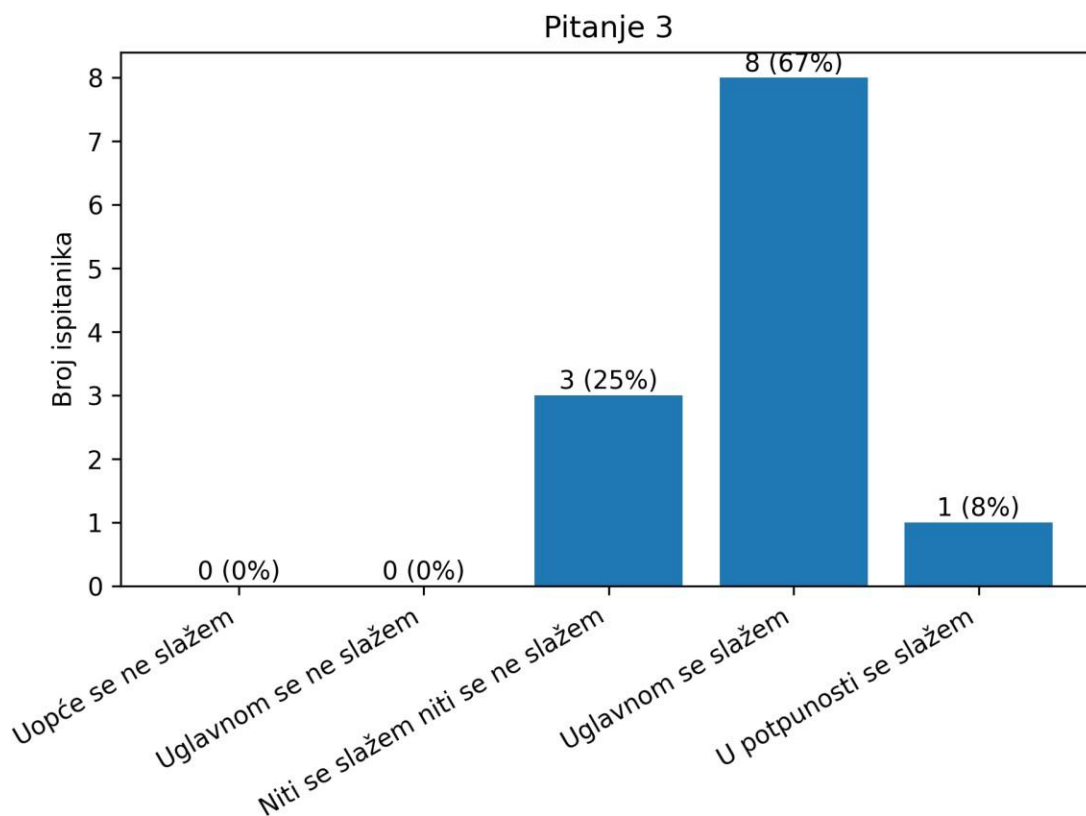

Većina ispitanika smatra da preventivne aktivnosti daju rezultate.

Skoro svi (n=12) se slažu s tom tvrdnjom, dok jedan ispitanik zauzima neutralan stav. Iako su preventivne aktivnosti generalno pozitivno percipirane, prisutnost neutralnog odgovora, čak i u ovako malom uzorku, upućuje na potrebu za dodatnim pojašnjenjem i konkretizacijom preventivnih mjera te osiguravanjem njihovog dosljednog sprovođenja.

U nastavku teksta prikazana je i distribucija odgovora na tvrdnju: saradnja između institucija doprinosi smanjenju dupliranja poslova.

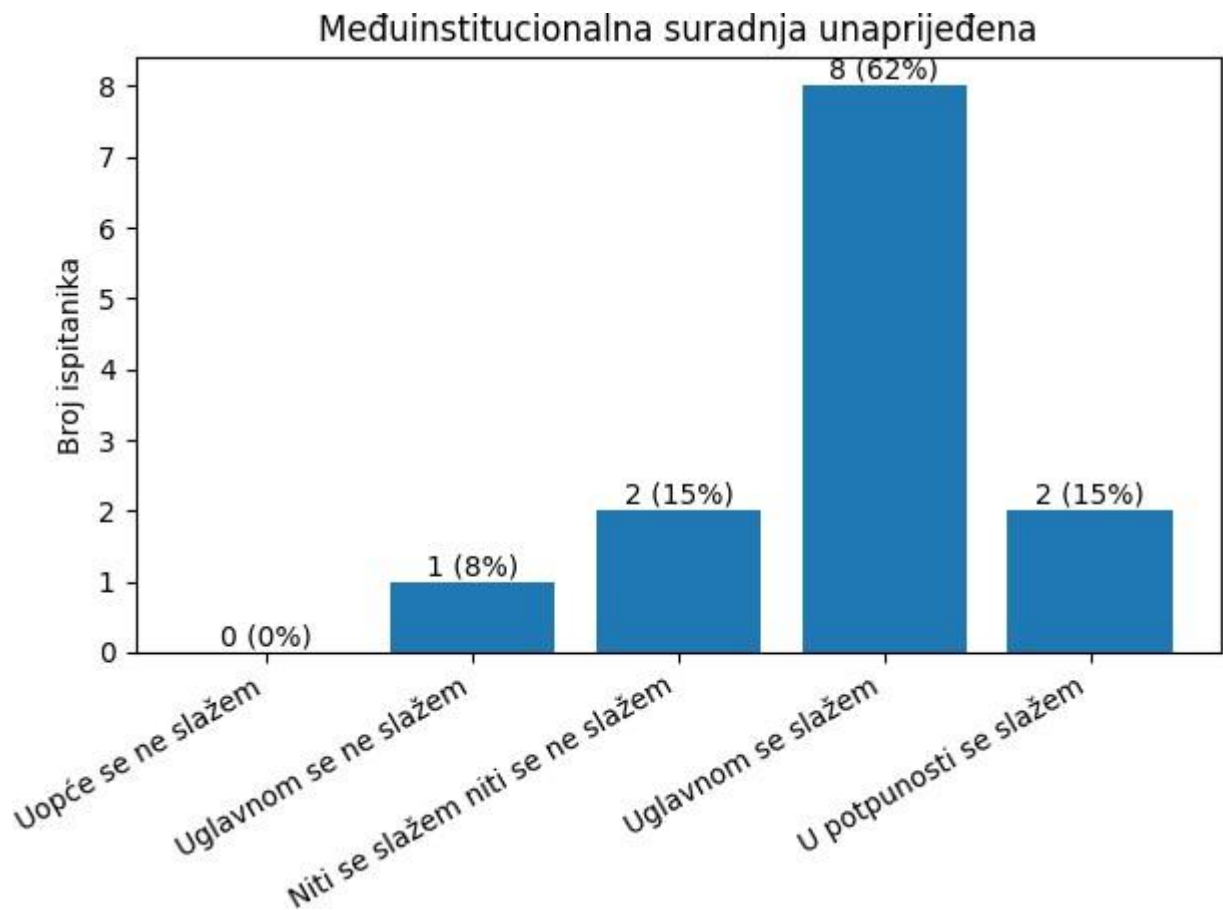
Slika 5. Saradnja između institucija i smanjenje dupliranja poslova

Rezultati pokazuju da ispitanici u najvećoj mjeri prepoznaju važnost saradnje između institucija u smanjenju dupliranja poslova. Većina se slaže s tvrdnjom (n=9) da saradnja između institucija doprinosi smanjenju dupliranja poslova. No, ova tri (n=3) neutralna stava u ovom malom uzorku učesnika može upućivati na određene nedostatke u međuinstitucionalnoj koordinaciji.

U nastavku teksta prikazana je distribucija odgovora na tvrdnju: Međuinstitucionalna saradnja je unaprijeđena.

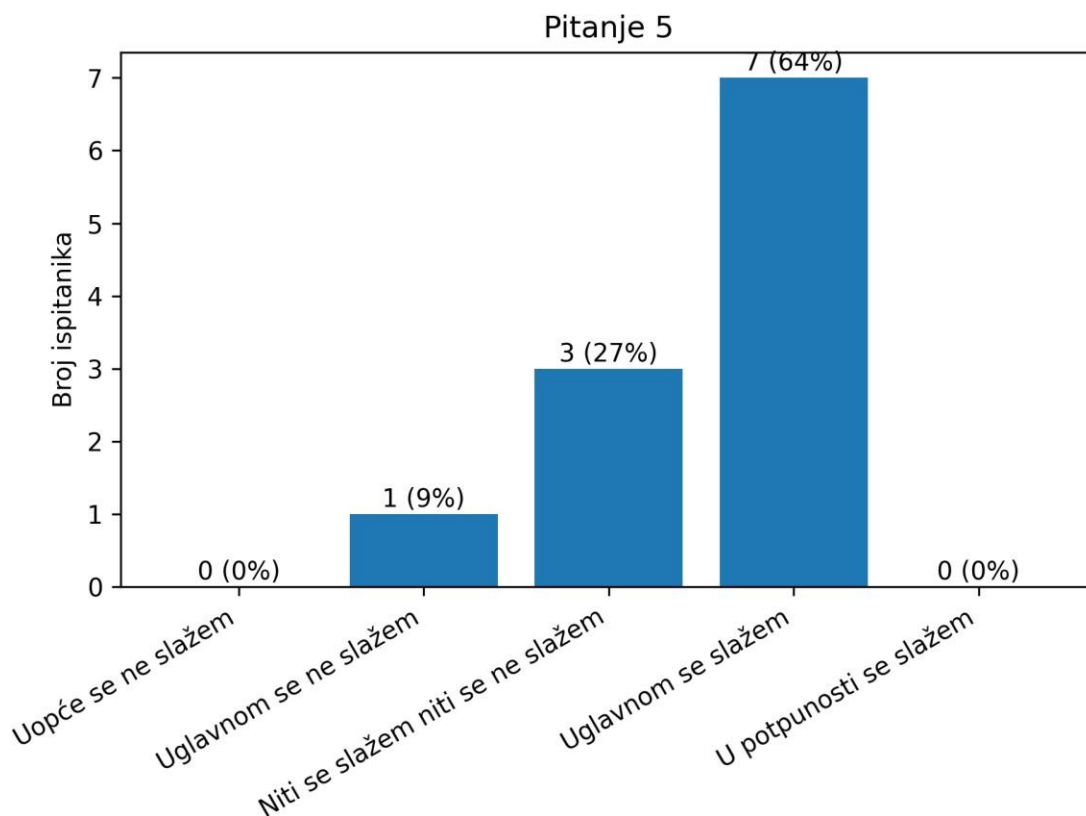
Slika 6. Međuinstitucionalna suradnja unaprijeđena

U uzorku od 13 ispitanika, troje učesnika (23 %) iskazuje neutralan ($n=2$) ili negativan stav ($n=1$) o međuinstitucionalnoj saradnji. Iako je riječ o malom uzorku, ovakav udio odgovora može upućivati na određene izazove u kvaliteti saradnje između institucija. Navedeni nalazi ukazuju na potrebu za daljnjim unaprjeđenjem međuinstitucionalne koordinacije i komunikacije, uz napomenu da rezultate treba tumačiti s oprezom zbog malog uzorka.

U nastavku teksta je prikaz distribucije odgovora na tvrdnju: Sistem ima kapacitete za dugoročno sprovođenje Strategije.

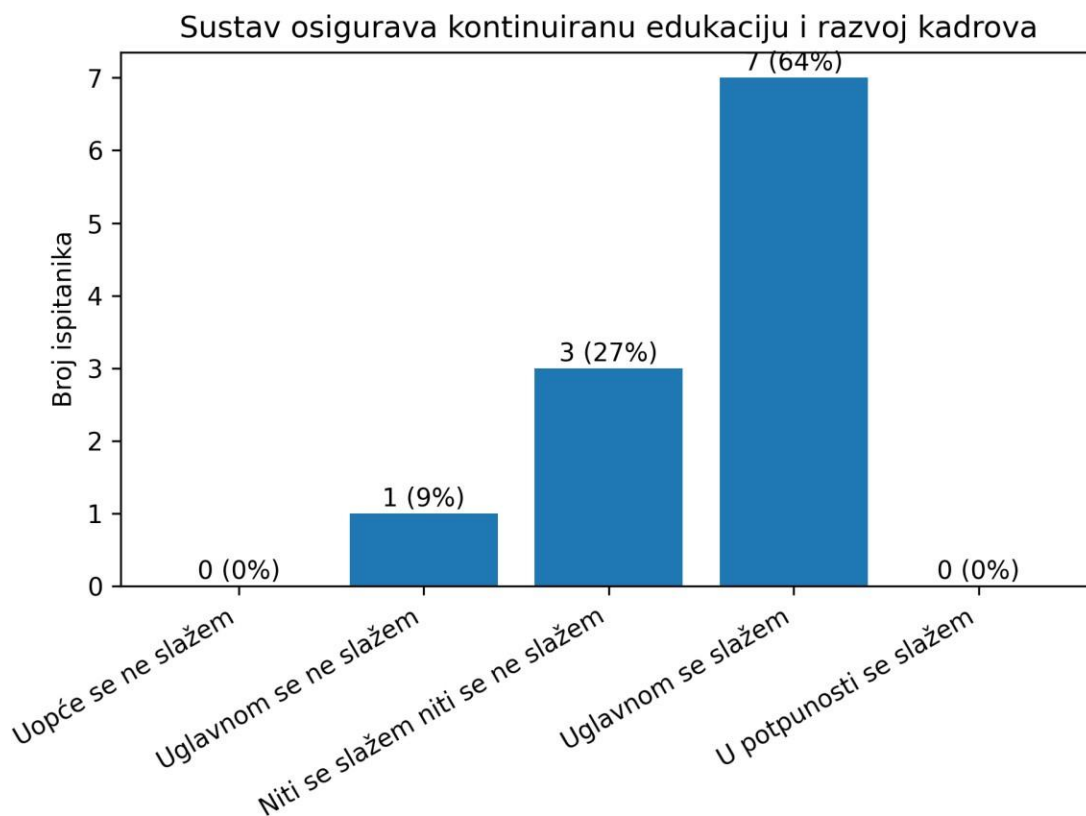
Slika 7. Kapaciteti sistema za dugoročno sprovođenje Strategije

Odgovori ukazuju na određen nivo nesigurnosti u pogledu kapaciteta sistema za dugoročno sprovođenje strategije. Iako dio ispitanika izražava slaganje (n=7) prisutni su i negativni odgovori (n=1) i neutralni odgovori (n=3) što ukazuje na potrebu za dodatnim jačanjem resursa i organizacionih kapaciteta.

U nastavku teksta je prikaz distribucije odgovora na tvrdnju: sistem osigurava kontinuiranu edukaciju i razvoj kadrova.

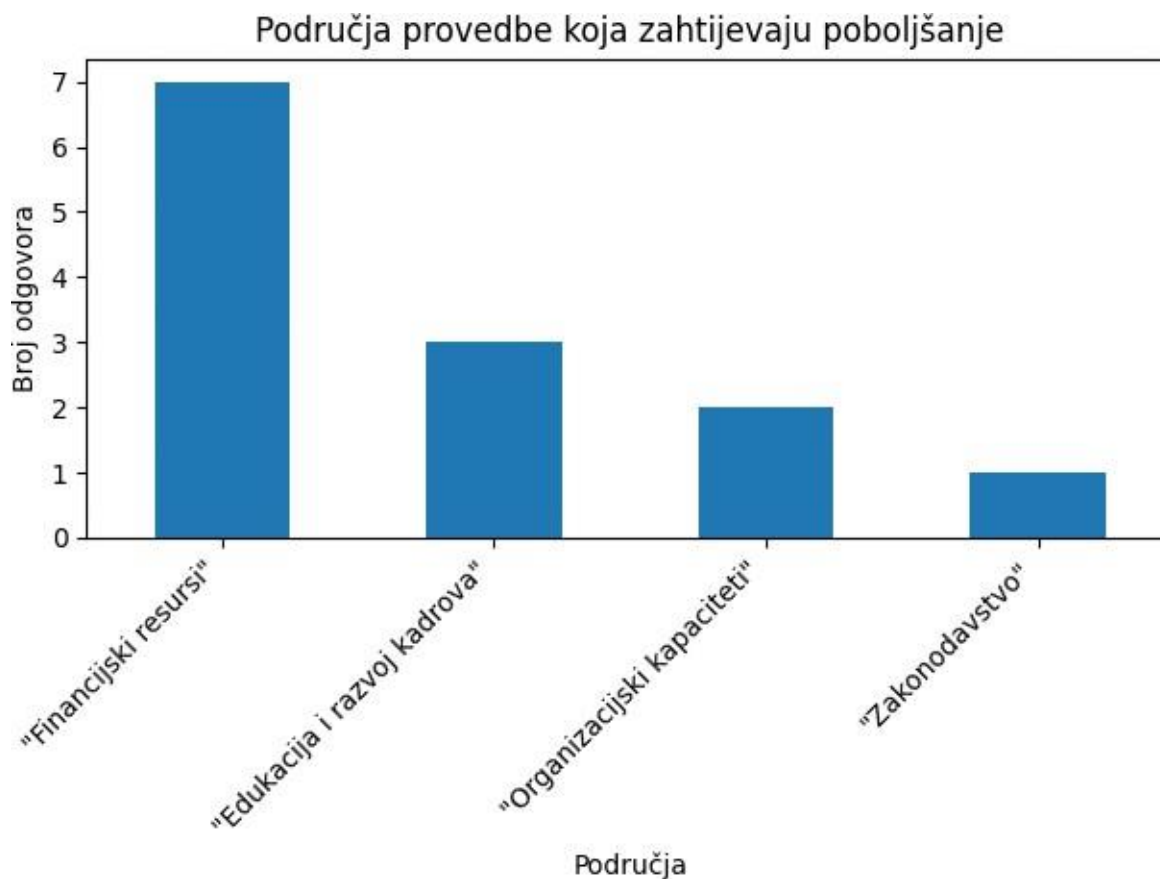
Slika 8. Kontinuirana edukacija i razvoj kadrova

Odgovori ukazuju na određen nivo nesigurnosti u pogledu kontinuirane edukacije i razvoja kadrova. Iako najveći dio ispitanika izražava slaganje, prisutni su i negativni odgovori (n=1) i neutralni odgovori (n=3) što može ukazivati na nedostatak sistemskog pristupa edukaciji i korištenja novih znanja u praksi. Takođe, ovi odgovori mogu sugerisati potrebu za dodatnim unaprjeđenjem organizovanih oblika stručnog usavršavanja i djelotvornijim prijenosom stečenih znanja u svakodnevni rad.

Dalje u tekstu vidimo odgovore na pitanje: Koje područje sprovođenja mjera zahtijeva najveće poboljšanje? Najveći broj ispitanika istaknuo je finansijske resurse (n=7). Edukaciju i razvoj kadrova navela su (n=3) ispitanika, organizacione kapacitete (n=2), dok je zakonodavstvo kao područje za poboljšanje naveo (n=1) ispitanik.

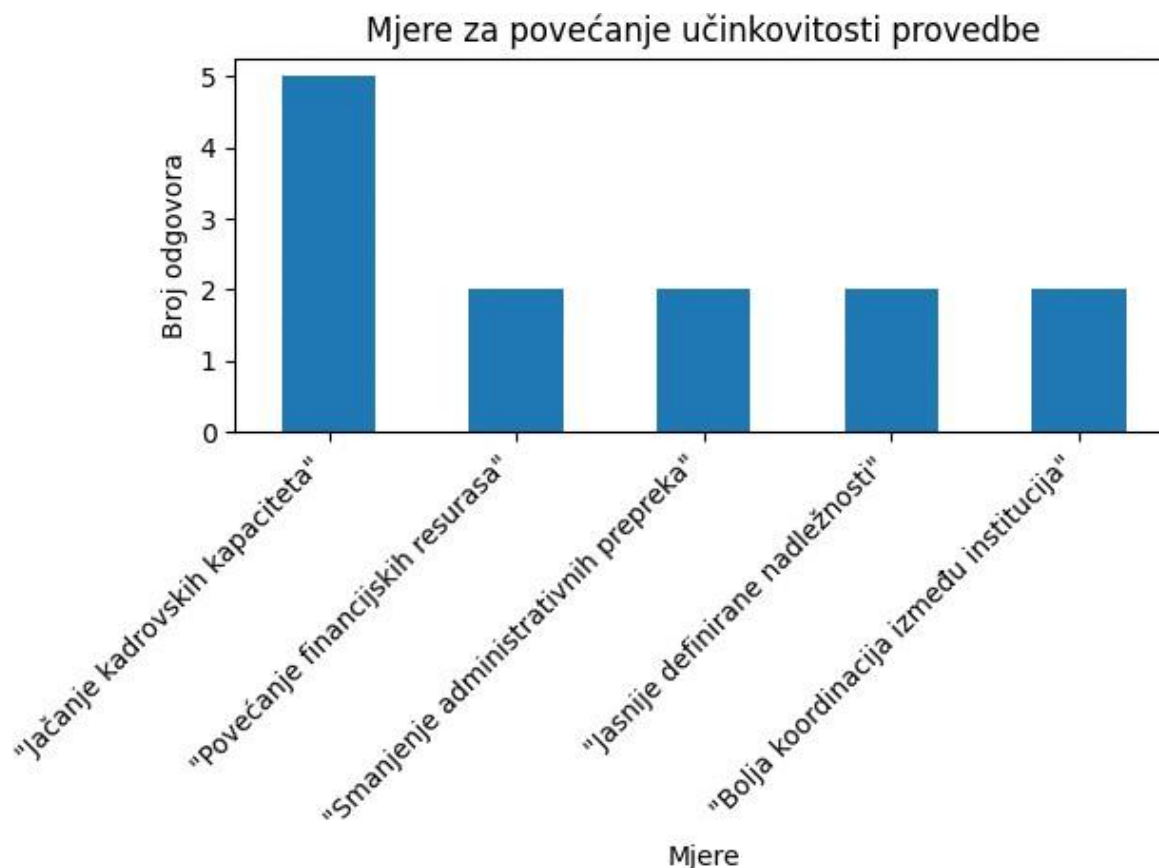
Slika 9. Područje sprovođenja mjera koje zahtijeva najveće poboljšanje

Ovakva raspodjela odgovora upućuje na to da ključni izazovi sprovođenja nisu primarno normativne prirode (primjerice, nedostatak odgovarajućeg zakonodavnog okvira), nego su povezani s dostupnošću resursa i operativnim kapacitetima sistema, uključujući kadrovske, organizacione i koordinacione aspekte sprovođenja, poput nedostatka stručnog kadra, nejasne podjele nadležnosti i nedovoljne međuinstitucionalne saradnje.

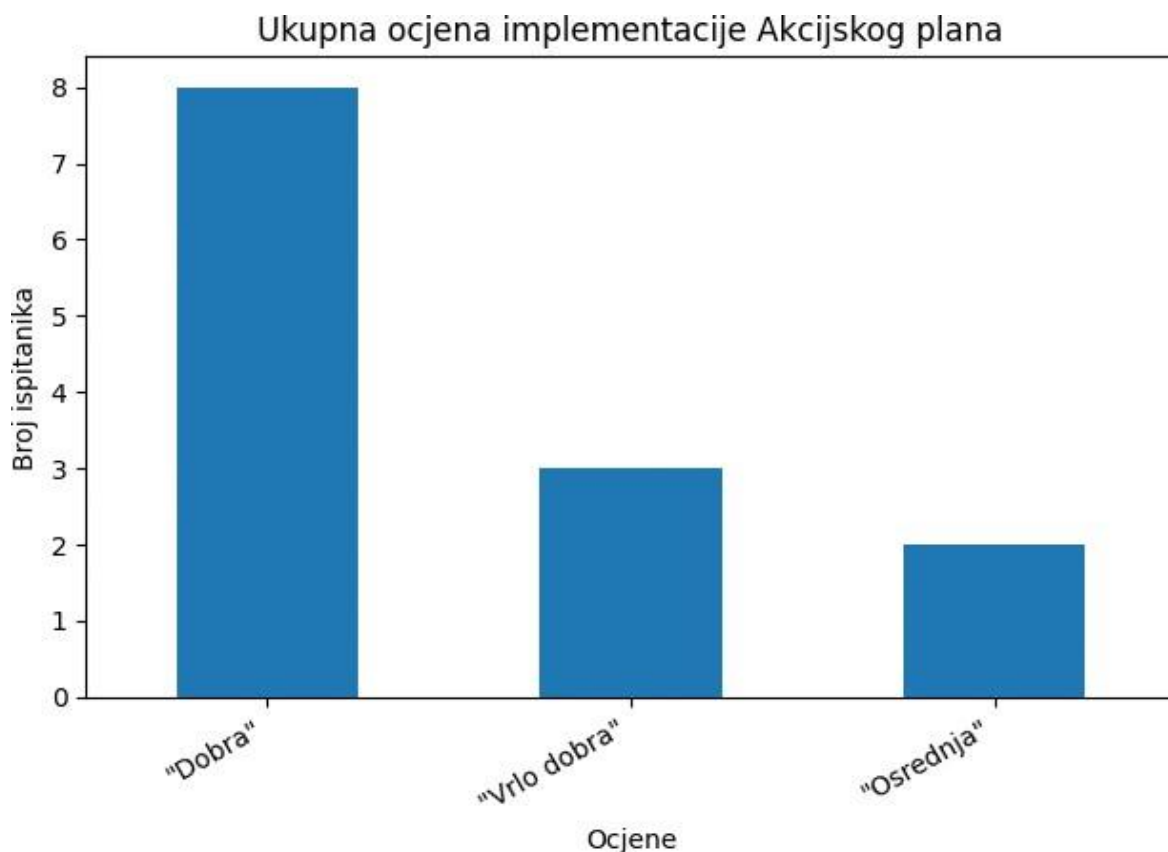
Dalje u tekstu je prikaz odgovora na pitanje: Koje bi mjere najviše doprinijele učinkovitosti sprovođenja Akcionog plana?

Slika 10. Mjere za povećanje učinkovitosti sprovođenja

Rezultati pokazuju da ispitanici kao najvažniju mjeru za povećanje učinkovitosti sprovođenja Akcionog plana ističu jačanje kadrovskih kapaciteta ($n=5$). Ostale mjere, poput povećanja finansijskih resurasa ($n=2$), smanjenja administrativnih prepreka ($n=2$), jasnijeg definisanja nadležnosti ($n=2$), i bolje koordinacije između institucija ($n=2$), također su prepoznate, ali u manjoj mjeri. Ovakva raspodjela odgovora ukazuje na to da ispitanici ključne izazove vide prvenstveno u nedostatku ljudskih resursa i kapaciteta, dok su ostali problemi percipirani kao sekundarni, ali i dalje relevantni za ukupnu učinkovitost sistema.

Slika 11. Prikaz stavova o ukupnoj ocjeni implementacije Akcionog plana

Ukupna ocjena implementacije Akcionog plana pokazuje da većina ispitanika realizaciju ocjenjuje kao „dobru“. Manji broj ispitanika daje višu ocjenu („vrlo dobra“), dok je dio ispitanika ocjenjuje kao „osrednju“.

Takva raspodjela ukazuje na umjereno pozitivnu percepciju realizacije – ispitanici prepoznaju određene rezultate i napredak, ali istovremeno ne smatraju da je implementacija na visokom nivou učinkovitosti.

5 ANALIZA OSTVARENJA INDIKATORA UČINKA PO CILJEVIMA

Strateški cilj predmetne evaluacije jest: „Crna Gora je primjenom međunarodnih standarda, poštovanjem ljudskih prava i unaprjeđenjem nacionalne i međunarodne saradnje, izgradila koordiniran i efikasan sistem za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.“ Radi postizanja ovog strateškog cilja definisano je pet operativnih ciljeva, i to:

Operativni cilj 1: Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Operativni cilj 2: Jačanje administrativnih i tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Operativni cilj 3: Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma.

Operativni cilj 4: Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.

Operativni cilj 5: Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada.

U svrhu procjene učinka Akcionog plana, analiza je sprovedena u skladu s OECD DAC evaluacijskim kriterijumom- Učinak (*Impact*), koji se odnosi na utvrđivanje promjena i rezultata ostvarenih provedbom planiranih aktivnosti. Analiza je sprovedena upoređivanjem ostvarenih i ciljanih vrijednosti indikatora. Za brojčane indikatore izračunat je stepen realizacije ($\text{ostvareno} / \text{ciljna vrijednost} \times 100$), dok je za opisne indikatore provedena kvalitativna procjena.

Radi lakše interpretacije rezultata, stepen realizacije indikatora klasifikovan je u tri nivoa (nizak, umjeren i visok učinak), u skladu s uobičajenom evaluacionom praksom. Navedena klasifikacija korištena je kao analitički alat za strukturiranje nalaza te ne predstavlja formalno propisanu metodologiju, nego služi kao podrška u primjeni OECD DAC kriterijuma.

S obzirom na to da dio indikatora nije kvantifikovan, procjena učinka u tim slučajevima temelji se na kvalitativnoj analizi, pri čemu su korišteni dostupni podaci o realizaciji aktivnosti i indikatorima rezultata kao zamjenski pokazatelji. Radi preglednosti, analiza je strukturirana po ciljevima, uz sažetu interpretaciju ključnih učinaka i ocjenu njihovog nivoa ostvarenja. Takođe, prikazani su deskriptivni rezultati ankete, s posebnim naglaskom na područja u kojima učesnici prepoznaju najveće izazove u sprovođenju strategije.

Dok su evaluacijska pitanja iz Tabele 1 korištena za kvalitativnu i percepcijsku procjenu sprovodeja Strategije (temeljem anketnih rezultata i analize dokumentacije), kriterijum učinka (*impact*) dodatno je operacionalizovan kroz kvantitativnu i kvalitativnu analizu ostvarenja indikatora po operativnim ciljevima. U tom kontekstu, Tabela 3 prikazuje procjenu stepena realizacije ciljeva na temelju odnosa ostvarenih i planiranih vrijednosti indikatora radi objektivnije evaluacije nivoa učinka Strategije.

Tabela 3. Procjena učinka po ciljevima prema OECD DAC kriterijuma (*Učinak, Impact*)

Operativni cilj 1	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije (%)	Ključni učinak⁷	Ocjena učinka⁸
Usklađivanje zakonodavstva i strateškog okvira sa međunarodnim standardima i pravnom tekovinom EU u svrhu prevencije suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma	Stepen ukladenosti zakonodavstva	40%	90%	50%	55,6 % ukupnog cilja	Ostvaren je djelomičan napredak, međutim planirana prelazna vrijednost nije dosegnuta, što upućuje na usporenu dinamiku provedbe.	Umjeren
Operativni cilj 2	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije	Ključni učinak	Ocjena učinka
Jačanje administrativnih i	Unaprijeđeni kapaciteti i	Prevenција, sprječavanje	Svi državni Sudije, tužiocі,	80% obuhvaćeno	Nije kvantificirano	Visok obuhvat edukacije i	Umjeren

⁷ Pojmovi korišteni u stupcu „ključni učinak” odnose se na razinu ostvarenja ciljeva, pri čemu „djelomičan napredak” označava ograničeno ostvarenje, „zaostatak u odnosu na plan” upućuje na odstupanje od planirane dinamike, „visok obuhvat uz ograničen učinak” označava situacije u kojima su aktivnosti provedene u značajnoj mjeri, ali bez proporcionalnog učinka, dok „uspostavljen sustav” označava postojanje institucionalnog ili operativnog okvira, ali bez punog ostvarenja planiranih rezultata.

⁸ Ocjena učinka temelji se na stupnju realizacije indikatora, pri čemu se vrijednosti od 0–40% smatraju niskim učinkom, 41–70% umjerenim učinkom, a 71–100% visokim učinkom, u skladu s uobičajenom evaluacijskom praksom budući da OECD DAC ne definira konkretne pragove. „Nizak učinak” odnosi se na situacije u kojima nije ostvaren značajan napredak u odnosu na definirane ciljeve, uključujući slučajeve niske razine realizacije ili izostanka očekivanih promjena kod opisno definiranih indikatora.

tehničkih kapaciteta u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.	kompetencije sudija, državnih tužilaca, državnih i policijskih službenika iz oblasti terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	i otkrivanje svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela je osnovni zadatak svih državnih organa i institucija	državni i policijski službenici, su obučeni za primjenu stečenog znanja, kako bi se u svim slučajevima odgovorilo na izazove koji se javljaju u vezi sa prevencijom, sprječavanjem i otkrivanjem svih oblika terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela	edukacijom (2023), od 16 portal monitora za granične prelaze, osigurano 8	(Indikator ne mjeri direktno učinak, nego ga samo naznačuje). Npr. tokom 2023. godine sprovedene su edukacije koje su obuhvatile značajan udio ciljane grupe.	stručnog usavršavanja relevantnih profesionalaca uz djelimičnu realizaciju opremanja (edukacija ide dobro, uređaji kasne kao i tehnički kapaciteti)	
Operativni cilj 3	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije	Ključni učinak	Ocjena učinka
3. Unapređenje nacionalne i međunarodne saradnje u svrhu prevencije i suzbijanja terorizma, pranja novca i finansiranja terorizma	Smanjen kvantitet i kvalitet terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja	Otežan postupak uklanjanja terorističkih sadržaja i sa njima povezanih drugih internet sadržaja	Aktivnostima uklanjanja smanjeni su teroristički sadržaji i sa njima povezani drugi internet sadržaji	Nije utvrđen model (2023)	Nije kvantifikovano (Indikator ne mjeri direktno učinak, nego ga samo naznačuje)	Izostanak napretka u uspostavi modela. Aktivnosti su provedene, ali uz potrebu daljnjeg unaprjeđenja i usklađivanja kako bi se postigao planirani učinak	Umjeren

Operativni cilj 4	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije	Ključni učinak	Ocjena učinka
4. Povećanje efikasnosti sistema otkrivanja, identifikovanja i krivičnog gonjenja izvršilaca krivičnog djela terorizma i s njim povezanih krivičnih djela	Broj istraživanja i procesuiranih slučajeva u predmetima sa elementima krivičnog djela terorizma i sa njim povezanih krivičnih djela.	Realizovana su istraživanja slučajeva povezanih sa terorizmom i na osnovu čega su procesuirana i pravosnažno osuđena dva lica.	Nadležni državni organi ostvaruju redovnu komunikaciju i saradnju na nacionalnom i međunarodnom planu, sprovode zajedničke operativne aktivnosti na planu borbe protiv terorizma što je, između ostalog, doprinijelo smanjenju nivoa terorističke prijetnje i rezultiralo eventualno novim	Proširen obuhvat istraga i kaznenih postupaka (2021., 2 procesuirana i osuđena, 2023. istraga protiv 19 lica radi kaznenih djela povezanih s terorizmom, nije bilo sudskih optuženja za terorizam.2024. 1 predmet (13 lica, oslobođeno). 12 predmeta (87 lica), 5 za stvaranje kriminalne skupine,7 za pranje novca. Pravosnažno riješena 3 predmeta 3.u 2025. nastavak	Nije kvantifikovan (Indikator ne mjeri direktno učinak, nego ga samo naznačuje)	Ostvaren napredak u procesuiranju slučajeva, ali bez jasnih dokaza o povećanju efikasnosti sistema	Umjeren

Operativni cilj 5	Indikator učinka	Početna vrijednost (2021)	Ciljana vrijednost (2025)	Ostvareno	Stepen realizacije	Ključni učinak	Ocjena učinka
5. Jačanje sistema zaštite od terorizma u cilju smanjenja prijetnje i izvršenja terorističkog napada	Uspostavljen mehanizam koordinacije nadležnih organa na planu jačanja odgovora na teroristički napad i unaprijeđeni kapaciteti.	Postoje planovi za upravljanje i saniranje posljedica terorističkog napada, sproveden jedan broj vježbi i nabavljena oprema.	Ažurirani postojeći planovi, izrađene standardne operativne procedure, realizovane nove vježbe, definisane nadležnosti, snage i sredstva za smanjenje posljedica od terorističkog napada.	Iako su poduzeti određeni koraci kroz ažuriranje kataloga mjera, planirana izrada procedura nije u potpunosti ostvarena.	(Indikator ne mjeri direktno učinak, nego ga samo naznačuje)	Nijesu izrađene standardne operativne procedure (SOP) za smanjenje posljedica od terorističkog napada	Umjeren

S obzirom na to da dio indikatora nije kvantifikovan, procjena učinka u tim slučajevima temelji se na kvalitativnoj analizi, pri čemu su korišteni dostupni podaci o realizaciji aktivnosti i indikatorima rezultata kao zamjenski pokazatelji. Radi preglednosti, analiza je strukturirana po ciljevima, uz sažetu interpretaciju ključnih učinaka i ocjenu njihovog nivoa ostvarenja

6 ZAKLJUČAK

Rad se bavi evaluacijom sprovođenja Strategije za prevenciju i suzbijanje pranja novca i finansiranja terorizma, s posebnim naglaskom na realizaciju akcionih planova u periodu 2022.–2025. godine. Cilj evaluacije bio je procijeniti uspješnost i korisnost Strategije te utvrditi u kojoj mjeri njeno sprovođenje doprinosi jačanju sistema i sigurnosti.

Evaluacija se temelji na OECD evaluacionim kriterijuma (relevantnost, učinkovitost, efikasnost, uticaj i održivost), uz analizu izvještaja o sprovođenju i rezultata anketnog istraživanja sprovedenog na uzorku ispitanika (N=13).

Rezultati pokazuju da je Strategija dobro postavljena i usklađena s potrebama sistema, ali njeno sprovođenje u praksi nije u potpunosti učinkovita. U posmatranom periodu realizovano je oko 51% aktivnosti, dok je značajan dio ostao djelimično realizovan, što upućuje na postojanje implementacionog jaza između planiranih ciljeva i stvarnih učinaka.

Analiza dinamike sprovođenja pokazuje varijacije kroz vrijeme – broj u potpunosti sprovedenih aktivnosti raste do 2023. godine, zatim opada u 2024., uz istovremeno zadržavanje visokog udio djelimično realizovanih aktivnosti. Takav obrazac upućuje na poteškoće u dovršavanju započetih mjera i održavanju kontinuiteta sprovođenja.

Važno je naglasiti da evaluacija, kao i sprovođenje imaju određena ograničenja. Strategija se sprovodi u stvarnom institucionalnom okruženju koje se mijenja pa na njeno sprovođenje utiču kapaciteti institucija, dostupnost podataka, koordinacija između učesnika i šire društveno-političke okolnosti. Takođe, evaluacija se u velikoj mjeri oslanja na službene izvještaje koji nisu uvijek jednako detaljni, zbog čega nije uvijek moguće procijeniti stvarne učinke sprovedenih aktivnosti.

To je vidljivo i na primjeru saradnje – formalni sporazumi i sastanci pokazuju da je saradnja započeta, ali ne i u kojoj mjeri je zaista zaživjela u praksi kroz razmjenu informacija i konkretne rezultate.

Rezultati ankete ukazuju da ispitanici realizaciju ocjenjuju pozitivno, ali ističu da problem nije u zakonima, koji su već doneseni, nego u nedostatku kadrovskih kapaciteta. Ostali izazovi, poput koordinacije, organizacionih kapaciteta i administrativnih prepreka, takođe utiču na sprovođenju, ali u manjoj mjeri.

U tom kontekstu važno je razlikovati indikatore rezultata i indikatore učinka – sprovedene aktivnosti ne znače nužno i stvarne promjene. To je vidljivo na primjeru edukacija, gdje je sproveden velik broj obuka, ali nije moguće sa sigurnošću utvrditi u kojoj mjeri su postignuti planirani učinci.

Ukupno gledano, učinak Strategije može se ocijeniti kao umjeren – vidljiv je određeni napredak, ali ciljevi nisu u potpunosti ostvareni. Ključni izazovi odnose se na nedovoljnu dovršenost aktivnosti, neujednačenu koordinaciju i ograničene kapacitete za sprovođenje.

Zaključno, Strategija predstavlja dobru osnovu, ali njena učinkovitost u narednom periodu zavist će o jačanju institucionalnih i kadrovskih kapaciteta, unapređenju koordinacije i dosljednijem sprovođenju mjera. Poseban naglasak potrebno je staviti na jačanje sistema praćenja i jasnije definisanje indikatora učinka kako bi se osigurali dugoročni i održivi rezultati.

6.1 Preporuke za unapređenje sprovođenja Akcionog plana

Uopšteno, svrha evaluacije nije samo procijeniti jesu li aktivnosti formalno sprovedene, nego i u kojoj su mjeri ostvareni stvarni operativni učinci, održivost sistema i dugoročno jačanje institucionalnih kapaciteta. Primjerice, uspostavljanje skladišnih ili operativnih kapaciteta za krizne situacije neće biti dovoljna ako sistem nema kontinuirano dostupne i obučene timove sposobne za njihovu operativnu primjenu u stvarnim uvjetima. Takođe, iako povećanje broja istraga i jačanje međunarodne saradnje ukazuju na napredak sistema, dugoročna učinkovitost i održivost i dalje zavise o stručnim ljudskim kapacitetima, stabilnosti institucija i kvalitetnoj međuinstitucionalnoj saradnji. Podaci Evropske komisije¹ pokazuju određeni napredak u području finansijskih istraga i oduzimanja imovine, budući da je Specijalno državno tužilaštvo pokrenulo istrage u 10 slučajeva pranja novca, dok je trajno oduzeta imovina procijenjena na približno 8 miliona eura 2023. godine, a tome se može dodati još i oduzeta pokretna i nepokretna imovina iz 2024. i 2025. godine.

Evropska komisija naglašava potrebu daljnjeg jačanja rezultata u području istraga, kaznenog progona i pravosnažnih presuda za samostalna kaznena djela pranja novca, što upućuje na važnost kontinuiranog razvoja operativnih i pravosudnih kapaciteta.

Primjerice, prema navodima Evropske komisije², Crna Gora je tokom 2024. nastavila dobru saradnju s Europolom u području borbe protiv terorizma, pri čemu je broj razmijenjenih poruka putem SIENA sistema povećan s 480 u 2023. na 525 u 2024. godini, što može predstavljati pokazatelj intenziviranja međunarodne operativne saradnje. Istovremeno, Evropska komisija navodi kako u 2024. godini nije donesena nijedna osuđujuća presuda za kaznena djela terorizma te kako je sprovođenje bilo ograničeno na postojeće nacionalne strategije i akcione planove, dok su nove strategije još uvijek u fazi izrade.

Na temelju sprovedenog istraživanja i primjene OECD evaluacionih kriterijuma, kao i rezultata anketnog istraživanja, mogu se formulirati sljedeće preporuke za unapređenje učinkovitosti sprovođenja Akcionog plana:

1. Osigurati više obučanih i stručnih kadrova

Potrebno je ulagati u jačanje kapaciteta, uz osiguravanje da obučeni kadrovi ostanu raditi u području za koje su se osposobljavali.

U praksi to znači primjerice:

Izraditi godišnji plan stručnog usavršavanja za policijske službenike i druge stručnjake uključene u realizaciji Akcionog plana.

Razviti *train-the-trainer* (ako je prihvatljivo kod dodatnih specijalističkih obuka), sistem za kontinuirano i održivo jačanje operativnih i stručnih kapaciteta. Ovaj sistem smanjuje troškove, doprinosi održivosti sistema i zadržava znanje unutar sistema <https://school-education.ec.europa.eu/en/learn/courses/train-trainer>

Uspostaviti sistem sertifikovan i periodične obnove stručnih kompetencija.

Voditi evidenciju kompetencija i specijalizacija zaposlenika.

Primjeri indikatora učinka:

- ✓ broj realizovanih obuka
  - ✓ broj sertifikovanih službenika
  - ✓ broj nacionalnih instruktora
-

- ✓ postotak službenika koji redovno obnavljaju stručne kompetencije

2. Unaprijediti koordinaciju između institucija

Potrebno je poboljšati saradnju i jasnije podijeliti odgovornosti kako bi se smanjilo preklapanje aktivnosti i spriječila difuziju odgovornosti.

Napredak je ostvaren u uspostavljanju mehanizma koordinacije nadležnih tijela, međutim daljnji razvoj standardnih operativnih procedura (SOP) ostaje važan preduslov za osiguravanje potpune operativne učinkovitosti i održivosti sistema kod Operativnog cilja (OP 5), ali sličan mehanizam međusektorske suradnje primjenjiv je i na (OP4)

U praksi to znači:

Uspostaviti stalne operativne timove između relevantnih učesnika ....policije, finansijsko-obavještajne jedinice (FIU), tužilaštva, carine, porezne uprave i regulatornih tijela.

Imenovati kontakt osobe u svakoj instituciji.

Razviti protokole za razmjenu podataka i operativnu koordinaciju.

Sprovoditi redovne koordinacione sastanke i zajedničke analize rizika.

Primjer inidkatora učinka:

- ✓ broj održanih koordinacionih sastanaka
- ✓ broj zajedničkih istraga
- ✓ vrijeme razmjene podataka (koliko vremena treba da informacija dođe do institucije kojoj je potrebna)
- ✓ broj institucija uključenih u sistem koordinacije

3. Uspostaviti sistem zadržavanja edukovanog kadra

U praksi to znači:

Razviti mehanizme profesionalnog napredovanja za specijalizovane službenike.

Osigurati dugoročan raspored edukovanih službenika na poslovima za koje su osposobljeni.

Podsticati učešće u međunarodnim edukacijama i CEPOL programima....

Primjeri indikatora učinka:

- ✓ stopa zadržavanja edukovanog kadra
- ✓ broj službenika koji nakon edukacije ostaju raditi u specijalizovanom području

Napomena

- ✓ Stopa zadržavanja edukovanog kadra izračunava se prema formuli: (broj službenika koji su nakon edukacije ostali raditi u specijalizovanom području / ukupan broj edukovanih službenika) × 100.
- ✓ Primjer: ako je u OP 2 kroz 10 obuka edukovano 32 policijska službenika, a nakon dvije godine njih 20 i dalje radi na poslovima za koje su osposobljeni, stopa zadržavanja iznosi 62%....Ovo je indikator učinka, a ne samo indikator aktivnosti. Sprovedene edukacije pokazuju da je aktivnost izvršena, ali stopa zadržavanja edukovanih službenika pokazuje stvarni učinak i održivost mjere

4. Unaprijediti razradu i praćenje mjera

Mjere je potrebno dodatno razraditi i sistemski pratiti kako bi se smanjio broj djelimično realizovanih aktivnosti.

U praksi to znači:

Provoditi periodične evaluacije sprovođenja i učinkovitosti mjera.

Pratiti primjenu stečenih znanja u operativnoj praksi.

Primjeri indikatora učinka:

- ✓ postotak realizovanih aktivnosti
- ✓ broj djelimično sprovedenih mjera
- ✓ broj evaluacionih izvještaja
- ✓ vrijednost oduzete imovine
- ✓ broj pravosnažnih presuda

5. Nastaviti jačanje nadzornih kapaciteta i kontrolnih mehanizama u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, naručito kroz nadzor finansijskih tokova, procjenu rizika i pravovremenu razmjenu operativnih podataka.**U praksi to podrazumijeva:**

- ✓ razvoj sistema nadzora temeljenog na procjeni rizika,
- ✓ kontinuirano praćenje i analiza sumnjivih transakcija,
- ✓ jačanje saradnje između FIU-a, policije, banaka, porezne uprave, carine i tužilaštva...,
- ✓ korištenje digitalnih alata za razmjenu podataka i rano prepoznavanje rizičnih obrazaca ponašanja,
- ✓ kontinuirano stručno usavršavanje službenika koji rade na finansijskim istragama i nadzoru.

Primjeri indikatora učinka:

- ✓ vrijednost privremeno ili trajno oduzete imovine,
- ✓ broj utvrđenih nepravilnosti i izrečenih sankcija,
- ✓ broj službenika uključenih u specijalizovane edukacije.
- ✓ broj sprovedenih nadzora i kontrola,
- ✓ broj prijavljenih sumnjivih transakcija,
- ✓ vrijeme razmjene operativnih podataka između institucija,
- ✓ broj pokrenutih finansijskih istraga i trajanje

5.Osigurati kontinuitet sprovođenja i održavanje rezultata

Potrebno je nastaviti realizaciju aktivnosti kako bi se postignuti rezultati zadržali kroz vrijeme.

6.Planirati aktivnosti u skladu s resursima i fokusirati se na ključne probleme Potrebno je realnije planirati aktivnosti i usmjeriti se na rješavanje dugoročnih i važnijih problema.

REFERENCE

Bulatović, J. (2022). *Priručnik za evaluaciju strateških dokumenata*. Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore. <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2023-03/Prirucnik%20za%20evaluaciju%20strateskih%20dokumenata.pdf>

Council of the European Union. (2005). *The European Union Counter-Terrorism Strategy (14469/4/05 REV 4)*. <https://www.consilium.europa.eu/media/30823/qc7809025enc.pdf>

European Commission. (2020). *Communication from the Commission on a Counter-Terrorism Agenda for the EU: Anticipate, prevent, protect, respond* (COM(2020) 795 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0795>

European Commission. (2020). *EU Security Union Strategy 2020–2025* (COM(2020) 605 final). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0605>

European Commission. (2020). *European Governance: Principles and Practices*. Brussels: European Commission.

European Commission. (2021). *Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism* legislative package. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021PC0420>

European Commission. (2021). *Better Regulation Guidelines*. Brussels: European Commission.

European Parliament and the Council of the European Union. (2015). *Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing*. *Official Journal of the European Union*, L 141, 73–117. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32015L0849>

European Parliament and the Council of the European Union. (2017). *Directive (EU) 2017/541 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2017 on combating terrorism*. *Official Journal of the European Union*, L 88, 6–21. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32017L0541>

European Parliament and the Council of the European Union. (2018). *Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849*. *Official Journal of the European Union*, L 156, 43–74. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018L0843>

European Parliament and the Council of the European Union. (2021). *Regulation (EU) 2021/784 on addressing the dissemination of terrorist content online*. *Official Journal of the European Union*, L 172, 79–109. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021R0784>

European Parliament and the Council of the European Union. (2024). *Regulation (EU) 2024/1620 establishing the Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism (AMLA)*. Official Journal of the European Union. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32024R1620>

Fattori, M. (2025). *Public safety management: The role of trust and multi-stakeholder governance*. Erasmus University Rotterdam.

OECD. (2017). *Policy coherence for sustainable development 2017: Eradicating poverty and promoting prosperity*. Paris: OECD Publishing.

Tablice

1. Tabela 1. Evaluacioni kriterijumi i pripadajuća pitanja (prema OECD/DAC)
2. Tabela 2. Detaljniji pregled prikazanih podataka sprovođenja aktivnosti Akcionog plana po periodima (2022.–2025.)
3. Tabela 3. Procjena učinka po ciljevima prema OECD DAC kriterijumu (*Učinak, Impact*)

Slike

1. Slika 1. Struktura sprovođenja aktivnosti Akcionog plana po periodima (2022.–2025.)
2. Slika 2. Trend sprovođenja aktivnosti Akcionog plana po periodima (2022.–2025.)
3. Slika 3. Usklađenost strategije s potrebama i izazovima u praksi
4. Slika 4. Učinkovitost preventivnih aktivnosti
5. Slika 5. Saradnja između institucija i smanjenje dupliranja poslova
6. Slika 6. Međuinstitucionalna saradnja unaprijeđena
7. Slika 7. Kapaciteti sistema za dugoročno sprovođenje strategije
8. Slika 8. Kontinuirana edukacija i razvoj kadrova
9. Slika 9. Područje sprovođenja mjera koje zahtijeva najveće poboljšanje
10. Slika 10. Mjere za povećanje učinkovitosti sprovođenja
11. Slika 11. Prikaz stavova o ukupnoj ocjeni implementacije Akcionog plana